Bir buçuk aydanberi Hatay ve Anadolu turnesinde bulunan kıymetli san'atkârlarımız BAYAN **MUALLÂ** ve KEMANİ **SADİ** İstanbula avdet etmişler, bu pazar **ÇUBUKLU** gazinosunda seanslara başlıyacaklardır.

Cumhuriyet

Onaltıncı yıl sayı: 5401

İSTANBUL — CAĞALOĞLU

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246

Telefon: Başmuharrir ve evi: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı 24299 - 24290

Cumartesi 27 Mayıs 1939

Rumelihisarı

NECİB BEY BAĞI

ve hayvanat bahçesi

açılmıştır.

Mükemmel caz, buzlu bira ve müskirat ehvendir.

Konsumasyon 15 kuruştur.

Kabinede iki Vekil değişti

Fethi Okyar Adliye, Raif Karadeniz Inhisarlar Vekilliğine tayin edildiler

Ali Rana Tarhan

Raif Karadeniz

Tevfik Fikret Sılay

Fethi Okyar

Yeni Vekiller bugün işe başlıyor

Ankara 26 (a.a.) — Parti dahilinde çalışmak arzusile Adliye Vekili Konya meb'usu Tevfik Fikret Sılay ve Gümrük ve İnhisarlar Vekili İstanbul meb'usu Rana Tarhan, Vekâlet vazifelerinden istifa etmişler ve istifaları Reisicumhur tarafından kabul buyurulmuştur.

Adliye Vekâletine Bolu meb'usu Fethi Okyar ve Gümrük ve İnhisarlar Vekâletine Trabzon meb'usu Raif Karadenizin tayinleri Başvekâlet tarafından inha ve Riyaseticumhurca tasvib ve tasdik buyurulmuştur.

Bu hususdaki Riyaseticumhur tezkeresi, Meclisin bugünkü içtimaında okunmuş ve Başvekâletçe yeni Vekillere vazifeleri tebliğ edilmiştir.

İnkılâbı anlamıyanlar

Evvelki gün Mecliste Maarif bütçesi müzakere edilirken bir meb'us söz almış ve:

— Galatasaray lisesinin ismi demokrat değildir, kulağa hoş gelmiyor; bunun değiştirilmesini temenni ederim.

Dedikten sonra yerine oturmuş.

Havadisi okuyanlarda hayret: Millet tarafından seçilen ve «haklarımızı korusun» diye kendisine tam bir söz hürriyeti verilerek Millet Meclisine gönderilen bir millet vekili orada Maarif bütçesi gibi memleketimizin en büyük, en geniş ve en çetin davalarından biri mevzuu bahsolurken fikir namına bula bula bir mekteb isminin değiştirilmesini buluyor ve bunu teklif ettikten sonra, vazifesini yapmış bir adam rahatlığı içinde yerine çekiliyor.

Eğer hâdise bu kadar basit olsaydı üzerinde durmaya değmezdi. Her meb'ustan, her dakika ortaya derin fikirler atmasını beklemek insafsızlık olur. Bazıları mütemadiyen, bazıları da zaman zaman ehemmiyetsiz bahislere takılabilirler. Bu bir yaratılış, yahud da geçici bir haleti ruhiye meselesidir.

Galatasaray kelimesi de, üzerinde durulacak, mühim bir mevzu teşkil edemez. Kelime değiştirmekle eser yıkılacak değildir. Bundan yetmiş bu kadar sene evvel kurulan bu müessesemize şimdi başka bir isim koyarsak onu kaybetmiş olmıyacağız. İstersek bütün liselerimizin adlarını kaldırır, ilkmektebler gibi onlara da birer numara veririz. İstanbul lisesi, Kabataş lisesi, Galatasaray lisesi yerine İstanbul birinci, ikinci, üçüncü erkek liseleri diyebiliriz. Alfabe harflerini kullanmak da mümkündür: A lisesi, B lisesi gibi.. Bütün bunlar satıh işidir; ruhla alâkaları yoktur.

Hâdisenin içtimaî bakımdan ehemmiyetli tarafı şurada:

Bu meb'us, farkında olmadan devrini yapmış köhne bir zihniyeti ifade ediyor; demek istiyor ki:

— Dünle alâkamızı kestik. Yeni bir hayata başladık. Artık bizde dünü hatırlatan hiçbir şey kalmamalıdır. «Saray» kelimesi, padişahları hatırlattığı, asılzadelik ifade ettiği için onu atmalıyız. İleri gitmek istiyorsak, eskiyi aklımıza bile getirmek caiz değildir.

İşte devrini yapmış ve köhneleşmiş olan zihniyet budur. Devrini yapmış diyorum, çünkü hararetli ihtilâl günlerinde, halka yeniyi sevdirmek maksadile eskiyi inkâr etmek bazan faydalıdır, hatta lâzımdır. Muvakkat ve muayyen bir zamanın hududlarını aşmamak şartile dünün toplu olarak aleyhinde bulunmak, içtimaî oluş hâdisesinin tabiî bir kanunu sayılabilir. Fakat dünden kaçmak bir fikri sabit haline gelirse bu, artık faydalı olmaktan çıkar marazî bir mahiyet alır.

Dün, bu milleti padişahlar idare ediyordu. Ve Monarşi de demokrasi gibi, içtimaî şartların meydana çıkardığı bir idare tarzı idi. Atalarımız bu idare tarzı içinde asırlarca yaşadılar. Başlarında bulunan padişahlar arasında dâhisi de vardı budalası da.

Bir zaman geldi ki, içtimaî şartlar rejimin değişmesini icab ettirdi. Eski ruhu yıktık, binlerce senedenberi devam eden ve ebediyyen devam edecek olan hayatımıza taze bir hamle verdik. Bu sıralarda eskiye karşı, tabiî sayılan reaksiyon'u da gösterdik.

Bir zamanlar, içinde Allah tarafından gönderildiklerini söyliyen padişahların oturduğu saraylarda bugün milletin seçtiği büyükler oturuyor. Bir zamanlar dedelerimizin oturduğu semtlerde bugün bizler oturuyoruz. Bir zamanlar babalarımızın okuduğu mekteblerde bugün çocuklarımız okuyor. Dünyada bundan daha tabiî ne vardır?

Fransada, en müstebid bir hükümdarın kurduğu bir lise hâlâ Louis le Grand adını taşır ve üç yüz senelik tarihile iftihar eder. Rusyada Büyük Petro'nun tesis ettiği meşhur balet mektebi, hâlâ ayni binanın içinde, ayni isim altında çalışarak dünyanın takdirlerini kazanan balet yıldızları yetiştirir.

Bir milletin hayatı akan, devam eden bir şey olduğuna göre onu koparmak, ikiye bölmek, akışın âhengini bozmaktan başka hiçbir netice vermez.

Muayyen bir yeri kasdederek söylemiyorum, fakat, kurulmuş müesseselerimizi düzeltirken, ıslaha çalışırken bu noktayı hiçbir zaman ihmal etmemeliyiz. İleride, üç yüz senelik, beş yüz senelik mazisi olan eserler sayabileceğimiz bir gün gelirse, bundan yalnız Türklük iftihar duyacaktır.

NADİR NADİ

Büyük Millet Meclisinde ...

Dün Nafıa ve İktısad bütçeleri kabul edildi

Müzakereler esnasında bazı meb'uslar mütalealarını söyledi, Vekiller, bunlara ayrı ayrı cevab verdiler

Ankara, 26 (Telefonla) — Meclisin bugünkü toplantısında Nafıa ve İktısad vekâletleri bütçeleri konuşulmuş, bu iki vekâletin yeni teşkilât kanunları da müstaceliyetle müzakere ve kabul olunmuştur.

Celse saat 14 te Şemseddin Günaltayın başkanlığında açıldı. Nafıa Vekâleti vazife ve teşkilâtı hakkındaki kanun lâyihasının müzakeresinde imar kanununun, birinci, ikinci, üçüncü maddelerinde yazılı Dahiliye Vekâletine ve Ankara İmar Müdürlüğüne aid vazifelerin Nafıa Vekâletine intikalini temin eden madde üzerinde hararetli münakaşalar yapıldı. Ziya Gevher Etili (Çanakkale) Ankara İmar Müdürlüğünü vücudünden on misli büyük başı olan bir mahlûka benzeterek, parası, kâfi teknisyeni, vesaiti ve hatta otoritesi olmıyan böyle bir müessesenin Nafıaya intikali elbette faydalı olacağını, teşkilât kanunundaki maddenin de bunu temin etmiş olduğunu söyledi. Sırrı İçöz, İmar Müdürlüğünün sebeb olduğu müşkülleri anlatırken, Ankaranın Dağ mahallesinde evi olan bir fakirin yıkılacak diye 800 liraya sattığı mülkünün yerine Aktepe yolunda başka bir arsa almış iken İmar Müdürlü-

[Arkası Sa. 9 sütun 1 de]

Ağırceza mahkemesinde

Kızkardeşi Esmayı öldüren Hasanın ve yolculukta tanıştıkları Mustafayı soyan Ahmedle Mevlûdun muhakemelerine başlandı

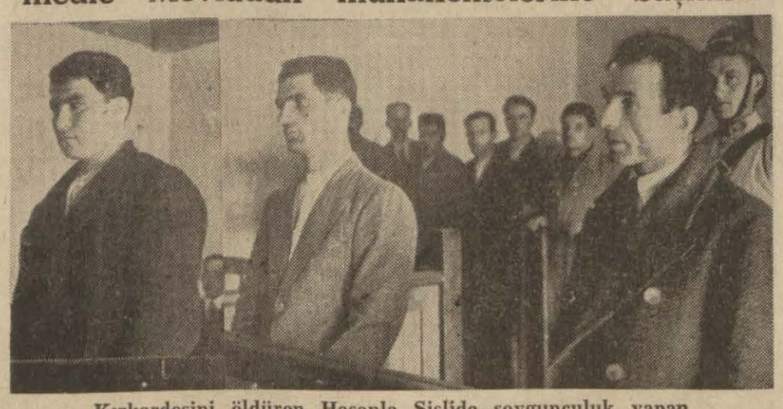

Kızkardeşini öldüren Hasanla Şişlide soygunculuk yapan Ahmed ve Mevlûd, dün mahkeme huzurunda...

İstanbul Ağırceza mahkemesi, dün öğleden sonra yeni iki davaya aid muhakemelere başladı. Bunlardan biri cinayet, biri gasb davasıdır.

Cinayet davasının suçlusu, Kazlıçeşme deri fabrikasında amele Erzincanl. Hasan Köprülüdür. Hasan Köprülü, ge-

[Arkası Sa. 5 sütun 3 te]

Türk - Fransız müzakereleri

Anlaşmanın bu hafta içinde imzalanması muhtemel

Paris 26 (Hususi) — Büyük Elçimiz Suad Davaz, bugün, Fransız Hariciye Nazırı Bone ile mühim bir mülâkatta bulunmuştur.

Salâhiyettar Fransız mehafilinde temin edildiğine göre, Türkiye ile Fransa arasında cereyan eden müzakereler muvaffakiyetle neticelenmek üzeredir. Ayni mehafile göre, Türk - Fransız anlaşmasının bu hafta içinde imzalanması muhtemeldir.

Doktor Şaht

Hind gazeteleri, eski nazıra ihtar ediyor

Almanyaya kurban olamayız

Yeni Delhi 26 (a.a.) — Gandi'nin oğlunun sıkı sıkıya alâkadar bulunduğu Times İndustan gazetesi, eski Alman İktısad Nazırı ve Alman bankası reisi doktor Schacht'ın Madras'da söylediği nutku şiddetle tenkid ederek diyor ki:

«— Doktor Schacht, Hindistana gelir gelmez uzun zamandır muhafaza ettiği sükûtu ihlâl eyledi ve Hindistana yalnız seyahat etmek için değil, bu memleketin imkânlarını tetkik etmek ve Hindlilerin Almanya ile teşriki mesai etmek isteyip istemediklerini öğrenmek için geldiğini söyledi.

Ancak doktor Schacht, muhtemel bir harb takdirinde bizim vaziyetimizi de öğrenmek ve İngiliz boyunduruğundan

[Arkası Sa. 7 sütun 4 te]

Aland adaları meselesi

Konseyin talebi üzerine Moskovadan istenilen talimat bekleniyor

Cenevre 26 (a.a.) — Milletler Cemiyeti konseyinin içtima devresinin kapanmasına mâni olan Aland adaları meselesinde bugün öğleye kadar hiçbir netice elde edilememiştir.

Müzakereler ölü noktada bulunmaktadır. Konseyin talebi üzerine dün akşam Sovyet murahhası, Maiski'nin Moskova'dan istediği yeni talimata intizar olunmaktadır.

İngiliz - Fransız - Sovyet ittifakı

Anlaşma esasları kat'î şekilde tespit ediliyor

Voroşilof, İngiltereye çağırıldı

Paristen bildirildiğine göre, itilâf, hiçbir güçlüğe tesadüf edilmeden akdolunacak

Voroşilof

Paris, 26 (a.a.) — İngiliz - Fransız - Sovyet anlaşması projesi, Parise Corbin tarafından bildirilmiştir. İyi haber alan mahfillerde söylenildiğine göre, Londra ile Paris arasında herhangi bir güçlüğe tesadüf edilmeden bir anlaşmaya varılacaktır. Zira, mevzuu bahsolan, ancak tahrir formüllerinin kat'i tespitidir. Bonnet, bugün Suriç'i kabul edecek ve kendisine proje metnini tevdi eyliyecektir.

Kat'i şekil hazırlanıyor

Paris, 26 (a.a.) — İngiliz hükûmeti İngiliz - Fransız - Sovyet anlaşma projesini bütün Fransız hükûmetine bildirmiştir. Kat'i şekil hakkında iki hükûmet bu gece mutabık kalacaklardır.

Anlaşmanın metni

Londra, 26 (a.a.) — İngiliz - Fransız - Sovyet mütekabil yardım paktının nihaî metni dün öğleden sonra Fransa hükûmetine tebliğ edilmiştir. Fransa Hariciye Ne-

[Arkası Sa. 9 sütun 5 te]

Denizyolları kooperatifi

Dünkü heyeti umumiye içtimaında okunan hesab raporu, ortaklar arasında uzun ve gürültülü münakaşalara sebeb oldu

Galatadaki Denizyolları kooperatifi

Denizyolları kooperatifi heyeti umumiyesi, dün fevkalâde olarak dört saat süren gürültülü bir toplantı yapmıştır. İçtimada İktısad Vekâleti namına komiser Baki bulunmuş ve kooperatif heyeti umumiyesi bundan iki ay kadar evvel mutad içtimaını yaparken bilânçoda görülen 11,000 lira zarar için gösterilen esbabı mucibe heyeti umumiyeyi tatmin etmemiş, bunun üzerine ortaklar arasında beş kişilik bir heyet seçilerek kooperatif muamelât ve hesabatı tetkik ettirilmişti. Bu tetkikat ikmal edilmiş olduğun-

[Arkası Sa. 7 sütun 3 te]

İlim yolunda ruam kurbanı

Merhum veteriner Kemal dün merasimle defnedildi

Ayni hastalık yüzünden ölenler için her sene 26 mayısta ihtifal yapılacak

Veteriner Kemalin dünkü hazin cenaze merasiminden bir intıba

(Yazısı 5 inci sahifemizde)

MAHFİRUZ Sultan

Tarihî roman: 35 Yazan: Kadircan Kaflı

On dört yaşında tahta çıkan Birinci Ahmedin ilk iradesi: «Mahfiruz her neredeyse bulsunlar!»

Mustafa Ağa yaklaşan sabahla beraber sarayda yeni bir devrin açılacağına hüküm vermişti. Bunun için akşamdan Şehzade Ahmedin annesine:

— Sultanım, aslanımızı iyice gözetesiz ve hiç taşra çıkarmıyasız!

Demişti. Canfeda kadınla daha açık konuştuktan sonra veliahd dairesinin kapısına en çok güvendiği, en güçlü en açıkgöz olanlardan sekiz hadımağası koymuştu. Onlara birer endaze uzunluğunda kamalar vererek kaftanlarının altına saklatmayı da unutmamıştı.

Bu tedbirlere ihtiyac vardı. Çünkü Padişah ihtilâc halinde bulunduğu sırada, annesinin telkinlerine kapılarak, Şehzade Mahmud cinayetini tekrar edebilirdi. Böyle birşey olmasa bile Safiye Sultanın bu telâşlı ve karışık zamanlarda aptal Mustafayı tahta çıkarmak suretile imparatorluğun kendisi tarafından idaresini devam ettirmeye kalkışması ihtimalden uzak değildi.

Üçüncü Mehmed henüz otuz yedi yaşında bulunmasına rağmen ellisini çok geçmiş görünüyordu. Yüzünün rengi, gözlerinin bakışı, vücudünün canlılığı, yağı tükenmiş bir kandil gibi sararıyor, sönüyor, tükeniyordu.

Safiye Sultan onun başucunda, çeneleri kenetlenmiş, tırnakları el ayalarına batmış, bütün vücudü gerilmiş olduğu halde sessiz duruyordu.

Üçüncü Mehmed saatlerdenberi hiç kımıldanmıyordu.

Geceyarısından sonra bir aralık hastanın yüzüne pembelik vurdu; kirpikleri ayrıldı; birer duman komprimesini andıran gözlerini kubbenin renk renk camlarına, çepçevre mavi ve yeşil çinilerine dikti. Birkaç dakika öylece kaldı, Uzandı, gerindi, titredi. Hafızların en başında diz çökmüş olan saray imamı kaşlarının altından ona baktı, sesini yükseltti ve kubbenin her tarafında hayatın bütün ihtiraslarını kocaman bir silindir gibi ezen, kocaman bir dev gibi yutan ve yok eden uğultular dolaştı.

Macar ovalarından Umman denizine, Kafkas dağlarından Atlas Okyanusuna kadar uzayan imparatorluğun sahibi, dünyanın her türlü güzellik ve hazlarını bir çift terlik gibi kullanmış olan Padişah ölüyordu. O Padişah ki nice başları bir işaretile yerlere düşürmüş; en yüksek fazilet, ahlâk ve sevgi hislerini birtakım iğrenc telkin ve kuruntulara feda etmişti.

Üçüncü Mehmedin titremesi ancak birkaç saniye sürdü; doğrulmak ister gibi yaptı, fakat birdenbire taş kesildi.

Hafızların ağır ve gökten gelir gibi uğuldıyan sesleri arasında bir çığlık ve bir hıçkırık duyuldu. Safiye Sultan ellerini yüzüne götürmüş, oğlunun üstüne kapanmıştı. Onda, ince ruhlu bir anneden ziyade çok değerli ve faydalı bir oyuncağını kaybeden hodkâm çocuk ruhunu sezmek mümkündü.

Üçüncü Mehmed, sonsuz müsavatsızlıkların çalkanıp durduğu hayat denizi tarafından, herkesin müsavi olduğu biricik yere, ölüm kumsalına atılmış bulunuyordu.

Koridorlarda uçar gibi gidip gelmeler oldu.

Veliahdın kapısı hızlı hızlı vuruldu; Mustafa Ağa meraktan uyuyamamış olan on dört yaşındaki çocuğun önünde yere kapandı:

— Padişahım, başın sağ olsun ve saltanat mübarek olsun!

Yeni Valide Sultan geniş bir nefes aldı. Canfeda kadın sütçocuğunun ayaklarını öptü; yan taraftaki odaya koştu. Hoca Mustafa Efendi eşikte göründü ve Padişaha doğru yürüdü:

— Padişahım, başın sağ olsun; saltanat mübarek olsun!

Mustafa Ağa doğrularak birkaç adım ötede elpençe divan duran Mustafa Efendile gözgöze geldi; onunla adeta konuştu.

Şimdi ne yapılacaktı?

Birinci Ahmed bunu hiç bilmiyordu; hocaya sordu. Mustafa Efendi saate baktı. Neredeyse ortalık ağaracaktı. Gerçekten, birşeyler yapmak, ortalığın karışmasına meydan vermemek lâzımdı.

— Padişahımız her ne emir buyururlarsa yapılır!

— Her ne istersem, öyle mi?

— Evet. Yalnız şeriate muvafık olmak şarttır.

— Muvafık olup olmadığın sen ayırırsın!

Birinci Ahmed bunları söyledikten sonra sütninesine döndü:

— Mahfiruz her neredeyse bulsunlar!

Mustafa Ağanın yüzü ağarır gibi oldu:

— Padişahım, Mahfiruz cariyeniz benim dairemde saklıdır; şimdi getiririm.

— Aferin, ağa... Seni kızlarağası ettim. Şu Abdürrazzak mel'ununun gözlerinden lânet akardı; bir dönüp bakamazdım.

Mustafa Ağa yerlere kapandı ve ayak öptü; sonra kapıdan çıktı. Beş dakika sonra Mahfiruz gelmişti. Birinci Ahmed onu yerinden kalkarak karşıladı. Biraz sararmış olan genc kızı elinden tuttu, yanıbaşına oturttu; hatır sordu.

Mahfiruzun mes'ud olduğuna şüphe yoktu; fakat Padişaha bu kadar yakın olmak onu rahatsız ediyordu. Çünkü ne de olsa yabancı bir erkekti. Bununla beraber onu tam bir erkek olarak da kabul edemiyor; avunuyordu. Mustafa Ağa koridorlardan hızlı hızlı ve beraber gelirken ona Şehzade Ahmedin artık Padişah olduğunu müjdelemişti. Bu haber de adeta Şehzade Ahmedi genc kızdan uzaklaştırmış, ona korkunc bir hüviyet vermişti.

Birinci Ahmed Mahfiruza başından geçenleri sordukça kesik cevablar alıyordu. Fakat bu cevablar Mustafa Ağa tarafından, epeyce şişirilmiş olarak tamamlanıyordu. Ötede yeni Padişahın annesi, Canfeda kadın, hele hocası Mustafa Efendi, gittikçe sabırsızlanıyorlar; arasıra birbirlerine ve ağaran camlara bakıyorlardı.

Valide Sultan daha çok dayanamadı ve Mustafa Ağayı dürttü. Sonra oğluna döndü:

— Aslanım, devlet için tedbir alsan gerektir.

Birinci Ahmed saf ve yeşile çalan gözlerini annesine ve hocasına çevirdi:

— Elbet alasız...

Ona anlattılar ki kendi elile bir hattı şerif yazması lâzımdır. Bunu kabul ettirmek için hatta biraz zorladılar. Canfeda kadın Valide Sultana, Valide Sultan da Mahfiruza göz edince genc kız hemen yerinden kalktı. Birinci Ahmed onun eline yapışmış:

— Niçin gidersin? Seni gene götürürler!

Diyordu. Artık onu kimsenin götüremiyeceğini, bu daireden ayrılmıyacağını söyledikleri zaman yatıştı.

Biraz sonra çocuk Padişah altın kaplı saz kalemini altından bir divite banarak beyaz ve büyücek bir kâğıdın ortasında, aksak, titrek kıvrılışlarla ilerletiyor, Hoca Mustafa Efendinin söylediklerini yazıyordu.

Yazı bittikten sonra Hoca Mustafa Efendi Hadım Mustafa Ağaya:

— Kızlarağasını çağır!

Dedi.

Mustafa Ağa afallad. Kızlarağası kendisi değil miydi? Biraz önce şuracıkta Padişah onu bu yüksek vazifeye tayin etmişti. Mustafa Efendi bunu ne çabuk unutuyordu?

Halbuki unutulmuş değildi; fakat Padişahın arzusunu yerine getirmek için henüz uygun zaman gelmemişti. Hele tahta çıkış merasimi yapılsın; ortalık durulsun da yalnız Abdürrazzak Ağa değil başkaları da sürülecek, yahud idam olunacaklardı. Kaymakam Kasım Paşa da Birinci Ahmedin hocasına lâzım olan ehemmiyeti göstermemesinin cezasını herhalde çekecekti.

— Hele şimdi git; hemen bildirmek münasib değildir.

Valide Sultan da bu fikri tasdik etmekle beraber kızlarağalığı için Mustafa Ağadan daha iyisi bulunamıyacağını söyledi.

Biraz sonra Abdürrazzak Ağa geldi. Yeni Padişaha vaktile pek o kadar yaranamadığını biliyordu; fakat bunu telâfi edebilmek için fırsat ve zamanın bulunduğunu sanıyordu. Bunun için mümkün olduğundan daha sadık, daha gayretli görünüyordu. Lâkin Mustafa Ağanın gözlerile ancak bir iki saniye karşılaşan bakışlarında hoş bir mana bulmak imkânı yoktu. Herhalde birşeyler sezmiş olmalıydı.

Dışarısı için o kadar esrarlı ve meçhul olan sarayın iç bölmeleri sanki bütün sesleri öte tarafa aksettiriyordu. Hatta bu duvarlar camdan yapılmış gibi bütün vak'alar öte taraftan da görülüyordu.

Kaymakam Kasım Paşa, âdet olduğu gibi, sabah namazını kıldıktan biraz sonra divan yerine çıktı. Kâtibler geniş kaftanlarının eteklerini yana çekerek diz çöktüler; divitlerini açtılar, rahlelere koydular; saz kalemlerini başparmaklarının tırnaklarına basarak çıtlattılar.

(Arkası var)

Şehir ve Memleket Haberleri

Türk Şeker şirketinin güzel bir kararı

Şehrin bazı yerlerinde küçük depolar açılacak

Türkiye Şeker Fabrikaları Türk Anonim şirketi, şeker tevziatını kolaylaştırmak üzere isteyenlere 1 tona kadar şeker satmağa karar vermiştir.

Şirket, bazı toptancı tacirlerin şeker piyasasında yapmak istedikleri hareketi önlemek ve halkla doğrudan doğruya temas halinde bulunan bakkalların azamî kolaylıkla şeker temin etmeleri için mühim bir noktayı tetkik ettirmektedir. Bu tetkikat iyi netice verirse şehrin muhtelif yerlerinde bir sandık ve bir çuval şekere kadar satış yapacak küçük depolar açılacaktır.

ŞEHİR İŞLERİ

Belediye bütçesi Yüksek Tasdikten çıktı

İstanbul Belediyesinin 939 yılı bütçesi, Yüksek Tasdika iktiran etmiştir.

Yeni bütçeye göre, derhal faaliyete geçilecek, Valinin Şehir Meclisinde okuduğu imar programı tatbik edilecektir.

Asfalt yollar kenarındaki binaların rengi

Asfalta çevrilecek yollara tesadüf eden binaların bir renge boyanması hakkında ileri sürdüğümüz mütalea, Belediyece de ehemmiyetle nazarı dikkate alınmıştır. Aldığımız malûmata nazaran, Prost, caddelerdeki binaların bej rengine boyanmasını tavsiye etmiştir.

Beyoğlunda cezalandırılanlar

Bir hafta zarfında Beyoğlunda 290, Adalarda da 33 kişi Belediye nizamlarına aykırı hareketlerinden dolayı cezalandırılmışlardır.

Gümüşsuyundan Dolmabahçeye indirilecek tramvay yolu

Maçkadan Beşiktaşa inecek tramvayın Dolmabahçeden mi, yoksa Akaretler yokuşundan mı aşağı indirilmesi lâzım geleceğinde karar verilememiş, mütehassıs Prostun mütaleası sorulmuştu. Prost, yaptığı tetkikler sonunda stadyomun burada yapılacağına göre, tramvay yolunun da Dolmabahçe önünden Beşiktaşa indirilmesini muvafık görmüştür.

Mesire yerlerinde...

Mesire yerlerine giden yolların toz dan kurtarılması için icab eden tedbirlerin alınması ve bilhassa buralarda ihtikâra meydan bırakılmıyarak gıdaî maddeler üzerindeki kontrolların sıklaştırılması alâkadarlara tebliğ edilmiştir.

Haksız cezalar

Berberlerin kullandıkları ondile makineleri hakkında bir talimatname yapılarak zabıtai belediye teşkilâtına gönderilmişti. Berberlerin talebi üzerine bu talimatnamede tadilât icrası karargir olarak talimatnamenin tatbikının tehiri alâkadarlara bildirildiği halde bu tehir keyfiyetinden haberdar olmıyan bazı memurların ceza yazdıkları haber alınmış, bunun önüne geçilmesi alâkadarlara bildirilmiştir.

Halk plâjı için teklifler

Dün, iki firma, Belediyeye müracaat ederek halk plâjı inşaatının kendilerine yaptırıldığı takdirde ufak barakalar inşa suretile burayı güzel bir plâj haline sokacaklarını ve halktan da banyo ücreti olarak beş, on kuruş gibi cüz'i bir ücret alacaklarını bildirmişlerdir. Müracaat tetkik edilecektir.

Eminönü maketi

Bir mütehassısa yaptırılmakta olan Atatürk köprüsünün Azabkapı kısmı maketi hazırlanmıştır.

Mütehassıs, beş, on güne kadar bunu Peledіyeye teslim edecektir. Prost, evvelce hazırlanmış olan Eminönü maketinin üzerinde de tetkikat yaptırmış, bazı tadilât icrasına karar vermiştir.

Bir iktısad profesörünün tetkikleri

Üniversite İktısad Fakültesi profesörlerinden Kesler, Belediye İktısad müdürünü ziyaret etmiştir. Profesör, müdürden hizmetçi işleri ve şehir hamamlarının idaresi hakkında malûmat almıştır.

İNHİSARLARDA

Umum müdür Ankaraya gidiyor

Umum müdür mühendis Adnan Halet Taşpınar beraberinde müskirat muamelât şubesi müdürü ve idare raportörü İhsan Arif bulunduğu halde bu akşam Ankaraya gidecektir. Bu seyahat C. H. Partisi kurultayı münasebetile yapılıyor. İdarece bir rapor hazırlanmıştır.

DEMİRYOLLARINDA

Avrupa ekspresi

Avrupa ekspresi dün de iki saat te ahhurla gelmiştir.

Adliyede terfiler

Yirmi sekiz kişilik liste dün tebliğ edildi

İstanbul Adliyesine aid terfi ve tayinler, dün Müddeiumumiliğe bildirildi. Tebliğlere göre, İstanbul Ağırceza mahkemesi reisi Refik Onay dokson lira maaşla yerinde terfi ve ayni mahkemede aza muavini Sadeddin Gökay otuz beş lira maaşla yerinde terfi, Asliye Birinci Ceza reisi Cemil doksan lira maaşla yerinde terfi, ayni mahkeme azasından Münib elli beş lira maaşla terfian İstanbul Sulh hâkimliğine tayin, Üçüncü Ceza aza muavini Nadire otuz beş lira maaşla yerinde terfi, dördüncü Ceza reisi Fazıl seksen lira maaşla Asliye Altıncı Hukuk reisliğine tayin, Birinci Hukuk reisi Suphi doksan lira maaşla yerinde terfi, İkinci Hukuk reisi Zeki doksan lira maaşla yerinde terfi, Üçüncü Hukuk aza muavini Meliha otuz beş lira maaşla yerinde terfi, Dördüncü Hukuk reisi İrfan doksan lira maaşla yerinde terfi, Altıncı Hukuk reisi Salâhaddin doksan lira maaşla terfian Kütahya Hukuk hâkimliğine tayin, Altıncı Hukuk aza muavini Muazzez otuz beş lira maaşla yerinde terfi, Birinci Ticaret reisi Mustafa Faiz doksan lira maaşla yerinde terfi, Üsküdar Hukuk hâkimi İrfan doksan lira maaşla yerinde terfi, Çatalca Hukuk hâkimi Şevket yetmiş lira maaşla yerinde terfi, Fatih Sulh hâkimi Nureddin elli beş lira maaşla yerinde terfi, İstanbul Yedinci Sorgu hâkimi Fahreddin yetmiş lira maaşla Diyarbakır Ceza hâkimliğine terfian tayin, Üsküdar İcra memuru Suad otuz beş lira maaşla yerinde terfi, Üsküdar Sorgu hâkimi Saim otuz beş lira maaşla yerinde terfi, İstanbul İcra memuru Ekrem kırk lira maaşla İznik Sulh hâkimliğine terfian tayin, Beyoğlu Sulh hâkimi Hayreddin Şakir yetmiş lira maaşla Çanakkale Müddeiumumiliğine terfian tayin, Eyübsultan Meşhud suç Müddeiumumî muavini Refik kırk lira maaşla yerinde terfi, Beyoğlu Müddeiumumî muavini Celâl kırk beş lira maaşla yerinde terfi, Çatalca Müddeiumumisi Kemal kırk lira maaşla İstanbul Müddeiumumî muavinliğine terfian tayin, Kars Müddeiumumisi Süreyya kırk lira maaşla İstanbul Ağırceza azalığına tayin, Bursa Müddeiumumî muavini Hüsnü kırk lira maaşla İstanbul Sorgu hâkimliğine tayin, Gerede Müddeiumumisi Şevket kırk lira maaşla İstanbul Sulh hâkimliğine tayin, Yalova Müddeiumumisi Atillâ Yurdakul kırk beş ira maaşla terfian ayni yer Hukuk hâkimliğine tayin olunmuşlardır.

Şimdiki halde İstanbula aid terfi ve tayinler, bu yirmi sekiz kişilik listedekilerden ibarettir. Taşraya aid olanların da, Ankaradan aid oldukları muhtelif yerlere dün bildirildiği öğrenilmiştir. İstanbul da dahil olmak üzere, bütün yeni terfi ve tayinler yüz elli kadardır.

ADLİYEDE

Dördü de tevkif edildi

Beyoğlunda Mis sokağında Fransovanın evine gece misafir olarak gelen Raul, Jorj, Marko, Kiryako, Fransovanın elini kolunu bağlıyarak bir miktar parasını ve bazı eşyasını aşırdıkları iddiasile dün Müddeiumumiliğe getirilmişlerdir. İkinci sorgu hâkimi Kâşif Kumral, bu dört kişiyi sorguya çekmiş ve dördünü de tevkif etmiştir. Tahkikata devam olunmaktadır.

11 inci Yerli Mallar sergisi komitesi

Dün Sanayi Birliğinde bir toplantı yapıldı

11 inci Yerli Mallar sergisi komitesi dün saat 17 de Millî Sanayi Birliğinde doktor Halil Sezerin riyaseti altında mühim bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda Ankarada bulunan Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar namına Belediye İktısad müdürü Saffet, Ticaret ve Sanayi Odası Umumî Kâtibi Cevad Düzenli de bulunmuştur.

Geç vakte kadar devam eden içtimada serginin esasları üzerindeki müzakereler ikmal edilmiş, şu neticeye varılmıştır:

11 inci sergi şimdiye kadar geçen on sergide olduğu gibi yalnız yerli malları teşhir ve halka tanıtmakla kalmıyacak, millî sanayiin ham maddeden mamule kadar bütün safahatını canlandıran bir sergi olacaktır. Sergiye iştirak eden firmalardan bu hususun temini istenecektir.

Sergide paviyon işgal eden müesseselerin hazırlıyacakları kroki ve plânlar, jüri tarafından görülüp tasdik edilirse tatbik edilebilecektir.

MÜTEFERRİK

Bükreş orta elçimiz dün geldi

Bükreş orta elçimiz Hamdullah Suphi Tanrıöver, dün sabah Romanyanın Basarabya vapurile şehrimize gelmiştir. Bu seyahat Rumen Hariciye Nazırı Gafenko'nun 9 haziranda Ankaraya yapacağı resmî ziyaretle alâkadardır. Elçimiz yakında buraya gelecek olan Romanya Hariciye Nazırile birlikte Ankaraya giderek birkaç gün orada kaldıktan sonra tekrar vazifesine dönecektir.

İsviçreden bir heyet geliyor

İsviçreden bir heyet, Balkanları geçerek memleketimize gelecek ve buradan İrana gidecektir. Bu heyet turistik ve sportif mahiyette tetkikler için bu seyahati yapmaktadır ve otomobillerle seyahat etmektedir.

Romanyaya giden heyet

Balkan iktısad konseyi içtimalarında bulunan heyetimizin dün Köstenceden Basarabya vapurile gelmesi bekleniyordu. Fakat heyetimiz bu vapurla gelmemiştir. Sahilden evvel vapur olmadığından heyetin trenle geleceği anlaşılmaktadır.

Yalova ve Silivride çekirge

Yalova ve Silivride çekirge görülmüştür. Bunların imhası için mükellefiyet usulü tatbik edilmektedir. Mücadele çarşaf ve zehir usullerile yapılmaktadır.

Hatay İş Anonim şirketi

Ana vatanın bir parçası olan Hatayın iktısaden ana vatanla temasa geçmesini temin için Antakyada millî sermaye ile Hatay İş Anonim şirketi kurulmuştur. Şirket, memleketimizdeki firmalarla temasa geçmek üzere teşebbüslere başlamıştır.

Hamallığa talib olanlar

İstanbulda hamallığa talib olanlar arasında önümüzdeki cuma günü Yükçüler cemiyetinde kur'a çekilecektir.

VİLÂYETTE

Vali vekilini ziyaret

Rumen denizaltı gemisi süvarisi, beraberinde Ruman konsolosu olduğu halde, dün, İstanbul Vali vekili Hüdaiyi ziyaret etmiştir. Hüdai, bilâhare gemiye giderek bu ziyareti iade etmiştir.

Yeni asfalt yollarda faaliyet

Babıâli caddesinde betonlama makinesi çalışıyor

Babıâli caddesinin asfaltlanması işini tacil için müteahhid mevcud ekiplerin adedini artırmıştır.

Maariften Meserret oteline kadar olan kısmın altı taşsız beton, üstü de mozaik taş olacaktır. Beton kısım inşa edildikten sonra inşaat bir ay duracak, bu müddet zarfında tretuarlar yapılacaktır.

Buradan çıkacak parke taşlarla Aksarayda Valide camiinden karakolun önüne kadar olan yol ile parkın önüne kadar Ebüssuud caddesi ve tünelin önünden Azabkapıya müvazi giden Tersane caddesi ve Şişhane ile Meyityokuşu arasındaki yollar inşa edilecektir.

Bakırköy koşu yolile Veliefendiye kadar olan şosenin katranlanmasına başlanacaktır. Ayni zamanda Taş iskele de mükemmel bir surette tamir edilerek motör ve kayıkların yanaşması temin edilecektir.

Belediye, yeni bütçenin tasdikını beklemeksizin yol tamiratı için avans suretile 180,000 liralık tahsisat vermeye başlamıştır.

Siyasî icmal

Japonya ve İngiltere

Avrupa işlerinin sonu neye varacağı malûm olmadığı bir sırada Uzakşarkta Japonya ile İngiltere arasında sulh için tehlikeli bir gerginlik belirmiştir. Japonlar yağmur mevsimi ve umumî siyasî ahval dolayısile uzun müddet Çindeki askerî harekâta fasıla verdikten sonra iç Moğolistanın Süiyuan eyaletinden Hankov'un garbına ve oradan Kanton'un şimali garbisine kadar uzanan cephede garba doğru ileri harekete başlamışlardır. Bu cephede Japonların bir milyon ve Çinlilerin bir buçuk milyon asker yığdıkları Avrupalı muhabirler tarafından tahmin olunuyor.

Japonların motörlü fırkaları muhtelif kollardan ilerleyip sonradan birdenbire ya şimale yahud cenuba kıvrılarak merkezî Çindeki Çan Kay Şek'in kuvvetlerini ihataya çalışmaktadır. Japonların iddialarına göre birçok Çinli fırkalar imha edilmiştir. Çinliler ise Japon kuvvetlerinin sür'atle ilerledikleri haberini tekzib etmekte ve ordularının kısmı küllisinin imha edildiğini kabul etmemektedirler.

Sahilden binlerce kilometre uzakta ve haricle muvasalası olmıyan bu yerlerde olup biten işlerden Avrupa ancak Tokyo ve Çunking'den gelen telgraflarla haberdar olmaktadır. Lâkin şurası muhakkaktır ki Japonya bu defa Çindeki askerî harekâtta tehlikeli bir çıkmaza girmiştir.

Şanghay'da, Tiyençin'de ve Kantondaki ecnebi mıntakaları dahilen ve haricen kontrolu için Japon memurlarının yaptıkları müdahaleler kendisile İngiltere, Fransa ve Amerika arasında birçok meseleler çıkarmıştı. Fakat bu mıntakalarda oldukça büyük ecnebi kuvvetleri bulunduğundan Japonlar pek ileriye gidememişlerdi.

Esasen Formoz adasının karşısındaki Amoy körfezindeki Kulangsu adasındaki beynelmilel mıntakadaki Japon aleyhtarlarını tevkif için Japon donanmasının yaptığı müdahale İngiltere, Fransa ve Amerika tarafından şiddetli mukabele ile karşılaşmış olduğundan vahim hâdiseler tevali etmektedir.

Japon harb gemilerinden çıkarılan bahriye silâhendazları kadar İngiliz, Amerikan ve Fransız amiral gemilerinden de adaya silâhendaz çıkarılmıştır. Japon müfrezesi bu vaziyet karşısında daha ziyade durmayıp gemilerine çekilmeğe mecbur kalmıştır.

Japon silâhendazların bu çekilişi Japonyanın üç büyük devletin müşterek mukabelesi karşısında gerilemiş olduğuna bir delildir. Japonya Hariciye Nezaretile donanma amirali sadece ada ile sahil arasında işliyen bütün İngiliz, Fransız ve Amerikan gemilerinde araştırma yapılarak harb kaçağı bulunduğu takdirde zaptedileceğini ilânla iktifa etmiştir. Japonya şimdiye kadar Çine resmen ilânıharb yapmamış olduğundan ecnebi gemilerine Çin sularında dokunmuyordu. Şimdi ise Japon harb gemileri yalnız Amoy'da değil İngiliz bahrî üssü Hongkong adası etrafında dahi dolaşarak İngiliz vapurlarını durdurmağa çalışmaktadır.

Bir Japon kruvazörü bir İngiliz posta vapurunu tevkif ederek evrakını yoklamıştır. Çok geçmeden iki İngiliz kruvazörü vapurun imdadına gelmişlerdir. Fakat Japon zabitleri İngiliz gemilerini görür görmez derhal geri çekilmiş oldukların dan iki taraf arasında bir hâdise çıkmasına meydan kalmamıştır. Anlaşılıyor ki Japon Hariciye Nezaretinin ecnebi mıntakalarında Japon askerlerinin ve Çin sularında Japon harb gemilerinin bilâistisna araştırma yapacaklarını ilân etmiş bulunmasına rağmen İngilterenin şiddetli mukabelesi karşısında bu kararında fazla ısrar edemiyecektir.

Muharrem Feyzi TOGAY

Tehdidler...

Fatihte Haydar mahallesinde oturan Cemal, bir meseleden dolayı aralarında çıkan münakaşa esnasında ayni evde oturan Aslanı bıçakla tehdid etmiştir. Suçlu yakalanmıştır.

Sirkecide Demirkapıda oturan Ali de karısı Müzeyyeni bıçakla korkutmuştur. Müzeyyenin müracaati üzerine Ali yakalanmıştır.

Otomobilin yaraladığı çocuk

Beşiktaş 19 uncu mekteb talebesinden 8 yaşlarında Ahmed, dün, Beşiktaş caddesinde bir kaldırımdan diğerine geçerken, şoför Perunun idaresindeki 2241 numaralı otomobil sadmesine maruz kalarak yaralanmıştır. Suçlu şoför yakalanmıştır.

Cumhuriyet

Nüshası 5 kuruştur

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur

SON HABERLER

Danzig hududunda

Yeni hâdiseler sıklaştı, Danzig ve Varşova arasında şiddetli protestolar teati ediliyor

Varşova, 26 (a.a.) — Polonya - Danzig hududundaki hâdiseler, gittikçe sıklaşmaktadır. Bir kişinin ölümile neticelenen Kalthof hâdisesi müstesna olmak üzere normal bir devirde bu gibi hâdiselerin beynelmilel matbuat tarafından neşredilmesi bile lüzum görülmiyeceği muhakkaktır. Fakat şimdi endişeyi mucib olan nokta şudur:

Danzig Âyan Meclisi her hâdiseden sonra Polonya hükûmetine şiddetli protesto notaları yollamakta, Polonya hükûmeti de bu notalara ayni şiddette protestolarla mukabele etmektedir.

Halihazırda Danzig Âyan Meclisi, bu hâdiselerden dolayı Polonya hükûmetinden özür dilemekte, müşterek hududda nizamın temini için tedbir alınması ve üç Polonya gümrük memurunun azledilmesini istemektedir.

Polonya ise, haksız bulduğu bu talebleri kabul etmemekte, Kalthof hâdiseleri dolayısile zarar ve ziyan ve Polonyalı gümrük memurları için teminat istemektedir.

Kalthof gümrük bürosu, Polonya için büyük bir ehemmiyeti haizdir.

Çünkü büro, ayni zamanda Danzig arazisine giren yolu ve şimendifer hattını kontrol etmektedir.

Polonyanın bu kontrolu kaldırıldığı takdirde Almanya hiçbir güçlükle karşılaşmadan Danzig arazisine harb malzemesi ve mühimmat sevkedebilir.

Siyasî müşahidler, Nazi liderlerinin nihayet Polonyayı intizamı temin etmek ve menfaatlerini korumak için Danzig'e askerî kuvvetler göndermeğe mecbur bırakmalarından korkmaktadırlar. Polonya, kendisine bu hak, Milletler Cemiyeti tarafından verilmiş olmakla beraber fevkalâde müstaceliyet halinde kalmadan bu salâhiyetinden istifade etmek istememektedir.

Diğer cihetten böyle bir kararın ittihazı Berlin hükûmeti tarafından, derhal mukabeleyi icab ettiren tahammül edilmez bir tahrik mahiyetinde telâkki edilecektir.

Hitlerin talimatı

Varşova, 26 (a.a.) — İyi haber alan mahfillere göre, Förster, Hitlerle yaptığı görüşme esnasında adığı yeni direktifleri iş arkadaşlarına tebliğ etmiştir.

Diğer taraftan Dantziger Vorposten gazetesi, ilk defa olarak, 1933 tarihli Polonya - Danzig anlaşmasının feshedilmesi icab ettiğini, zira Polonyanın bu anlaşmadaki taahhüdlerini yapmadığını ve Danzig'in de bundan böyle artık Polonyaya dürüst bir iş arkadaşı gözüyle bakmıyacağını yazmaktadır.

Bayrak hâdisesi

Varşova, 26 (a.a.) — Radawica mevkiinde mahallî Leh cemiyetinin bayrağını teslim etmediği için Almanlar, Polonyalı Borkowski'ye hücum ederek çapalarla ağır surette yaralamışlardır. Wielkie-Bory mevkiinde Almanlar, Belsz ismindeki bir Polonyalıya aid evin bütün camlarını kırmışlardır. Mütecavizler, evin içine taşlar atmışlardır.

Polonyadan tardedilen gazeteci

Varşova, 26 (a.a.) — Leh makamları «Nachrichten Dieust» ismindeki Alman ajansının Varşova muhabiri olan Alman gazetecilerinden Kurt Teege'i Polonya topraklarında oturmaktan menetmişlerdir. Mezkûr ajansın eski Prag muhabiri olan Teege, bir aydanberi Polonyada bulunmaktadır.

Varşovadaki yeni Sovyet elçisi

Varşova, 26 (a.a.) — Beck, dün ilk defa olarak Sovyetler Birliğinin yeni büyük elçisi Şaronof'u kabul etmiştir.

Bir Nazinin tevkifi

Varşova 26 (a.a.) — Polonya matbuatının Leipzig'ten öğrendiğine göre, mezkûr mıntaka nasyonal sosyalist propaganda şefi Kammerling tevkif edilmiştir.

Kammerling, bir gazeteciler toplantısında, bugün Avrupada mevcud olan heyecanın, Almanya için feci neticeler doğurabileceğini söylemek ve bu suretle bozgunculuk yapmakla müttehimdir.

Sabotaj hareketleri

Varşova 26 (a.a.) — Lodz civarında Adolf Horak müesseselerinde sabotaj vak'aları müşahede edilmiştir.

Tahkikat neticesinde bunların bir Alman ustabaşısının teşvikile Alman işçiler tarafından yapıldığı anlaşılmıştır. Polonyalı işçiler Almanların çıkarılmasını müdiriyetten istemişler ve bu taleb is'af olunmuştur.

Danzig komiseri Varşovada

Varşova 26 (a.a.) — Milletler Cemiyetinin Danzig komiseri Profesör Burckhardt birkaç gün kalmak üzere Varşovaya gelecektir.

Burckhardt, Danzig'te vazifesi başına dönmezden evvel Polonya hükûmetile temas edecektir.

Leh gazetelerinin neşriyatı

Varşova, 26 (a.a.) — Danzig'de, Polonyalılar aleyhinde cereyan eden hâdiseler hakkında «Express Poranny» gazetesi, Polonyanın serbest şehrin sükûnet ve asayişinden mes'ul iken bu işte muvaffak olamıyan Danzig Polis Müdürü Forbes'in vazifesinden azlini istemesi lâzım geldiğini yazmaktadır.

Wieczor Warszawski, diyor ki:

«Danzig hâdiselerinin Polonyaya karşı yapılan tahrikât zincirinin halkalarını teşkil ettiğine şüphe yoktur. Fakat Polonya, Baltıktaki menfaatlerini temin edebileceğinden emin olduğu için bütün hâdiseleri sükûnetle takib etmektedir.»

Tehdid

Varşova, 26 (a.a.) — Danzig'den bildirildiğine göre serbest şehirde oturan bir Polonyalı dün gece Danzig polisi tarafından tevkif edilmiştir. Sebebi, malûm değildir. Danzig arazisinde kâin Tiegenhof mevkiinde bütün köylülere Polonyalılara bir şey satmamalarını bildiren Nazi partisinin bir tamimi gönderilmiştir.

Pieclo ve Szylinovo'da Polonyalılara aid birçok evlerin camları kırılmış ve bazı binaların duvarlarına «Almanyaya dönmek istiyoruz!» ibaresi boya ile yazılmıştır. Polonya matbuatı, bu hâdiseleri yeni tahrikât mahiyetinde telâkki etmektedir.

Kurjer Warszawski diyor ki:

«Kalthof ve Lissau hâdiseleri Hitler'in âdilâne bir sulh istediğine ve Avrupada Danzig meselesinden başka pürüzlü bir iş mevcud olmadığına herkesi inandırmak isteyen Almanlar tarafından izah edilmiştir. Bu hâdiseler Danzig ahalisinin Almanyaya dönmek istediğini ve Polonyalıların halkın rahatça ve serbestçe yaşamalarına mâni olduklarını göstermek gayesile tertib edilmektedir. Leh miletinin sükûnetini muhafaza etmesi lâzımdır. Polonya Danzigde anarşinin hüküm sürmesine müsaade etmiyecek ve icab ettiği zaman harekete gecerek vaziyete hâkim olacaktır.»

Prens Pol

Yugoslav Naibi, bir nutuk irad etti

Belgrad 26 (a.a.) — Kraliyet muhafız süvari livasının «Slava» bayramı dolayısile muhafız kıt'ası zabitleri mahfelinde verilen öğle yemeğinde bir nutuk söyliyen Naib Prens Paul, ezcümle demiştir ki:

«— Dünya tarihinde Yugoslavya kadar ordusuna minnettar bir devlet az bulunur. Ordusu olmasaydı, Yugoslavya mevcud olmazdı. Ordu, hâlâ devleti kurmakta ve elde ettiği neticeyi muhafaza etmektedir.»

Slovakya hududundaki hâdiseler

Budapeşte 26 (a.a.) — Slovak hududunda yeni hâdiseler cereyan ettiği resmen bildirilmektedir.

Bir Macar kumandanile iki Slovak zabiti bu hâdiseler hakkında tahkikat yapmakla meşguldürler.

Skalus denizaltısı

26 bahriyeli, kompartimanda boğulmuş!

Portsmouth 26 (a.a.) — Squalus denizaltı gemisinin kıç tarafında bulunan 26 bahriyelinin sağ olarak kurtarılmaları hakkında hiçbir ümid kalmamıştır. Dalgıcların bildirdiğine göre, bu bahriyeliler su ile dolmuş bulunan kompartımanda boğulmuştur. Şimdi Squalus'u yüzdürmek ameliyesine başlanacaktır.

Amerikan erkânıharbiye reisinin seyahati

Rio de Janeiro 26 (a.a.) — Amerika ordusu erkânıharbiye reisi General Marshall'in riyasetinde bir askerî heyet «Mashville» kruvazörile buraya gelmiştir. Heyet, 7 haziranda buradan hareket edecektir.

Hayfada 6 kişi yaralandı

Hayfa 26 (a.a.) — Dün, Hayfada bir tethiş hareketi daha vuku bulmuş, altı kişi yaralanmıştır. Yaralılardan biri ölmüştür.

Hâdiseler arasında

Otların üstündeki gazete

İstanbul köylerinden birinin tenha, aydınlık, meselesiz bir sokağı.

O kadar tenha ki, üstüne pek az insan ayağı basan toprağının her noktasından dizboyu otlar fışkırmış; o kadar aydınlık ki, içinde, sathına güneşi kabul etmiyen hiçbir madde yok; o kadar meselesiz ki, yapraklarından yeşil bir rahavet damlayan ıhlamurların ve akasyaların hiçbiri, Hitler'in, Mussolini'nin, Chamberlain'in adını bile duymamışlar; sağdaki bahçe ve soldaki bostan duvarlarının taşları Danzig meselesini hiç bilmiyorlar.

Orada insan başının içini bile bütün meselelerinden ve muammalarından temizleyen çevik, dinç ve masum bir rüzgâr esiyor. Beş on adım içinde ruhumu küçük dünyamızın ihtiras davalarından ayırarak asıl dünyamızın, kâinatımızın cevherlerile temasa getiren bir yeni münasebet âlemine daldım. Düşüncem burkulmadan ve sancımadan yaratılışın en saklı manalarını sezmeğe doğru mes'ud akınlar yapıyordu. Belki de küçük dünyamıza aid muammaların anahtarları da bu manalar zincirinin son halkasına takılıydı.

Ümidle yürüdüm.

Fakat birdenbire, otlar üstünde bir gazetenin yırtık ilk sahifesi gözümüze ilişti. Eğilmeğe lüzum olmadan kâğıdın üstünde şu cümleyi gördüm: «Dünya çok vahim günler yaşıyor!»

Şaşırdım: Hangi dünya? Ne vahameti? Niçin? Eğilip okuyacaktım. Vazgeçtim, hayır! Bu sokağın havasında gizli, yumuşak, fakat her iradeyi hükmü altına alıcı bir kudret vardı ki insan ihtiraslarına bağlı meselelerin düşünülmesine müsaade etmiyordu. Bu gazete, orada, ezelî sulhun ve âhengin başsız ve sonsuz beyazlığı üstüne düşmüş, manasız ve şekilsiz bir karartı. Onu oradan kaldırmak lâzımdı. Eğilecektim. Fakat sokağın ilâhî asayiş kuvveti gibi rüzgâr benden evvel davrandı ve gazeteyi birkaç itişte, yakındaki çukura attı.

Tenha, aydınlık, meselesiz sokakta hakikî sulhu içime çekerek yürümeğe devam ettim.

PEYAMİ SAFA

İngiliz - Portekiz ittifakı

Londra, 26 (a.a.) — Bugün Avam Kamarasında işçi meb'us Henderson, Portekiz Başvekili Salazar'ın Portekizin İngiliz ittifakına sadakatini ilân eden beyanatına mukabele olmak üzere mezkûr ittifaktan mütevellid taahhüdlerini İngilterenin de yerine getirmek azminin bir kere daha bildirilmesini istemiştir.

Harciye Müsteşarı Butler verdiği cevabda demiştir ki:

«— Büyük Britanya hükûmeti İngiliz-Portekiz ittifakının meriyetini teyid etmiş bulunmaktadır. Harbden evvel Portekiz toprakları hakkında yapılmış olan bazı teklifler artık ölmüştür. Bunları diriltmeğe mana yoktur.»

Felemenk Kraliçesi yurduna döndü

Brüksel 26 (a...) — Holanda Kraliçesi Wilhelmine bugün saat 11 de Belçikadan ayrılmıştır.

Kral Leopold, kendisini istasyona kadar teşyi eylemiştir. Kralın kardeşi Prens Charles, Kraliçeye Holanda huduna kadar refakat edecektir.

İtalyanın Afrika bütçesi

Roma 26 (a.a.) — Âyan meclisinin dünkü celsesinde İtalyan Afrikası bütçesinin müzakeresi esnasında Teruzzi, Libya'nın siyasî ve askerî vaziyetinin gayet mükemmel olduğunu ve İtalyanın 20,000 muhacir kolon sevketmek suretile orada yeni bir kolonizasyon sistemi meydana getirdiğini söylemiştir.

Nevyorktaki Alman cemiyeti reisi tevkif edildi

Nevyork 26 (a.a.) — Alman - Amerikan Bund cemiyeti reisi Fritz Kuhn tevkif edilmiştir. Fritz Kuhn, 12 suçla maznundur. Bunlar arasında, Bund kasasından 10 bin doları sahte evrakla çalmak, Bund mitinglerinden birinde toplanan paraları mahalline sarfetmemek, Bund azasının muhakemelerine lâzım diye toplanan 4424 doları çalmak ve saire vardır.

Müddeiumumî Dewey, Fritz Kuhn'un işlediği suçların cezasının kanunda azamî ell' sene hapis olduğunu söylemiştir.

Bu tevkif, nazilerin Amerika Birleşik devletlerinde faaliyetlerine devamlarını pek ziyade güçleştirecek mahiyette telâkki olunmaktadır.

KUDÜS MEKTUBLARI

Filistinde Beyaz kitabın neşri nasıl karşılandı?

Londra hükûmetinin son kararı ne Arabları, ne de Yahudileri tatmin etti; Bundan yegâne memnun olan İngilterenin kendisidir

Kudüs, 19 mayıs

Filistin davası hakkında İngiltere tarafından verilen son kat'î kararı muhtevi Beyazkitab neşredildi; dün akşam, Londra, Kahire, Kudüs radyolarında ayni zamanda okunan bu Beyazkitab, İngilterenin bu meseleyi hal için tasavvur ettiği rejimi ilândan ibaretti.

On beş gündenberi bu kitabın neşrini Filistin nasyonalistleri de, Yahudiler de, bütün Arab memleketleri de halecan içinde bekleyip duruyorlardı. Gerek Arablar, gerek Yahudiler, bu Beyazkitab muhteviyatı hakkında sarih ve müspet birşey bilmemekle beraber, bunun kendilerini memnun edecek bir vesika olmıyacağına kanaat getirmiş oldukları için, kitabın neşrini müteakib münasib görecekleri kararları almak üzere tertibatta bulunarak kendi muhitlerini ona göre hazırlıyorlardı. On gün evvel, mücahidlerin yüksek meclisi, Beyazkitabın neşrini müteakib, mücahede hareketinin başkumandanlığı tarafından halka hitaben neşredilecek beyannameye intizaren halkın kendiliğinden hiçbir harekette bulunmaması lüzumunu her tarafta ilân etmişti. Ayni suretle, Yahudiler de, icabında şiddetli bir muhalefet hareketi yapmak üzere, Beyazkitabın neşrini «hazır ol!» vaziyetinde bekliyorlardı.

Kahire müzakerelerinin, iki taraf arasında kat'î bir anlaşma teessüs etmeksizin sona ermesi üzerine, başlıca Arab merkezlerinde İngiliz hükûmeti mümessilleri, on beş gündenberi, İngiltere tarafından neşredilecek mukarreratın Arabları tamamen memnun edici bir mahiyeti haiz olacağını söyleyip duruyorlardı; Kahireden gelen haberler bu merkezde, Iraktan gelen haberler de bunları müeyyeddi. Bu teminata bakıldığı zaman, İngilterenin Arab taleblerini kabul edeceği manası çıkarılabilirdi. Bununla beraber, Arablar, Filistinde İngiliz siyasetinin itiyadlarını artık öğrenmiş oldukları için lüzumundan fazla nikbin olmadılar. Mücahede teşkilâtına yeni bir kuvvet vererek ve taarruzlarını şiddetlendirerek, Beyazkitabın neşrini beklediler.

***

Bu Beyazkitab Filistinin millî misakını tatmin eder mahiyette değildir. Uzun ve karışık bir sürü ahkâmı ihtiva eden İngiliz mukarreratı, ancak kitab etrafa dağıldıktan sonra esaslı bir surette tahlil edilebilecektir. Fakat, şimdiden anlaşıldığına göre, bunlar Filistin mücahidlerini memnun edecek bir mahiyeti haiz değildir.

İngiliz kararlarının hakikî mana ve mahiyetini ifade edebilmek için, bizde «ne şiş yansın, ne kebab!» tarzındaki bir halk sözünü biraz tadil etmek kâfidir: İngiliz kararları, «hem şişi, hem de kebabı yakan ve yalnız bu şişi çeviren parmakları muhafazaya çalışan» bir ruhla ittihaz edilmiştir. Bu kararların Arablar lehinde olan yegâne tarafı, Filistini şimdilik Yahudi muhaceretine karşı tamamen açık tutmamasıdır. Bununla beraber, muhaceret, mahdud bir nispette şimdilik devam edecektir. Halbuki, Filistin misakı bu muhaceretin derhal durdurulması esası üstüne istinad eder.

Beyazkitabın, kendi kendisine vermek istediği mana, bunu yukarıdaki halk tabirini kullanarak ifade edersek, ne Arabı, ne de Yahudiyi yakmamak, her iki tarafı da memnun etmeğe çalışmak gibi bir ruhtan ilham alır görünmesidir. Fakat, kendisine böyle bir çehre vererek meydana çıkan rejim, hakikatte her iki tarafı da yakıyor. Yani, bir taraftan Arabları memnun etmek üzere Yahudi muhaceretini şimdilik sıkı bir tahdide tâbi tutuyor, diğer taraftan da Filistinde Yahudi kuvvetini artırmak için, bunlara nüfüs nispeti üçte biri buluncıya kadar muhaceret imkânları veriyor. Bundan dolayı, Arablar Yahudi muhaceretini durduramamak ve bunların miktarlarının artacağını görmek itibarile gayrimemnun oluyorlar, Yahudiler de Filistinde kendilerine kâfi bir inkişaf imkânı verecek açık bir muhaceret kapısı bulamadıklarından dolayı şikâyetçidirler.

Bu iki şikâyetçi unsur arasında, İngilterenin oynadığı rol, adaletçi ve hakem rolüdür. O, zaten ötedenberi bu rolü oynar görünmekte ve kâh bir tarafı, kâh diğer tarafı iltizam ederek, arada kendi hesablarını yürütmektedir. Beyazkitab, bu rolün, şimdi başka bir çehre altında, devamından ibarettir.

***

Kudüste, Hayfada, Tel Avivde Yahudiler Beyazkitabı büyük gayrimemnunluk nümayişleri arasında dinlediler. Kudüste on beş bin, Hayfada yirmi bin Yahudi nümayişçisi harekete geldi. Hükûmet ve İngilizler aleyhine şiddetli tecavüzlere teşebbüs eden bu nümayişçilerle polis ve asker kuvvetleri arasında silâhlı ve silâhsız büyük mücadeleler oldu. Birçok insan mecruh düştü ve bunların aralarında ölenler de bulundu. İki gündenberi bütün Yahudiler hareket ve heyecan halindedirler. Kudüste polis dairelerine karşı yalnız bir günde beş defa bomba attılar.

Tel Avivde Yahudi mücadele teşkilâtı, neşrettiği bir beyanname ile 17 yaşından 35 yaşına kadar bütün Yahudi erkeklerini derhal nüfus dairelerine müracaatle kendilerini kaydettirmeğe davet etti. Bunlar, hini hacette Yahudilerin askerî teşkilâtlarında kullanılacaklardır; bu davet, teşkili mutasavver olan bir Yahudi ordusunun ilk seferberlik hareketidir.

İki gün zarfında muhtelif şehirlerde ve muhtelif şekillerle vukua gelen musademeler esnasında gerek nümayişçi Yahudilerden ve halktan, gerek Yahudi, İngiliz polis ve askerlerinden muhtelif vahamette mecruh olanların miktarı iki yüzü geçmiştir. Bütün Filistinde Yahudilik heyecan halinde ve İngiltereye karşı çok hiddetli bir vaziyettedir. «İngiltere bizimle oynuyor; her ne pahasına olursa olsun, mutlaka mücadele edeceğiz!» diyorlar.

Yahudilerin bu gayrimemnunlukları karşısında Arabların memnun olmaları lâzım gelir gibi görünürse de, onlar da gayrimemnundurlar. Filistin mücahidlerinin yüksek meclisleri, İngiliz mukarreratını tetkik etmiş ve bunları kabul etmemekten ibaret olan kararını vererek keyfiyeti ilân etmiştir. Bu kararın diğer Arab memleketlerile yapılan bir istişareye istinad ettiği anlaşılıyor. Çünkü, Arablık dünyasının iki mühim merkezi olan Kahire ile Bağdadda, Mısır ve Irak hükûmetleri, İngiltere sefirlerile konuşarak Mısırın ve Irakın, Beyazkitab mündericatını kabul hususunda Filistin mücahidlerine tavsiyelerde bulunamıyacaklarını bildirmişlerdir. Şu halde, Beyazkitab sade Filistin Arablarını değil, aylardanberi bu mesele etrafında İngiltere ile müzakere eden Arab memleketlerini de gayrimemnun bırakmıştır.

***

İngiltere hükûmetine gelince, Londra radyosunun neşrettiği havadislere bakılırsa Londra kabinesi, Beyazkitabla neşredilen mukarreratın tatbiki hususuna tamamen azmetmiş görünmektedir. Dünkü içtimaında, Müstemlekeler Nazırı Filistin ahvali hakkında meclise izahat vermiş ve bu izahat arasında, şiddetli nümayişler olmakla beraber Filistinde vaziyetin daha ziyade sakin olduğunu söylemiştir. Halbuki evvelki gün ve bilhassa dün bütün Filistinde Yahudiler tarafından tertib edilmiş olan nümayişler, şimdiye kadar buralarda hiçbir zaman görülmemiş olan bir şiddet arzediyordu. Henüz Arablar harekete geçmiş değildirler. Bir de onlar harekete geçecek olurlarsa - ki bu cihet muhakkaktır - burada işlerin ne hale geleceğini Allah bilir.

Sionist teşkilâtının merkezi, Filistine Yahudi muhacereti meselesi hakkında verilecek kararın Lâhay'daki enternasyonal hakem heyeti huzuruna götürülmesini ötedenberi İngiltere hükûmetinden istemekteydi. Son günlerde mezkûr teşkilât, resmî bir muhtıra ile bu talebini İngiliz hükûmeti nezdinde bir kere daha teyid eylemiş olduğu için İngiltere hükûmetinin bu talebi reddeylediğini Müstemlekeler Nazırı Mac Donald Avam kamarasında beyan eylemiştir. Sionistler, bundan dolayı da pek şiddetle münfaildirler.

Şu halde, Filistin meselesinin şimdilik dahil olduğu yegâne netice, İngilterenin, bu davayı ne Arab, ne de Yahudi lehinde değil, sadece kendi lehinde halletmek azminde sabit bulunduğunu göstermesinden ibarettir. Bakalım, hâdiselerin inkişafı bizi nerelere götürecek?

V. Mihri

KISA HABERLER

* VAŞİNGTON 26 — Ruzvelt, 773 milyon dolarlık bir krediyi ihtiva eden deniz silâhlanma kanununu imzalamıştır.

* LONDRA 26 — Çemberlayn ve refikası saat 17 de Edimbourg'a varmışlardır.

* BRÜKSEL 26 — Holanda Kraliçesile Belçika Kralı Liege'den Brüksel'e dönmüşlerdir.

* VİGO 26 — Alman gönüllülerinin gemilere bindirilmesi işi hemen hemen ikmal edilmiştir.

HEM NALINA MIHINA

Harb cinayettir

Paris, 23 mayıs

Paristeyim. Kilometreler aşarak buraya gelinciye kadar Semplon ekspresin penceresinden gördüğüm umumî manzara şu oldu:

Türkiyede, Bulgaristanda, Yugoslavyada, İtalyada, Fransada karıncaların hayatını andıran gayretli bir çalışma. (Yunanistanın pek küçük bir parçasını gördüğümüz ve İsviçreden de gece geçtiğimiz için, bu iki memleketten bahsetmedim. Ayni hayatın oralarda da ayni şekilde tecelli ettiği şüphesizdir.)

Bu güzel bahar günlerinde, yemyeşil tarlalar, çiçekli bahçeler, kütükleri birer bölük asker gibi muntazam sıralanmış bağlar, harklarından sular akan bostanlar arasından geçtik. Her memlekette, ayni manzara: Çoğu kadın köylüler, toprak larının üstüne iğilmiş, güneşin, yağmurun, hatta - Yugoslavyada bir an olduğu gibi- ceviz gibi yağan dolunun altında bile çalışıyorlar. Şimale doğru çıktıkça nesilleri büyüyen hayvanlar da ya insanlara yardım ediyor, yahud da rahat rahat otlayıp duruyorlar. Çocuklar oynuyor, gülüyor, bağırıyor, treni selâmlıyorlar.

Kırlarda ve köylerdeki hayat şehirlerde ve fabrikalarda da ayni. Asfalt yollarda, mamur caddelerde insanlar koşuşuyor, çalışıyor, didiniyor. Bacalar duman püskürüyor, belli ki fabrikalar çalışmaktadır.

Hulâsa, her memlekette, insan hayat mücadelesine atılmıştır. Biraz daha iyi yaşamak, biraz daha rahat etmek için, milyonlarca insan ya sapan, ya tezgâh başında durmadan ter dökmektedir.

Bir an gözlerimi kapadım. Bir seferberlik emri ve «başla ateş!» kumandasile bütün bu sakin ve derece derece mes'ud hayatın duracağını, bütün bu medenî manzaranın değişeceğini düşündüm:

Ot biçen orak yerine insan biçen makinelitüfek,

Tarlasını temizleyen köylü yerine ava çıkmış piyade,

Harman döğen ziraat makinesi yerine köyleri döğen ağırtop,

Yol yapan silindir yerine harabî saçan tank,

Tarlalardan muzır hayvanları toplıyan faydalı leylek yerine göklerden yangın, zehir ve ölüm yağdıran çelik kartal,

Hulâsa alın teri yerine kan, tebessüm yerine gözyaşı, şarkı yerine feryad...

O zaman bütün bu sakin ve mes'ud insanların, güzel ve mamur memleketlerin üstünde müthiş bir ateş ve ölüm kasırgası dolaşacak, ne köylü, ne işçi, ne çocuk, ne kadın, ne fabrika, ne yol, ne köy, neşehir, ne abide hiçbir şey bırakmıyacak.

Bir kısmı haklı da olsa, birçoğu haksız bahanelerle başka memleketlere taarruz etmeğe ve milletleri harbe sürüklemeğe hiç kimsenin hakkı ve salâhiyeti yoktur. Müdafaadan başka hiçbir sebeb, en haklı dava bile, yarının harbini bir cinayet olmaktan kurtaramaz. Avrupayı ve belki dünyayı kana boyayacak, mamureleri harabiye sürükliyecek, binlerle senelik abideleri yıkacak tecavüzî harb, insanlığa ve medeniyete karşı işlenmiş bir cinayet olacaktır. Her memlekette, adalet, tek insanı taammüden öldüreni idama mahkûm ederken milyonlarca masumun kanına girmek hicbir ölçüye sığmıyan bir suç, bir cinayet olur.

Balıkesir Belediye reisi Ankarada

Ankara 26 (Telefonla) — Balıkesir Belediye reisi Naci, şehrimize geldi. Balıkesirin elektrik, posta, telgraf binası, otomatik telefon santralı, istasyon binası ve içme suyu için istikraz akdi işleri etrafında alâkadarlarla temaslarda bulunmaktadır.

Tevkif edilen gemi

Tokyo 26 (a.a.) — İngiliz gemileri nin ve bilhassa «Ranpura» vapurunun açık denizde Japon gemileri tarafından tevkifi üzerine İngiltere büyük elçisi şiddetli bir protesto notası tevdi etmiştir.

Enver (Paşa) nın cocukları hakkında bir lâyiha

Ankara 26 (Telefonla) — Merhum Enver (Paşa) nın Avrupada bulunan çocukları Mahpeyker ve kardeşlerile kardeşinin çocuğu Hümeyranın Türkiyeye avdetlerine müsaade veren kanun lâyihası, hükûmetçe Meclise sevkedilmiştir. Lâyiha, Dahiliye Encümeninde görüşüldü.

En büyüğü 1914 doğumlu olan ve anneleri sakit hanedandan Nacive Sultan olan bu çocuklar evlenme çağına girmiş olmaları, vatana avdetlerine müsaade veren kanun lâyihasının mucib sebeblerinde zikredilmektedir. Lâyiha Adliye Encümeninde de görüşüldükten sonra Meclis heyeti umumiyesine sevkolunacaktır.

Küçük hikâye

Kadın ruhu!..

Ahmed Hidayet

Lâkırdı dönmüş dolaşmış, kadın ruhunun anlaşılmaz bir muamma olduğu bahsinde karar kılmıştı. Herkes bu hususta müttefikti. Yalnız arkadaşımız kıranta diplomat:

— Hayır, diyordu, onlarınki kadar basit ve düğümleri kolay çözülür bir ruh daha bulamazsınız. Fakat işin ehli olmalı... Ben size yarım saat içinde bir kadının hareketlerinden, sözlerinden, giyinişinden, onun ne gibi bir zihniyet taşıdığını söyleyebilirim. Vakıâ bazan yaptıklarının birbirini tutmaması insanı şaşırtır. Halbuki mahir bir erkek o manasız hareketleri inkişafından evvel ta'min eder de ona göre tedbir alır. Hem uzun felsefeye ne hacet... Ben size bir vak'a anlatayım, bakın en çapraşık bir kadın şahsiyetinin beynine hâkim olan kuvveti birden nasıl keşfedeceksiniz! Bir yığın esrar, bir sürü çılgınlık, nihayetsiz delilikler... Netice bir hiç mi? Bilâkis, bütün hesablı kitablı şeyler...

Fazla dayanamadım:

— Dipli dipsiz işlerimdeki diplomatım, dedim, hâlâ felsefeye devam ediyorsunuz! Vak'aya geçin.. Vek'aya!

— Pekâlâ.. Lausanne konferansı zamanında, sulhun imzalandığı günün akşamıydı. İsviçre hükûmeti, memleketinde cereyan eden bu mes'ud hâdise şerefine adamakıllı bir şenlik yapıyordu. Resmî daireler, murahhasların oturduğu oteller donanmış, birçok binaların üstüne kocaman harflerle «yaşasın sulh!» levhaları yazılmış, Leman gölü üzerindeki vapurlar ziyadan birer kaftan giymişlerdi. Her çeşid milletten, her cins insan neş'eli ve sermestti. Tabiî biz, memleketimizin sükûna kavuştuğu bugünü diğerlerinden fazla bir sevincle tes'id ediyorduk.

Zaten «Beaux Rivages Palas» ın danslı akşam yemeği günüydü. Karnımızı orada doyurduk. Dünyanın dört köşesinden kopup gelmiş muhtelif seciyede, muhtelif zihniyette insanlar tek kalb imişler gibi gülüyor, eğleniyor, tepiniyorlardı. Rengârenk tuvaletler gözleri kamaştırıyordu. Saat bire doğru her vakitki gibi salon tenhalaştı. Eğlendiklerini kâfi bulanlar yataklarile kucaklaşmak üzere birer birer çekildiler. Biz, daha kanmamıştık. Üç arkadaş:

— Şu «Lausanne Palas» a bakalım!

Dedik. Orada konferans başlayalıdanberi hayat, sabahın altısına kadar devam ederdi. Meşhur kapıcı Gaspar bizi, sıvrı sakalını oynatarak karşıladı. Fakat hayret, o akşam ortalık tenha idi. Demek herkes sulhun şerefine başka bir tarafa gitmeği tercih etmişti. Bara doğru yürüdük. Oranın mutad müdavimlerini yerlerinde bulduk. Binlik dolarları bakarada uyuklaya uyuklaya vermekten bıkmayan zengin Amerikalı gene hafif bir şekerleme yapıyordu. İlerideki masada bir arkadaşımız oturuyordu. Beraber yaşadığı sevgilisile birlikte... Her zaman uzaktan gördüğüm, fakat hiçbir zaman tanımak fırsatını bulamadığım bu kadın çok güzeldi. Yüzünün ve gözlerinin derin ifadesi, saçlarının rengi, giyinişinin inceliği insanı sarhoş ediyordu. Şampanya içiyorlardı.

Raci çiğlik etmedi. Masasına bizi de çağırdı. Kadının elini sıkarken hepimizde birer baygın âşık tavrı vardı. Bu mucizenin babası İspanyol, annesi Fransızmış... İki şuh ırkın halitası böyle bir harika meydana getirmişti. Umumî malûmatı çok genişti. Dante'nin eserlerini tefsir edecek, son siyasî cereyanların ne şekle gireceğini kestirebilecek tarzda konuşuyordu. Raci bir aralık saatine baktı:

— Çocuklar, dedi, gidip yatsak fena olmaz, saat iki buçuk!

Bu tatlı meclisten hepimiz zoraki ayrılıyorduk. Kalktık, dışarıya çıktık. Havanın serinliği başımızdaki ateşi büsbütün yelpazeledi. Üstüste içilmiş şarab ve şampanyalar şimdi buharlanmış, beynimize hücum ediyordu. Kadın:

— Deli misiniz, diyordu, bu neş'eye niçin fasıla vermeli? Neden budala gibi gidip yatmalı? Haydi, Sinyal'a çıkalım!

Sinyal dediği yer Lausanne'ın yakınında küçük bir dağ tepesiydi. Vakıâ, oraya gidilmesi, gündüz dişli şimendiferle yedi buçuk dakika sürerdi ama, geceleyin yaya, muhakkak bir saat çekecekti. Ya inmesi!. Herhalde bu tenezzüh sabaha kadar devam edecekti. Raci yorgunluktan şikâyet ederek dayanıyordu:

— İmkânı yok gidemem!

Kadın manalı manalı yüzümüze bakıyordu. Biz:

— Gideriz!

Desek Racinin sevgilisini elinden almış gibi davranmış olacaktık. Onun için hiç sesimizi çıkarmadık.

Bu sefer kadın:

— Öyle se, ben yalnız giderim!

Demesin mi? Raci kızdı, söylenerekten pansiyonuna uzanan yokuşu inmeğe başladı. Bir müddet ne yapacağımızı şaşırdık. Olduğumuz yerde mıhlandık kaldık. İkisinden biri inadından vazgeçer de anlaşırlar diye! Ne münasebet!

Çaresiz kadına refakat edecektik. Döndük, dolaştık, birçok sokaklara girip çıktıktan sonra dağa tırmanmaya başladık. Gündüzkü yağmurdan ıslanan, vıcık vıcık çamur haline gelmiş olan yolda kadın değil, biz bile güç yürüyorduk.

Daha yarı yola gelmeden, bir de ne göreyim, aman yarabbi, o manzarayı ömrüm oldukça unutamıyacağım. Kadın, lâme iskarpinlerini eline almış, canım ipek çorablarla suların içinde çapul çupul koşmuyor mu? Neden bilmem bu hâdise, bana birdenbire gözlerimin önünde bir cinayet işlenmiş kadar heyecan verdi:

— Madam, dedim, buna tahammül edemem. Üç arkadaş sizi taşıyalım, yahud iskarpinlerinizi giyin!

Kadın, omuzlarını silkerek cevab verdi:

— Ayakkablarım sıkıyor!...

Dr. Raşidle muharrir Nidai elele verdik. Bu güzel ve çılgın Havva kızını bir müddet kollarımızın üstünde taşıdık. Çok şükür, nihayet tepeye yakın yerdeki ormana varmıştık. Kuru yaprakların üstünde adımlarımız hışırtılı akisler yapıyordu. Kadın:

— İşte, dedi, tam yatılacak yer, sabaha kadar burada kalınız!

Üstündeki elbiseye, omuzundan aşağıya sarkan İspanyol şalına baktım. Bunların bedellerinin yekûnile fakir bir aileye pekâlâ küçük bir ev alınabilirdi.

Kadın, tereddüdsüz, rasgele bir yere uzandı. Sızdı mı? Yoksa mahsus uyuma taklidi mi yaptı? Orasını pek anlayamadım. Hareketsiz yatıyor, arasıra da kesik kesik öksürüyordu.

— Arkadaşlar, dedim, kadın bu rutubette mahvolacak... Bari ceketlerimizi çıkaralım da üstüne örtelim!

Ortalık yavaş yavaş aydınlandı. Güneşin ilk huzmeleri yeşil dalların arasında iğri büğrü dolaşmalar yaptıktan sonra bize kadar uzanıyordu. Karşımızdaki çeşmeye köylüler su doldurmak için gelmeğe başlamışlardı. Kalktık, halimizi, hele zavallı kadının kıyafetini görmeyin. Elbisesi bin bir yerinden buruşmuş, şalı beş on tarafından lekelenmişti. Sigarasının dumanlarını tâ ciğerlerine kadar çekmesi öksürüklerini daha sıklaştırmıştı.

— Çocuklar, diyordu, ne güzel bir gece geçirdik, değil mi?

Hikâye epeyce uzamıştı. Hepimiz sabırsızlanıyorduk. Kır saçlı diplomat:

— İşte, dedi. Vak'a bundan ibaret... Haydi bakalım, kadının o gece böyle bir sergüzeşte atılmasındaki manayı keşfedin!.

Cevablar sıralandı:

— Deli veya azgının biri!.

— Üçünüzü de bir imtihandan geçirmek istedi ama, aptallığınıza doymayın!..

Kır saçlı diplomat, eski bir Yunanlı filozof gibi başını salladı:

— Hayır efendim, hayır, dedi, mesele gayet basit... Raciden yeni bir gece elbisesi istemiş, o da tuvaletlerinden hiç olmazsa bir tanesi eskisin de öyle demiş... Ya öyle mi?. Al sana, ne çorab, ne iskarpin, ne elbise, ne de şal!. Hiçbirinin insan önüne çıkacak hali kalmasın da, sen de gör!.

Toptan:

— «İmkânı yok!» u bastırdık. Muhatabımız güldü:

— Evet, dedi, sonradan kendisi de itiraf etti ya, fakat ben daha, o gece anlamıştım!

Diplomat beyin bu keşfine değilse de kendisini bize bilgic satmak için hikâyeyi böyle telleyip pullamasına hepimiz parmak ısırdık doğrusu!

Ahmed Hidayet

İnanılmayacak şey, Fakat Hakikat

LÂLE

Bu hafta iki süper produksiyon Filim birden gösteriyor.

939 - ALTIN Arıyan Kızlar

DICK POVEL - JEANNE BLONDEL

SON DÖĞÜŞ

BETTIE DAVIES - EDVARD - G. ROBINSON

Fransızca Sözlü

Bugün LÂLE Sinemasında

Bugün 1 ve 2.30 da tenzilâtlı halk matineleri

TAN SİNEMASI

Paris Çiçeği

Danielle Darrieux

Foks Jurnal dünya haberleri İlâveten 1 ve 4,30 da

Yanık Gönüller

Jean Gabain

Yalnız kadınlar

Talihsizler, yakında Londrada bir kongre akdediyorlar

Londrada bugünlerde bir kongre toplanıyor. Kongre, «yeryüzünün en yalnız kadınları» kongresidir. Bu kadınlar da, Afrika veya Avusturalyanın en ücra yerlerinde çift çubuk sahibi olan erkeklerin karılarıdır. Bunlar, oralarda kocalarından ve kendilerinden başka beyaz insan görmemekte, dünya ahvalini gazete ve radyo vasıtasile öğrenmekte, âlemden eletek çekmiş gibi yaşamaktadırlar. Altı sene evvel, bu erkeklerden birinin karısı, açık mektublar yazarak ve radyoda konferanslar vererek, kendisi gibi yalnız yaşıyan başka kadınlarla tanışmak, arada irtibat temin etmek çaresine başvurmuştur. Ve bu teşebbüste muvaffak olmuş, bütün Büyük Britanya imparatorluğu arazisinde kocalarile birlikte münzevî yaşayan kadınlar, - bunlar kendilerine «yeryüzünün en yalnız kadınları» diyorlar - her üç senede bir Londrada kongre halinde toplanmak hususunda mutabık kalmışlardır. İlk kongrenin toplandığı tarih, bundan üç sene evveldir. Bu seneki ikinci kongrede tekrar buluşmak ve derdleşmek üzere o zamandanberi 1000 günden fazla beklemişlerdir. Sadece beklemekle de kalmıyarak, uzak yerlerden Londraya gelebilmek için para biriktirmişlerdir. Bazılarının biriktirdikleri para bu uzun seyahate yetmemiş, karılarından birkaç hafta ayrı kalmak, yalnızlığını mesele yapmıyan kocaları, mahsullerinden, sürülerinden bir kısmının satış bedelini karılarının Londra yolundaki masraflarına tahsis etmişlerdir. Kongredeki müzakere mevzuuna gelince, ruznamede bilhassa ücra yerlerde yaşarken, can sıkıntısını giderme çarelerinin konuşulması vardır. Başka başka uzak yerlerden Londraya gelen «yeryüzünün en yalnız kadınları», biribirlerine şahsî tecrübelerini anlatmaktadırlar.

Eyüb Halkevinde konser

Evimizin tertib eylediği birinci musiki konseri bu akşam saat 20,30 da verilecektir.

Türk - Avrupa musiki münasebetleri hakkında eser

Türk - Avrupa musiki münasebetleri hakkında Mahmud Ragıb Kösemihal tarafından çok enteresan bir eser neşredilmiştir. Eserde eski Türk askeri mızıkaları ve orta Asyadaki asker çalgılarile Abdülhamidin musiki meraki, saraydaki eski ve yeni musiki, Tanzimattan evvelki ve sonraki musiki ve aletleri hakkında etraflı malûmat verilmekte - dir. Tavsiye ederiz.

ASKERLİK İŞLERİ

Yedek subayların yoklamalara daveti

Fatih Askerlik şubesinden:

1 — Fatih şubesinde kayıdlı bulunan yedek subayların yoklamalarına 1 haziran 939 da başlanacak, 30 haziran 939 da bitecektir.

2 — Yedek subaylar bu gösterilen tarihler içinde (mesai harici müstesna) diğer mesai saatlerinde saat 9 dan 16 ya kadar yoklamaya gelebilirler.

3 — Her yedek subay bizzat nüfusile şubeye gelecek, yoklamasını yaptıracaktır.

4 — Şubeye gelemiyecek derecede hasta olanlar çifte etıbbadan alınacak ve belediyece tasdikli bir raporunu şubeye gönderecektir.

5 — Gerek hasta olanlar ve gerekse İstanbul haricinde bulunanlar aşağıdaki hususatı mektubla şubeye malûmat vereceklerdir.

a) Halihazır ikametgâh ve memuriyet adresleri.

b) Bir müessese veya memuriyette müstahdemse aldığı maaş veya ücret miktarı.

c) Sicil veya kayıd numarası.

d) Şube defter kayıd numarası, rütbesi ve sınıfı.

e) Açık yazılmış soy adı (remiz kullanılmıyacaktır).

f) Yabancı dillere vukufu, tekellüm ve tercüme derecesi.

g) Topçu ve fen sınıflarına mensub yedek subayların yabancı dillerden başka sınıflarının hangi kısımlarında ihtısas sahibi olduğu.

h) Doktorların ihtısas şubeleri ve ihtısas vesikalarının tarih ve numarası.

i) Kimyagerlerin ihtısas şubeleri.

j) Denize mensub yedek subayların da sınıflarının hang' kısımlarında ihtısas sahibi olduğu.

6 — Yoklamaları zamanında yaptırmıyanların 1076 sayılı kanunun 10 uncu maddesi mucibince ceza görecekleri ilân olunur.

***

Fatih Askerlik şubesinden:

1 — Yedek subayların 1/6/939 dan başlamak üzere 30/6/939 a kadar senelik yoklamaları yapılacağından nüfuslarile birlikte Askerlik şubesine müracaatleri.

2 — Haricde bulunanların da mektub göndermeleri.

3 — 306 doğumlu emekli 8 inci sınıf muamele memuru Osman oğlu Ekrem Karacaerin şubeye müracaati.

***

Kadıköy Askerlik şubesinden:

Kadıköy şubesinde kayıdlı iken 934 senesinden itibaren akıbeti meçhul kalan ve daha evvel kaydettirdiği adresinde kendisini tanıyan, bilen olmadığı bildirilen 331/25 sicilli 8 inci sınıf muamele memuru 309 doğumlu Serfiçeli İsmail Said oğlu. Muhsin (veya Memiş) in Kadıköy şubesine müracaat veya halihazır durumunu bildirmesi ilân olunur.

SİNEMA

Beyaz perdenin hayvan kahramanları

50 film çevirip milyonlarca dolar kazandıktan sonra 1932 de ölen Rin-tin-tin'in yerini tutan birçok köpek yıldızlar var

Köpek artist Daisy, Penny Singleton, Arthur Lake ve Larry Simns ile birlikte «Blondie» filminde

Filimlerin bir çoğunda meşhur artistleri çerçeveleyen dekorlar arasında ekseriyetle hayvanlara tesadüf ederiz. Güzel ve muhteşem bir kadının lüks otomobilinde sevimli bir köpek... Sefalete düşmüş bir kahramanın o acıklı vaziyetinde kendisile derd ortağı olan zavallı bir kelp... Güneşli ovalarda süt beyaz renginde bir sürü koyun.. Altın kafesler içinde muhtelif cinsten kuşlar.. Tarlada saban çeken beygir.. Bir çiftliği süsleyen sayısız tavuklar, piliçler, ördekler, domuzlar ve saire... Fakat bunlar eserlerdeki atmosfer'i güzelleştirmek, filmlerin daha fazla hoşumuza gitmesini temin etmek için sahnelere ilâve edilmiş figüranlardır. Maksadımız bunlardan bahsetmek değil.. Yıldız mevkiine yükselmiş hayvan artistlere dair konuşmak istiyoruz. Meselâ efendisile birlikte beyaz perdede tam on iki sene çalışan Tom Mix in atı Tony, 50 kadar film çevirip milyonlarla dolar kazandıktan sonra 1932 de ölen Rintintin.

Halihazırda bunlara muadil hayvan artistler var mı acaba? Vardır ama, ayni kudrette olduklarını temin edemeyiz. Skippy isminde bir köpek bir müddet evvel Myrna Loy, William Powell ve Gary Grant'ın bir filminde oynamış, kurnazlığile derhal nazarı dikkati celbettiği için İngiltereye de getirtilerek kendisine bir kordelâ yaptırılmıştı. Bu, altı yaşında zeki bakışlı, yumuşak tüylü bir hayvandır. Senelik kazancı bizim paramızla 100 bin lirayı geçmektedir. Şimdiya kadar 15 filim çevirmiştir. Hatta mensub olduğu kumpanya onu fazla yormamak gayesile bazı tâlî sahnelerde kendisine vekâlet edebilmesi için Jim isminde diğer bir hemcinsini de tedarik etmiştir.

Sonra Columbia şirketinin Daisy ismindeki köpeği de hemen hemen bu derecede meşhurdur. Son defa Penny Singleton, Arthur Lake, ve Lorry Simms'in çevirdikleri «Blondie» kordelâsında oynamıştır.

Holivud filmlerinde diğer şöhret kazanmış köpekler şunlardır: Ronald Colman'ın «Kaybolmuş ufuklar» ında rol almış olan Jerry, Claudette Colbert ile Charles Boyer'ye «Tovariş» te partönerlik etmiş olan Skeze, Silvia Sidney ile Henry Fonda'nın vücude getirdikleri «Lowesome'un izinde..» filminde oynamış olan Tugi...

Fransız stüdyolarında da tanınmış köpek kahramanlar mevcuddur. «Mücadele» filminde hayrete şayan bir meharet göstermiş olan Jumbo, Jean Gabin ile Michèle Morgan'ın yapmış oldukları «Son buse» kordelâsındaki Kiki.. «Yaman âşıklar» da kendini sevdirmiş olan Gaby Morley'ın köpeği Bibiş...

Diğer hayvan artistler arasında kaplan yavrusu Nissa'yı en başta saymak icab eder. Cary Grant Nissa ile Katherine Hepburn'un çevirdikleri «Güç beğenir bebek hazretleri!» filminde oynadı. Sabunun «Filim hizmetçisi» kordelâsındaki fili, Kala Nag'ı da unutmamak lâzımdır.

Ya Dorothy Lamour'un aziz dostu Jigg ismindeki maymun... Jigg bilhassa «Tarzan» filimlerinde Johny Weissmüller'in arkadaşı olmakla şöhret kazanmıştı. Bu maymun, alelâde bir işaret üzerine gülmek, ağlamak ve korkunc sadalar çıkarmak maharetine sahibdi. Jigg'in yemesi, içmesi, yatması ve tuvaleti herşeyi sinema kumpanyası tarafından deruhde edilmiş olduğu halde sahibine de ayrıca haftada 400 dolar veriliyordu. Zavallı bu senenin başında bir menenjite tutularak ölüp gitti. Bazıları bu ölüme, diğer bir maymun artistin kendisine tercih olunduğunu gördüğü için uğradığı ıstırabın sebeb olduğunu söylemektedirler.

Son zamanlarda Fransada Koko isminde bir papağan artist yetişmiştir. :Bu hayvan da tıpkı Jigg gibi gayet kolaylıkla gülmekte, ağlamakta ve muhtelif şekilde sesler çıkarmaktadır. Görüyorsunuz ki, sinemanın kudreti sade insanları değil, hayvanları bile birer yıldız haline getirmekten geri kalmamaktadır. Ne müthiş kuvvet bu!

★ Sacha Giutry yeni vücude getireceği «Onlar dokuz bekârdılar!» filminde aktör ve aktirslerini fransızcadan maada muhtelif ecnebi lisanlarile de konuşturacağından birçok dil bilen mümessiller aramaktadır.

Çinde sinemacılık faaliyetleri

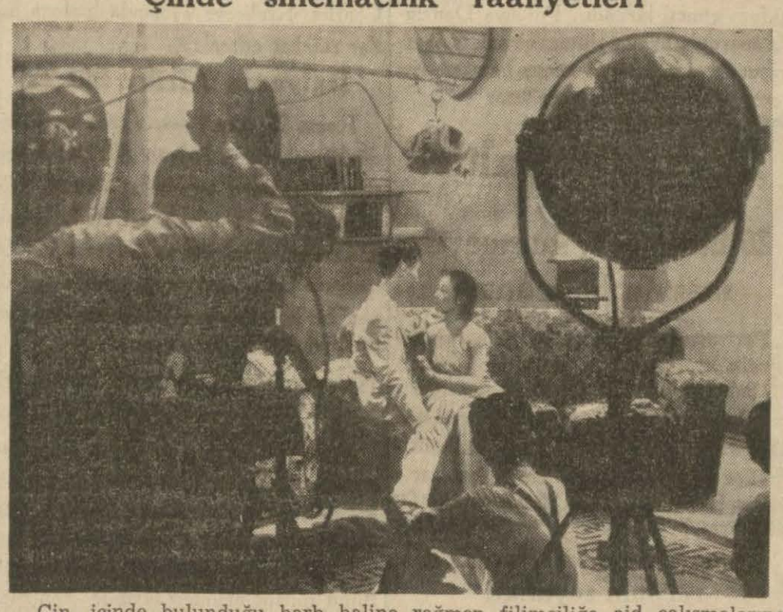

Çin, içinde bulunduğu harb haline rağmen filimciliğe aid çalışmalarına fasıla vermemiştir. Bu resim, Şung King'i stüdyolardan birinde çevrilmekte olan son Çin filimlerinden birinin bir sahnesini gösteriyor.

Pırlanta tektaş yüzük ve plâk iğne satılıyor

Dört kıratlık temiz bir tek taş pırlanta yüzükle çok güzel bir plâk iğne Sandal Bedesteninde teşhir edilmektedir. Haziranın 1 inci perşembe günü saat 14 te açık arttırma ile satılacaktır

RADYO

Bu akşamki program

Türkiye Radyodifüzyon Postaları

DALGA UZUNLUĞU

	1639 m.	183 Kcs.	120 Kw.
T. A. Q.	19.74 m.	15195 Kcs.	20 Kw.
T. A. P	31,70 m.	9465 Kcs.	20 Kw.

13,30 Program, 13,35 Müzik (Neş'eli müzik) Pl. 14,00 Memleket saat âyarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 14,10 Türk müziği: 1 — Hicaz peşrevi Salim Bey. 2 — Udi Cemil Hicaz şarkı: (Ne küstün bi sebeb böyle) 3 — R. Fersan Hicaz şarkı: (Ey benim konca gülüm). 4 — Yesari Asım Hicaz şarkı: (Bilmem neye bir puseni) 5 — Kemençe taksimi. 6 — Sadeddin Kaynak Şehnaz şarkı: (Dalda bir ishak öter). 7 — Saz semaisi 8 — Şehnaz longa. 14,40-15,30 Müzik (Karışık program - Pl.) 17,30 Program, 17,35 Müzik (Dans saati - Pl.) 18,15 Türk müziği (Fasıl heyeti) 19,00 Konuşma (Dış politika hâdiseleri). 19,15 Türk müziği 1 Şehnaz puselik peşrevi. 2 — Dedenin Şehnaz puselik bestesi: (Bir devlet için). 3 — Cavide Hayrinin şehnaz bestesi: (Ateş gibi bir) 4 — Leminin şehnaz şarkı: (Narı firkat), Sedad Öztoprak şehnaz puselik şarkı: (Guşedip gözyaşı) 6 — Keman taksimi 7 — Şehnaz puselik şarkı: (Yandım deminden) 8 — Denizoğlunun Şehnaz puselik şarkı: (Yolun bulmam). 9 — Dedenin Şehnaz puselik şarkı: (Bir dilberdir) 10 — Sedad Öztoprağın Şehnaz puselik saz semaisi. 20,00 Memleket saat âyarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 20,15 Temsil (Mahmud dağlara düştü. Yazan: Kemal Tözen). 21,15 Esham, tahvilât, kambiyo - nukud ve ziraat borsası (fiat). 21,25 Neş'eli plâklar - R. 21,30 Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necib Aşkın). 22.00 Haftalık posta kutusu (Ecnebi dillerle) 22,30 Müzik (Kabare müziği - Pl.) 23,00 Son ajans haberleri ve yarınki program. 23,15-24 Müzik (Cazband) Pl.

Operalar ve operetler

21,05 Brüksel II: Kral satranç oynuyor.
21,20 Paris (Eiffel kulesi): Bir opera temsili
21,35 Beromünster: Musikili bir temsil.
22,05 Milâno: Uçan Holandalı.

Büyük konserler

16,05 Droitvich: Beethoven'in eserleri.
19,05 Doyçlandzender: Haydn'in eserleri.
21,55 Oslo: Wagner, Ravel ve Korsakof'un eserleri.
22,05 Lüksemburg: Liszt ve Beethoven'in eserleri.
22,05 Roma: Beethoven'in eserleri.

Solistlerin konserleri

18,50 Kolonya: Piyano konseri.
19,15 Münih: Piyano musikisi.
19,35 Hamburg: Halk şarkıları.
20,15 Königsberg: Muhtelif parçalar.
22,35 Stokholm: Seçme havalar.
23,10 Londra (Regional): Brahms'ın fantezileri.

Nefesli sazlar orkestraları

19,05 Frankfurt: Tayyareciler bandosu.

Koro konseri

20,25 Floransa: Muhtelif eserler.

Asrî musiki konserleri

19,35 Saarbrücken: Muhtelif şarkılar ve piyano havaları.
20,15 Kolonya: Yeni mandolin musikisi.

TEŞEKKÜR

Pek elim bir surette ölen kocam İstanbul Beşinci Noteri Mehmed Sami Tekinin cenaze merasimine bizzat iştirak eden İstanbul Cumhuriyet Müddeiumumisi sayın Bay Hikmet Onatla muhterem meslektaşları İstanbul ve Beyoğlu noterlerine ve memurlarına, şifahen ve mektub ve telgrafla derin acılarıma iştirak eden kıymetli dost ve arkadaşlarına alenen arzı şükran ve ihtiram eylerim.

K. Tekin

***

Sevgili annemin vefatı dolayısile kederime iştirak eden akraba ve dostlarıma teşekkürlerimin iblâğını sayın gazetenizden dilerim.

Leandros Altınoğlu

DOĞUM

Yakacık Sanatoryomu Başhekimi Dr. İhsan Rifat Sabarın bir erkek çocuğu dünyaya gelmiş ve Ömer Sabar tesmiye olunmuştur. Ebeveynini tebrik eder, yavruya uzun ömür dileriz.

MEVLİD

Çürük bir diş mikrobunun kanına karışması neticesi düçar olduğu Septicemie'den yapılan tedavilere rağmen kurtulamayıp pek genc yaşında bizleri ve bütün kendisini tanıyanları sonsuz kederler içinde bırakarak ebediyete intikal eden sevgili hemşirem Meserret Bayrağın ruhuna ithaf edilmek üzere vefatının kırkıncı gününe tesadüf eden 28/5/939 pazar günü öğle namazını müteakıb Yenicamide Mevlidi Şerif kıraat edilecektir. Bilcümle akrabalarımızla merhumeyi sevenlerin ve arzu buyuran muhterem zevatın teşrifleri rica olunur.

Ailesi namına ağabeyisi Çorumlu Abbas oğlu Edib Bayrak

ERTUĞRUL SADİ TEK

TES

Şehzadebaşı TURAN tiyatrosunda bu gece Ookuyucu (Bürhan) ve arkadaşları Ayrıca (Dün, Bugün, Yarın) Yeni eser 3 perde Okuyucu Bayan Aysel

EĞE TİYATROSU

Nureddin Gencdur ve arkadaşları Geçen sene temsiller verdiği Yazlık tiyatrolarda hazirandan itibaren temsillerine başlıyor

Tetkikler ve denemeler

Kurultaydan bir temenni

Yazan: *SAFAEDDIN KARANAKÇI*

Parti kurultayı bu ayın sonunda Ankarada toplanacaktır. Kurultay ruznamesini bilmiyoruz. Fakat memleketin refahına ve yurddaşın saadetine matuf bazı mühim mevaddı ihtiva ettiğini zan ve tahmin ediyoruz. Kurultaya memleket işlerinde hayırlı muvaffakiyetler temenni ederken bir yurddaş minnet ve alâkasile mühim bir dilekte bulunuyor ve bunda kendimi haklı görüyorum.

Siyasî partilerin cemiyetlerin refah ve saadeti yolunda sarfetmiş oldukları hizmetler, oynamış oldukları roller çok mühimdir. Ahlâkan tekâmül etmiş cemiyetlerde icra kuvvetinin siyasî partilerden birine istinad etmesi, bu kuvvetin icraatında daha basiretkâr bulunmasını ve sevk ve idare kudretinin diğer parti hükûmetlerine intikal etmemesi için reiskârdaki parti ve hükûmetin daha fazla çalışmasını, daha fazla dürüst ve kanunî olmasını istilzam eder. Bu gibi mütekâmil cemiyetlerde iktidar mevkiinde bulunmıyan parti, iktidar mevkiinde olanın en biaman rakibi; en yaman murakıbıdır.

Muasır memleketlerin istiklâl ve medeniyet tarihlerini tetkik edecek olursak siyasî partilerin büyük ve müspet hizmetlerini görürüz.

İngilterede Vig partisi, bütün dünyaya nümune olan İngiliz intihab usulünün bugünkü mütekâmil şeklini hazırlamış ve bunda muvaffak olmuştur. Fransada katolik ahrar partisi Fransız lâikliğinin temelini atmıştır. Bratiano'nun liberal partisi; büyük Romanyayı vücude getirmeğe muvaffak olmuştur. Bugünkü Mısırın nev'i şahsına münhasır istiklâlinde, Said Zağlül Paşa partisinin himmeti inkâr olunabilir mi?.. Ve nihayet; Cumhuriyet Halk Partisinin memleketimizin refah ve saadetine müteallik müspet hizmetleri; tarihte eşi bulunmaz inkılâbları unutulabilir mi?.. Şüphesiz, ki hayır!..

Bugünkü Avrupada, siyasî partiler, memleket rejimlerinin totaliter veya demokrat oluşlarına göre ayrı ayrı manzara arzederler.

Totaliter rejimlerde, partiler de totaliterdir. İktidar mevkiinde olan hükûmetin dayandığı parti; herhangi bir başka partinin teşekkülüne ve yahud mevcud siyasî nehicden başka siyasî temayüllere meydan vermez. Parti hükûmet kadar ve hatta ondan da kuvvetlidir. Memleketin siyasî hayatını tanzim edip veçhe veren parti, vatandaşın hususî hayatına kadar nüfuz ve hulûl etmiştir. Partinin, hükûmet icraatını, sevk ve idare şefleri üzerindeki velâyet ve murakabesi hududsuzdur. Hulâsa diyebiliriz, ki totaliter idarelerde âmme kuvvet ve kudretini teyid ve itmam eden yegâne mesned; biricik memba partidir.

Demokrat müesseselerde parti daha başka hususiyetler arzeder. Bu rejimlerde meclis ve onun icra kuvveti olan hükûmet; kuvvet ve istikametini partiden alır. Partinin müzaheret ve itimadından mahrum meclis akamete, hükûmet hüsrana mahkûmdur. Bugünkü demokrat müesseselerin bir kısmında birden fazla siyasî parti vardır. Siyasî partiler arasında muvazene ve ahengi Kral veya Cumhur Reisi temin eder. Misal olarak İngiltere ve Fransayı zikredebiliriz.

Bizim gibi tek partili demokrasilerde, parti büsbütün başka bir mana ifade eder: Bizde parti, meclisin ve onun icra kuvveti olan hükûmetin hem müzahiri hem de murakıbıdır. Müstakil meb'usları istisna edecek olursak Meclis, Cumhuriyet Halk Partisinin müzaheretile ve onun gösterdiği namzedlerden teşekkül etmiştir. Bu itibarla partinin meclisin icra kuvveti olan hükûmetin umumî siyasetinde ona müzahir olması, yol göstermesi kadar tabiî birşey tasavvur edilemez. Heyeti umumiyeye intikal etmeden evvel birçok mühim hâdiselerin Meclis Parti Grupunda müzakere edildiğini biliyoruz.

Görülüyor, ki memleketimizde de tek olmasına rağmen parti yurdun yüksek menfaatlerile alâkadar işlerde zımamdarane direktifler verecek mahiyette mühim bir teşekküldür.

Bundan bir müddet evvel Parti Umumî Kâtibliğinin lâğvedildiği ve vilâyet Parti reisliklerinin valilere verildiği malûmdur. Birkaç sene tatbik edilen bu usulden, Parti Umumî Kâtibliği tekrar ihdas edilmek suretile kısmen sarfınazar edildi.

Cumhuriyet Halk Partisinin memleketimizdeki ehemmiyet ve hususiyetini tebarüz ettirdikten sonra Parti reisliklerinin valilerde bırakılmasının doğru olup olmadığını münakaşa edebiliriz.

Türkiye hummalı bir imar ve faaliyet memleketidir. Yurdumuzun imarına müteallik işlerde en mühim vazife hiç şüphesiz, ki valilere düşmektedir. Memleket ihtiyaclarının icabları karşısında kanunlarımızın valilere tahmil ettiği vazifeler saymakla bitmez. Vilâyetlerimiz dahilindeki yol vaziyetleri malûmdur. Buna İstanbul, Ankara, Siird ve saire gibi bazı mühim vilâyetlerimizdeki belediye işlerinin de valilere mevdu ve her vilâyetimizin geniş birer hinterlanda malik bulunduğunu nazarı itibara alacak olursak valilerimize bir de Parti işleri tahmil edilmesinin pek o kadar doğru olmadığı neticesine varabiliriz.

Valilerimiz memur bulunduklar: vilâyetlerde uzun müddet kalmamaktadırlar. Binaenaleyh, böyle az bir müddet zarfında, mahallî halkın Parti bakımından ihtiyaclarını tespit ve tayin etmelerine imkân yoktur. Diğer taraftan vali yabancı olduğu için muhitin halk içindeki bütün temayüllerini, hakikî ihtiyaclarını mevkii ve meşguliyeti dolayısile tam vuzuh ve teferruatile bilemez. Halk gözile ve halk içinde inkılâb mefhumlarını nasıl teyakkuz halinde takib ve tespit edecek, Parti bakımından şuurlu ve disiplinli heyecanlara ihtiyac vardır, ki bu heyecanlar mahallî kaldıkça kıymet ve mahiyetlerini muhafaza ederler. Halk derd ve ihtiyaclarını her dilediği vakit valiye arzedemez. Gerçi köylünün dileklerini ve icablarını ifa etmek üzere vilâyetlerde köy büroları ihdas edilmiştir. Fakat bu müesseselerden beklenilen faydanın temin edilip edilmediğini bilmiyoruz.

Vilâyetlerdeki Parti reisliklerinin yeniden ihdası, vatandaşın siyasî rüştünü hazırlaması itibarile de lüzumludur. Reis olarak seçilecek zat Parti işlerinde pişer. Önümüzdeki Meclis intihablarında Parti ve memleket işlerinde çalışmış, müteahassıs olmuş reşid ve mümeyyiz namzedler kazanırız, ki bu da memleket için bir kazancdır.

Vilâyetlerde Parti reisliklerinin ihdası, idare mekanizmamızdaki bazı aksaklıkları afakî bir surette tespit ve alâkadar makamlara iblâğa fırsat ve imkân vermesi itibarile de faydalıdır.

Netice olarak diyebiliriz, ki Halk Partisi reisliklerinin valilerden alınması bir zarurettir. Zira yukarıda hulâsaten zikrettiğimiz gibi memleketin valilerden beklediği vazife pek çok ve pek mühimdir. Bu mühim vazife ve külfet arasında valinin Parti işlerile de uğraşıp muvaffak olmasına imkân bulunmadığı gibi, iptidaî bir murakabe merhalesi olan Parti reislikerinin; hükûmetin mümessili olan bir zat uhdesinde kalması hem icra ve hem de murakabe kuvvetlerini bir zatta birleştirir, ki bu, mevcud teamüllere ve zatı maslahata muhaliftir.

Üç dört senelik tecrübeden sonra Parti vilâyet reisliklerinin tekrar ihya edildiğini görmekle memnun olacağız. Parti reislerini muhiti tanıyan mahallî genc istidadlardan seçmeğe bilhassa itina etmeliyiz.

SAFAEDDIN KARANAKÇI

İktısadî hareketler

Umumî mağazalar

Uzun yıllardanberi İstanbulun büyük bir ihtiyac ve iştiyakla beklediği bir mesele nihayet tahakkuk ediyor. İktısad Vekâletinin teşebbüsile geçen sene faaliyete geçen ve bir tecrübe mahiyetinde olarak evvelâ Mersinde işe başlıyan Umumî Mağazalar Türk Anonim şirketi, nihayet İstanbulda da bir umumî mağaza kurulmasına karar vermiş, teşebbüslere girişmiştir. Eğer münasib bir bina bulunursa burada, bulunmazsa bir arsada yapılacak binada ilk umumî mağaza açılcaktır.

İstanbulda ilk umumî mağaza bundan on iki sene kadar evvel İstanbul Ticaret Odası tarafından kurulmuştur. Teşebbüsün devam edemeyişi işin tutmamasında değil, o günkü imkân ve şeraitin böyle bir teşebbüse müsaid olmamasındadır.

Odalar kanunile umumî mağazalar açmak hakkı Ticaret ve Sanayi Odalarına verilmiştir. Fakat odalar, bu işi yapmamıştır. Yapamamıştır. Nihayet İktısad Vekâleti, devletin odaların ve millî bankaların koyduğu sermaye ile Umumî Mağazalar Türk Anonim şirketini kurmuş ve derhal faaliyete geçirmiştir.

Medenî memleketlerde ticaretin eli ayağı mesabesinde olan umumî mağazaların memleketimizdeki noksanlığı, her zaman ve çok acı bir şekilde tesirini göstermiştir. Müstahsil sıkışmış ihrac piyasına getirdiği malını yok pahasına satmak mecburiyetinde kalmıştır. İhracat taciri dara düşmüş, malını ya yüksek faizle bankaların ardiyelerine yatırmış, yahud ihrac edip hem haricî piyasadaki ihrac mallarımızın vaziyetini, ayni zamanda da kendi vaziyetini de berbad etmiştir. İthalât taciri para bulamamış, malını pazara çıkarıp iflâsa sürüklenmiştir.

Umumî mağaza, işte bütün bunları önliyecek, dara gelen ve gelmiyen müstahsile, tüccara malı için bono veren bir kolaylık vasıtası olacaktır.

F. G.

Ağırceza mahkemesinde

(*Baştarafı 1 inci sahifede*)

çenlerde Beyoğlunda Galatasaray çıkmazı denilen yerde ana baba bir kızkardeşi Esmayı bıçakla beş yerinden yaralıyarak öldürmekten suçludur. Bu delikanlı, mahkemede şöyle söyledi:

«— Esma, evvelce Erzincanda Ahmedle evliydi. Ondan, şimdi dört yaşında Türkân isimli bir çocuğu vardır. Kızkardeşim, Ahmedden boşandı, burada kahveci Haşimle nikâhsız olarak yaşadı. Ben ona nikâhsız yaşadığından kızıyordum. Çünkü bizim mezhebimiz metres hayatı kabul etmez. Esma, kendi işine karışmama öfkelendi, bana sövdü. Ben de artık ne yaptığımı bilmiyorum!»

Hasan Köprülü, biraz evvel hüviyeti araştırıldığı sırada, kendisinin de bir kadınla «nikâhsız evli» olduğunu ağzından kaçırmıştı. Müddeiumumî muavini Feridun Bagana sordurdu:

«— Suçlu, kızkardeşini öldürmeye metres hayatı yaşamasını sebeb gösteriyor. Acaba kendisi, beraber yaşadığı kadını neden nikâhlamamış?»

Hasan Köprülü, «O başka, bizimkisi bugün nüfusa geçmez, yarın geçecek nikâhsız evlilikti!» dedi.

Suçlunun, cinayetten sonra kaçarak, bıçağını Köprüden denize attığı, Kazlıçeşmeye gittiği, orada yakalandığı öğrenildi. Şahidler çağırıldı. Bu arada Haşimin babası kahveci İsmail dinlenildi. Mahkeme heyetini teşkil eden reis Refik, aza Salim ve Sadeddin, Haşimle diğer birkaç şahidin çağırılmasını kararlaştırdılar, muhakeme kaldı.

Gasb davası

Gasb davasının suçluları, kavurmacı Rizeli Ahmed Kayalar ve gemici Rizeli Mevlûd Genc, İzmirden İstanbula gelirken vapurda tanıştıkları paralı bir adam olan Mustafa oğlu Mustafayı soymaktan suçludurlar. Bunlar, şimdi firar halinde bulunduğundan muhakemesi yakalanacağı zamana kalan- Maksudla beraber, Tophanede bir otele yerleştirdikleri Mustafa oğlu Mustafayı, bir gece Şişli tramvay deposu civarındaki Dutluk denilen yere götürmüşler, orada üzerine çullanmışlar, bel kemerile elini kolunu bağlıyarak, üzerinde taşıdığını sandıkları dört yüz lirayı zorla ele geçirmeye davranmışlardır. Lâkin, yetmiş altı liradan fazla para bulamamışlardır.

Yapılan tahkikata göre bu suçun failleri olmak üzere Ağırcezaya verilenlerden Mevlûd Kayalar, «Haniya, davacı nerede? Gelsin de yüzüme karşı söylesin! Ben, vapurda yoktum ki bu adamı tanımış olayım! Müdiriyette dövdüler, ben Allah dedikçe, Allah seyahatte, diye bana dayağı veryansın ettiler de ağzımdan ifade aldılar. Ben bu işin faili değilim, bana yüklettiler» dedi. Mevlûd Genc, «Benim de hiç birşeyden haberim yok» diye aşağı yukarı ayni ifadeyi verdi. Bazı şahidler dinlenilerek, muhakemenin devamı şahid çağırılmasına bırakıldı.

Bugünün san'atkârları:

Zeki Faik

Yazan: *Ahmed Hamdi Tanpınar*

Zeki Faik İzerin eserlerinden

Zeki faikı Dergâhın çıktığı zamanlardan hayal meyal bilirim. Fakat onu asıl bundan dokuz sene evvel Ankarada Gazi Terbiye Enstitüsünde tanıdım. Bir gün Avrupadan yeni gelmiş genc bir ressamdan bahsettiler, biraz sonra da bulunduğumuz yere esmer, orta boylu, zayıf bir genc girdi, bizimle gözlerini kırparak, bir ayağının üstünde sallanarak, sessiz ve zarif bir gülüşle sözlerinin altını çizerek konuşmağa başladı. Derain'den, Dufy'den, Lhot'tan bahsetti, Paris sokaklarını, ve resim şaheserlerini yeleğinin düğmeleri kadar yakından biliyordu. Sonra Yahya Kemali ve Nedimi de onlar kadar bildiğini öğrendik. Çabuk dost olduk. Üç gün sonra mektebdeki resim dersi değişti. Karşısına konan testinin kulpunu yapmak için ölüm teri döken çocuklar birdenbire geniş bir irticalle, içlerinde kaynaşan zengin bir renk fantezisini kâğıdlarına boşaltmağa başladılar. İlk bakışta eşyanın görünüşile hiç alâkası olmıyan bir desen merakı hepsini sardı. Hepsi şaşırtıcı bir masal gibi kendi içlerinden birşeyler naklediyordu. Bir dersten ziyade oyuna benzeyen bu faaliyetin neş'esi içinde biz yeni dostumuzun kudretini pek az zaman zarfında öğrendik.

Zeki Faikın san'atı o zaman bugünkü sağlamlığa varmış değildi. Bununla beraber daha parlak ve göz alıcı tarafları da vardı. O şahsiyetini genc bulanlardandır. Bu demektir ki kendi kendisinden kolay kolay memnun olmaz, çok zalim bir mukayese içinde yaşar. Bu ruh haleti yüzünden kendinden evvel gelmiş her san'atkârın tesirini adeta bir hastalık gibi çekti. İlkönce modern resim cazib nazariyeleri ve etrafa sirayet etmiş havasile onu kendine bağladı. Büyük san'at merkezlerinde yaşıyanlar muvazenelerini çabuk bulmak imkânına daima sahibdirler. Zeki Faik devrin resminin karşısında Louvre müzesini ve orada bulunan asırların tecrübesini geçirmiş san'at eserlerini buldu. Venediklileri, Leonard'ı, Poussin'i tattı. Bu bir nevi panzehir demekti. Onlar ona kolay ve acele yapışın parlak ve geçici muvaffakiyetlerinin yanında, sabrın, uzun hazırlanışın zaferlerini öğretti. Onun bu tarzda çalışmasına hocası André Lhot'un büyük tesiri olduğu muhakkaktır. Kendi resimlerinde daima biraz mubalâğaya kaçan André Lhot'u talebesinin şahsiyetini öldürmeden onu yetiştiren, ona san'atın sırrını şahsî birşey gibi buldurmağa çalışan bir hoca diye methederler.

Zeki Faikın resimlerile karşılaştığım zaman bu genc ressamı iki zıd endişenin arasında bulmuştum. Eşya ile ilk temas anının verdiği intıbaları hiçbir tarafını feda etmeden olduğu gibi muhafaza etmek istiyen kıskanc ve aceleci bir icra ile, her an hududlarını daha sıkıştırmak istiyen bir teknik arzusu onun hemen her tablosunda, peyzaj veya insan fikürü mücadele halindeydi. Ve bu mücadele lezzetlerinden birini yapıyordu. Zeki Faik bu tablolardaki serbest paleti bugünlerde biraz kaybetmiş gibidir. Fakat buna mukabil daha sakin ve itinali ve daha sağlamdır. Bu ilk eserlere aid bir hususiyeti de işaret etmek isterim: Çok biliyordu, ve bu bilgi şahsiyetinin - tıpkı zarif ve hakikaten kibar bir adamda bütün sonradan öğrenilen şeylerin yaratılışının tabiî tezahürleri arasında hangisi tabiî ve hangisi sonradan anlaşılamıyacak derecede kayboluşu gibi - eserinde kaybolmuyor bilâkis ona sık sık müdahale ediyor, hatta bazan şaşırtıyordu.

Birkaç sene evvel yaptığı ikinci Paris seyahati ve bu esnada müzelerdeki çalışması onda bu eksiği tamamladı ve Zeki Faik, yürüyeceği yolu bulmuş, kazanclarını kendisine ilâve etmiş bir san'atkâr olarak döndü. Şimdi memleketimizde, neoklasizmin - her fırsatta mücadeleden çekinmiyen - mübariz ruhlu bir taraftarıdır ve yetişme tarzı da böyle bir safa iltihak edebilmek hakkını ona bol bol vermektedir. Elli senedenberi garb san'atını altüst eden nazariyelerin, telâkkilerin, ifratların üstünde, san'atın münakaşa edilmez kaynaklarına bu dönüş kadar tabiî birşey tasavvur edilmez. Bu demek değildir ki Zeki Faik yeni san'atın tecrübesine tamamile göz yumuyor. Bilâkis bu tehlikeli oyunlardan alınabilecek hiçbir dersi ihmal etmek niyetinde değildir. Fakat bu hususta başkalarının tecrübesini tekrarlamağı lüzumsuz ve hatta zararlı görüyor ve hakikî san'atı, ancak müşterek yolda yaşanan şahsî bir macera gibi kabul ediyor.

Yukarıda Zeki Faikın deseninden bahsetmiştim. Bu deseni, zaman zaman bir nevi virtuosité'ye düşmesine rağmen klâsik bir form anlayışına doğru büyük bir adım olarak kabul etmemek mümkün değildir. Onu, san'tında peinture'dan ziyade heykele yaklaştıran bu desenin çok güzel nümunelerini bugünlerde Taksimdeki resim galerisinde seyretmek mümkündür.

Çıplak tene ve insan vücudünün güzelliğine karşı olan coşkun bir bağlılıktan gelen bir sensualité onun tablolarının üzerinde tabiî bir havadır. Zeki Faik peyzajlarında ayni sensualité'yi ağacın ve çimenin yeşiline ve gökün mavisine sirayet ettirmenin sırrını bilir.

Bu genc ressamın san'atının hususiyetlerinden bir diğeri de zengin olmasıdır. O tabiatin karşısına çıplak bir teknikle çıkmaktan hoşlanmaz. Bu tekniği yaratılıştan gelen bir zarafetle ve muhayyelesinin oyunlarile adeta gizler. İnsan fikürlerine, karışık bir ruh gecesinin ürpermelerini verir, basit bir peyzajı eşyanın bizim sezemediğimiz hakikatlere bir nevi uyanışı haline getirir, kendi içinde daima hazır bulunan bir sihri etrafına sirayet ettirir. Zannederim ki san'attan beklenen de budur.

Ahmed Hamdi TANPINAR

Bursa Müzikevinin konseri

Bursa (Hususî) — Belediyemizin geçen sene Bursada açtığı müzikevi, sene sonu münasebetile Tayyare sinemasında halka güzel bir konser vermiştir.

Konsere, kız ve erkek talebelerden mürekkeb küçükler korosunun iki ses üzerine söylediği muhtelif parçalarla başlanmış, Müzikevi müdürü Nuri Saminin idare ettiği minimininiler alkışlanmıştır. Müteakiben kuvartet, keman triyosu, piyano ve keman soloları da zevkle dinlenmiştir. Kız ve erkek talebelerin şanları da beğenilmiştir.

Nalband kursunda staj görenler

Edirne (Hususî) — Fennî usullere vakıf nalband yetiştirmek maksadile İstanbulda Selimiye Nalband mektebinde Trakya nalbandları için açılan nalband kursunun beşinci devresi de bugünlerde bitmek üzeredir. Üçer ay üzerine tertib edilmiş olan bu kurs şimdiye kadar Trakya Vilâyetleri Muhasebei Hususiyeleri tarafından idare edilmekte idi. Kurs bundan böyle Ziraat Vekâletinin çıkardığı yeni kanun mucibince Vekâlet tarafından idare edilecektir. Kurstan çok iyi neticeler alınmaktadır. Gönderdiğim resim kursa devam eden nalbandlardan bir grupu muallimlerile bir arada göstermektedir.

İLİM KÖŞESİ — İHTİRALAR KEŞİFLER

Ültra ses

Amerika âlimlerinden Wood'la Loomis'in Büyük Harbde pek kısa ses dalgaları üzerinde yapmış oldukları tecrübeler fizikte yeni bir saha açmıştır.

Ültra ses ile ses arasındaki münasebet, ültraviyole ile viyole (menekşe) şualar arasındaki münasebete benziyor. Fizik bakımından ses, kulakta işitme ihtisasını hasıl eden enerjidir. Bu enerji tulânî dalgalar halinde intişar eder. Ses dalgalarının frekansları saniyede 20 ile 30,000 arasında değişir. Frekans, bundan yüksek olan ses dalgalarına (ültra sonik) veya (ültra ses) dalgalar denir. Bir diyaframı saniyede, bilfarz, 40,000 ihtizaz yaparsa kulak bu ihtizazı duyamaz. Böyle yüksek frekanslı ses dalgalarının istihsalinde bazı maddelerin (bilhassa kuvarç gibi billûrların) bazı hassalarından istifade edilir. Yüksek (meselâ saniyede 70,000) frekanslı mütenavib elektrik cereyanını hâmil olan elektrik devresine böyle bir billûr sokulursa billûr yüksek frekanslı ses ihtizazını hasıl eder. Daha yüksek frekanslarda kuvarç parçalanır. Bu ihtizaz kuvarç levhasile temasta bulunan sulb, mayi ve gazlerde (ses) dalgaları hasıl eder; fakat bu sesler kulağımızın işitme gayesinin pek yukarısındadır.

Ültra ses dalgalarından Büyük Harbde denizaltı gemilerinin mevkilerini tayin hususunda istifade edilmişti. Deniz içinden gönderilen 40,000 frekanslı ültra ses dalgaları denizaltı gemilerinin teknelerinden in'ikâs eder. Bu dalgaların gidiş ve geliş müddetinden gemilerin mesafesi tayin edilir. Ültra sesleri frekansları büyüdükçe mesafe daha ahhatle tayin edilir. Büyük Harbde ancak 40,000 frekanslı ültra ses dalgaları hasıl edilebiliyordu.

Saniyede 30,000 frekanslı ve 50,000 volt tazyikli mütenavib elektrik cereyanile elde edilen ültra ses dalgasile suda yaşıyan organizmlerle küçük balıkların öldürüldüğü görülmüştür. İstridyelerin çıkardıkları seslerin frekansları da 300,000 civarındadır.

Prf. SALIH MURAT

İlim yolunda ruam kurbanı

Bundan beş sene evvel Paristeki Pastör enstitüsünde ruam hastalığı üzerinde tetkikat ve tecrübelerde bulunduğu sırada kurban giden ilim adamlarımızdan veteriner Yüzbaşı Kemalin tahnit edilen na'şı, dün sabah Fransız bandıralı Teofil Gotye vapurile limanımıza getirilmiştir.

Na'şı havi bulunan tabut, vapurdan römorköre indirilmiş, bu sırada römorkördeki bir manga asker selâm resmini ifa eylediği gibi gemideki Fransız bayrağı da yarıya indirilmiştir. Gemiden ayrılan römorkör, Haydarpaşa rıhtımına gelmiş ve burada tabut alınarak bir top arabasına konulmuştur.

Askerî Veteriner Tatbikat mektebi müdürü Tuğbay Rıza Tinay'ın kumandasında teşekkül eden cenaze alayının önünde, bir askerî bando tarafından matem havası çalınarak hareket edilmiş; cenaze alayını, sırasile, bir piyade kıt'ası, cenazeyi taşıyan top arabası, Veteriner mektebi profesör ve talebeleri ve diğer birçok zevat teşkil etmiştir.

Profesör ve talebeler merhumun küçük kıt'ada birer fotografını göğüslerine takmış bulunuyorlardı. Veteriner mektebi önüne gelindiği zaman kısa bir müddet tevakkuf edilerek Kemalin hatırasına hürmeten sükût edilmiş, buradan da Karacaahmed mezarlığına gidilmiştir. Cenaze, gene ruam hastalığı uğrunda ölmüş bulunan Profesör Binbaşı Ahmedin mezarı yanında hazırlanan kabre tevdi edilmiştir.

Veteriner mektebi emrazi intaniye profesörü İbrahim bir hitabe irad etmiş, merhum Kemalin mezayasından, fedakârlık ve meslek aşkından bahseylemiştir.

Bundan evvel aynı hastalık uğrunda ölen Profesör Ahmed ve Hüdai ile birlikte, Kemalin de ölmesi, ilim kurbanlarını üçe çıkarmıştır.

Bu aziz ölüler için her sene 29 mayısta bir ihtifal yapılması kararlaştırılmıştır.

General Milch Romada

Roma 26 (a.a.) — Dün akşam İtalyan hava kuvvetleri erkânile mühim görüşmelerde bulunmuş olan Alman hava kuvvetleri kumandanı General Milch bu sabah Guidonya hava merkezine giderek tesisatı ziyaret etmiştir. Yanında General Vale bulunmakta idi.

Pragda bir bomba patladı

Prag 26 (a.a.) — Dün akşam burada Yahudi mahallesinde Havra civarında bir bomba patlamıştır. Bir evin ön kısmı tamamile tahrib edilmiş ve birçok kişiyi enkaz arasında bırakarak yaralanmasına sebebiyet vermiştir.

Diğer taraftan Wencoslas meydanında da Yahudi meselesinin çabuk bir hal suretine raptı için gece bir fasist tezahürü olmuştur. Polis, bu toplantıyı dağıtmıştır.

KÜLTÜR İŞLERİ

Müdür terfi etti

Maarif müdürü Tevfik Kut, bir derece terfi ettirilmiştir.

Kocaeli Talebe Yurdu kapatıldı

Kocaeli Talebe Yurdunun kapatılarak oradaki çocukların açıkta kaldıkları haber alınmıştır. İmtihan sırasında bu halin genclere zarar vermesi muhakkak olduğundan Maarif idaresi tarafından tedbirler alınacaktır.

Teneffüs fasılası verilmeden okutulan dersler

Ecnebi mekteblerde derslerin teneffüs olmadan fasılasız okutulduğu Maarif Vekâletinin nazarı dikkatini celbetmiştir. Türkçe olarak okutulan dersler arasında mutlaka teneffüs fasılası bulunması lüzumu alâkadarlara bildirilmiştir.

GÜMRÜKLERDE

Bir eroinci yakalandı

Dün, maruf bir kaçakçı, suç üstünde mühim miktarda eroinle yakalanmıştır.

Kurker ismindeki bu Ermeninin halinden şüphe eden memurlar, dün tertibat almışlar ve Kurkerin her zaman yolu olan Tepebaşından geçerken yakalıyarak üstünü aramışlardır. Bu arama neticesinde Kurkerin üstünde muhtelif paketler halinde bir kilo eroin bulunmuştur.

Beraet etti

Bursa (Hususî) — Kapalıçarşıda muhtelif dükkânlara kızı Feriha ile birlikte girip çıkarken o dükkânlardan muhtelif eşya çalmaktan suçlu olarak muhakeme edilen Mudanyada mukim Girid muhacirlerinden Faziletin muhakemesi bitmiştir. Mahkemece, bu eşyaları Faziletin çalmadığı, kızı Ferihanın çaldığı sabit görülmekle beraber yaşı pek küçük olduğundan bir ceza tayinine mahal olmadığına ve Faziletin de beraetine karar verilmiştir.

DUYDUNUZMU?

Okkaya binenler

Vak'a, 1912 de cereyan etmiş. Yani, harb sonrası nesli kadar açıkgöz olmıyan insanlar devrinde.

Amerikada, bir köy papası, kilise varidatının günden güne azaldığını görüyor, bu derde bir çare arayor, bulamıyormuş. Doluya koymuş almamış, boşa koymuş dolmamış, nihayet günün birinde harikulâde bir çare keşfetmiş.

Bakmış ki, köy halkı çokluk şişman adamlar. Hemen bir evlenme tarifesi yapmış. Evlenecek çiftler tartılacak. Erkekler, kilo başına 10 çent, kadınlar 5 çent ücret verecekler.

O günden itibaren işler yoluna girmiş. Nikâh kıydırmak için kiliseye gelen, soluğu kantar üstünde alıyor, ağırlığına göre ceremesi ne ise veriyor, evleniyormuş.

Bu iş böyle senelerce sürmüş, kilise ve elbette papas, hayli dünyalık edinmişler.

İşin garibi şu ki, bir tek kişi çıkıp da «bitişik köyde evleneyim» demeyi akıl etmemiş. Zâhir o tarihte zayıflama moda olmadığı için, yükte hafif, pahada da hafif gelmek için bu usule başvurmayı da kimse düşünmemiş. Hulâsa, kantarda okkaya binenler, okkanın altına gittiklerini bir türlü anlıyamamışlar.

Takma burun

Sûdan civarında, bazı yerli kabilelerde bir garib âdet varmış. Kocasına ihanet eden kadının burnu kesilirmiş.

O havalide yerleşen bir İngiliz, bu tuhaf âdet yüzünden burunsuz kalan o kadar çok kadına tesadüf etmiş ki, düşünmeye bile lüzum görmeden, bu vaziyetin kendisi için bir servet membaı teşkil edeceğini anlayıvermiş. Nasıl mı? Burunsuz kadınlara, sun'i burun satarak.

Derhal projesini tatbika başlamış. İngiltereden, külliyetli miktarda sun'i burun getirtmiş ve, karısının burnunu kestikten sonra nâdim olan aldatılmış kocalara pahalı pahalı satmaya koyulmuş.

Yalnız, çok geçmeden, iş bir tarafından sıratmış. Beyaz burun, abanoz renkli Sûdan dilberlerinin çehresinde, pek güzel durmuyormuş. Alışveriş azalmış. İşin kötüsü, yerliler gemi azıya almışlar, «karılarımızı çirkinleştiriyorsun. Ya siyah burun getirirsin, yahud karışmayız ha!» diyorlarmış.

Burun tüccarı, ihtiyaten, kendine uygun bir sun'i burun saklasa. Yerlileri durup dururken azdırmış; yakında kendine de lâzım olacak gibi görünüyor.

Bisikletle...

Dün, Tarabya caddesinden bisikletle geçmekte olan Koço İstefadis, 13 yaşlarında Neriman adındaki kıza çarpmış, bacağından yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Koço tutulmuştur.

Bir çarpışma

Fatih - Şişli hattında işliyen şoför Kemalin idaresindeki otobüs, dün öğle üzeri Belediye durak yerinde bir tramvaya çarpmıştır. Tramvay hasara uğramıştır.

Bir yaralama

Beyoğlunda Yeniçeşmede oturan Mehmed, aralarında çıkan bir kavga esnasında Kasımpaşada oturan arkadaşı Salomonu başına bir bardak vurarak yaralamıştır.

SPOR

Atletizm bayramı

Pazar günü Robert Kollej sahasında yapılacak

Atletizm federasyonu tarafından tertib edilen İstanbul onuncu atletizm bayramı, pazar günü saat 14,30 da Robert Kolej sahasında yapılacaktır.

Ciddî ve nizamî bir müsabakanın hakikî, beynelmilel atletizm federasyonunun vazettiği nizamî şartlara uygun olmasındadır.

Nizamî bir minderde yapılmıyan güreşe, muayyen ölçüde olmıyan futbol sahasındaki maça ciddî bir müsabaka nazarile bakılamıyacağı gibi, 266 metrelik turdan ibaret olan bir koşu pistindeki müsabakaya da nizamî vasfı verilemez.

Senenin muayyen zamanında, mekteb talebelerinin koşup atlamaları için üstünkörü hazırlanan bir sahada memleketin en büyük atletlerini bir araya toplıyarak onları muhtelif zorluklar için de müsabakalara mecbur etmek doğru değildir.

Güzel bir müsabaka yapmak, ona lâyık bir derece elde etmek için bu kadar masraf ve bir o kadar zahmete katlandıktan sonra Kadıköydeki güzel sahayı bırakıp da Robert Koleje gitmek beyhude olacaktır.

Atletizm federasyonunun, kendi malı olan her hangi bir müsabakayı, rasgele, gelişigüzel sahalarda yaptırmağa müsaade etmemesi lâzım gelir.

Pazar günü yapılacak müsabakalar programı şudur:

Saat 14,30 da geçid resmi yapılacaktır.

Saat 15 te koşulara, atlamalara başlanacaktır. Koşuların sırası 100, 800, 110 mania, 3000, 1500, 400, 200 dür.

Atma ve atlamaların sırası ise, gülle, yüksek, uzun, disk, üç adım, cirid ve sırıktır.

Barutgücü sahasında yapılacak maçlar

Barutgücü alanında yarın yapılacak maçlar:

Harbiye Yılmaz - Barutgücü B. takımları arasında saat 14 te.

A. takımları da saat 16 da karşılaşacaklardır.

Topkapı spor kulübünün kongresi

Topkapı spor kulübünden:

Senelik adi kongremiz 28/5/939 pazar günü saat 10 da kulüb salonunda yapılacağından kayıdlı üyelerimizin teşrifleri rica olunur.

Fenerbahçe - Vefa

İki takım, bugün Taksim stadında karşılaşıyor

Fenerbahçe ile Vefa takımları, bugün Taksim stadında karşılaşacaklardır. Geçen hafta, Galatasaraya mağlûb olan Fenerbahçe ile ayni hafta Ankarada mağlûb olan Vefa takımları, millî küme puvan cetvelinde hatırı sayılır puvan kaybettikleri için, vaziyetleri itibarile nazik bir maç yapacaklardır.

Fenerbahçenin bugün çıkaracağı takım, iki cezalı oyuncusu yüzünden, zayıf vaziyettedir.

Millî küme maçlarında eski bir müdafii sağ açık oynatmak mecburiyetinde kalan Fenerbahçenin bugün geçirdiği müşkül dakikaları bilen Vefanın bu ciddî avantajdan azamî bir surette istifadeye çalışacağına şüphe yoktur.

Fenerbahçe, şimdiye kadar yaptığı dokuz maçta üç defa mağlûb olmuştur.

Bu nazik vaziyeti dolayısile bundan böyle yapacağı her oyuna dikkat etmek mecburiyetindedir.

Bugünkü maçta, büyük rolü, iki tarafın müdafaası oynıyacaktır.

Türkiye güreş birincilikleri

Güreş federasyonu tarafından tertib edilen Türkiye Greko - Romen güreş birincilik müsabakalarına bugün Ankarada başlanacaktır. Muhtelif mıntakaların iştirak edeceği bu müsabakalar iki gün devam edecektir.

Olimpiyad hazırlıkları

Eski ve maruf atlet Nürmi, Finlandiya olimpiyadına hazırlanan mukavemet koşucularından meşhur Moeki, Pekuri, Salminen ve Lehtineni bizzat çalıştırmaktadır.

Fransa - Belçika maçı

Fransa - Belçika millî takımları futbol maçı 12 teşrinisanide Pariste yapılacaktır.

Pencereden düştü

Büyükderede Sefaret sokağında oturan elbiseci Yasefin iki yaşındaki çocuğu, dün sabah pencereden bakarken camın kırılması neticesinde sokağa düşmüş, başından yaralanmıştır.

Şeker sıçrayınca...

Küçükpazarda çikolâta fabrikasında çalışan Necati, şeker kazanındaki haretin fazla olduğunu görerek su koymak istemiş, fakat hamur haline gelmiş olan kaynar şekerin sıçraması neticesinde muhtelif yerlerinden yanmıştır.

İzmitte spor faaliyeti artıyor

İzmit (Hususî) — İzmitgücü kulübü lâğvedilerek meşhur Akyeşil spor ve idman yurdu tekrar faaliyete başlamıştır. Akyeşil spor yeni idare heyetini de seçmiş reisliğe doktor Hasan Ömeri getirmiştir.

Kâğıdspor da kadrosu ve malzemesile Kocaelispor teşkilâtında mühim bir mevki işgal etmektedir. Bu hafta Kâğıdsporla İdman yurdunun yaptığı maç maalesef kavgalı olmuş ve oyun yarıda bırakılmıştır. Gönderdiğim resim Kâğıdspor genclerini göstermektedir.

Erkek düşmanları

Bir mercan adasını alan kadınlar arasında büyük isyan çıktı

Bundan üç sene evvel yeryüzünün muhtelif yerlerindeki gazetelerde resimle, yazı ile yer tutan en mühim boşanmalardan biri de, Laynor Ivens isimli bir Amerikalı kadının kocasından boşanmasıdır. Bir hayli uğraştıktan sonra kocasından boşanan bu kadın, gerek muhakeme sırasında, gerek boşandıktan sonra erkeklere bir hayli atıp tutmuş, «erkekler, yeryüzünde en menhus hayat arkadaşlarıdır, onların düşüncelerini, karılarını horlamak olmak üzere hulâsa etmek yerindedir» diye ateş püskürmüştür. Bu kadının tesirile iki yüz kadın, birkaç hafta içerisinde servetlerini bir araya getirmiş, Havay adası civarında Panaua ismindeki bir mercan adasını ele geçirerek, orada bir «Amazonlar idaresi» kurmağı kararlaştırmışlardı. Başlarına da erkek düşmanı kesilen Laynor Ivens geçmişti. Bu ada satın alınmış, buraya giden ve yerleşen erkek düşmanı kadınlar, adaya hiçbir erkeğin ayak basmamasını kanun hükmünde olmak üzere karar altına almışlardı. Kararı yerine getirmek üzere de, gece gündüz silâhlı kadınlar sahillerde nöbet bekliyor, «menhus erkekler» in muhtemel bir baskınını önlemek maksadile uyanık bulunuyorlardı.

Birkaç ay evvel Panaua adasında bir isyan çıkmıştır. Erkeklere karşı birleşen kadınlar, başlarında bulunan kadına karşı isyan bayrağını açmışlar, «artık senin kumandan altında erkeksiz yaşamaktan bıktık, usandık» diye nümayişler yapmışlardı. Bazıları da adadan kaçmıştı. Bu isyanı kısmen olsun bastırmağa muvaffak olmakla beraber, Laynor Ivens'in büsbütün yatıştıramadığı, adada kalan kadınlarda için için bir kaynaşma sezildiği ve günün birinde «Amazonlar idaresi» nin inhilâle uğrayacağı şayidir. Buna rağmen, Liynor Ivens'in mazide erkek yüzünden uğradığı inkisarları unutmadığı ve tek kişi olarak da kalsa, bu sakin ve güzel mercan adasından ayrılmıyacağı da sanılmaktadır.

Yolsuzluğu görülen bir muhtarın muhakemesi

Bursa (Hususî) — Gemliğin Umurbey köyü eski muhtarı Faiğin usulsüz sarfiyattan ve yolsuz işlerden suçlu olarak Ağırcezada muhakemesi yapılmaktadır. Son celsede yeni muhtarla ihtiyar heyeti azaları şahid olarak dinlenmişlerdir. Bu şahidler, eski muhtar Faiğin aleyhinde ifade vermişlerdir. Bunun üzerine reis Osman Sabri, suçludan bu ifadelere karşı ne diyeceğini sormuştur.

Faik — Bunlar benim aleyhimde türlü şikâyetlerde bulundu. Köye, Cumhuriyet meydanı yaptığım için, su boruları döşeterek su getirttiğim için, mezarlıkları kaldırdığım için, abidelerimizi yıkıyor! diye bana düşman oldular. İfadelerini kabul etmiyorum, demiştir.

Azadan biri — Bizim köyde muhtarın yaptığı işe kimse karışmaz! demiştir.

Muhakeme, diğer şahidlerin celbi için talik olunmuştur.

Bursa köylerinde çekirge

Bursa (Hususî) — Son günlerde Bursaya bağlı Fethiye, İnesi, Doğan ve Minareliçavuş köyleri arazisinde çekirge sürüleri görülmüş, bunların geniş bir saha dahilinde çoğalıp zarar vermelerine mâni olmak üzere ziraat mücadele teşkilâtı faaliyete geçmiş ve çekirge sürülerinin imhasına başlamıştır.

Parti kurultayı münasebetile

Eminönü Halkevinden:

Cumhuriyet Halk Partisi 5 inci büyük kurultayı 29 mayıs 939 pazartesi günü saat 10 da Ankarada Türkiye Büyük Millet Meclisi binasında toplanacaktır.

Kongrenin açılışını ve o günkü müzakereleri radyo ile takib etmek istiyen yurddaşlara salonumuzun açık bulundurulacağını bildiririz.

Havalara güvenmeyiniz!

Ani hararet değişiklikleri sizi nezle ve grip tehlikesine maruz bırakabilir. Fakat:

GRİPİN

Vücudünüzü bir kale gibi müdafaa eder. GRİPİN sade soğuk algınlığından mütevellid rahatsızlıkları değil, baş, diş, sinir ve adale ağrılarını da geçirir.

Aldanmayınız. Rağbet gören her şeyin taklidi ve benzeri vardır.

Gripin

yerine başka bir marka verirlerse şiddetle reddediniz.

BAYANLARA MÜJDE

Yanan **Yün - İpek** mağazasından kurtarılan mallar Istanbul Rızapaşa yokuşu 25 No. da (Şark han altında) ehven fiatlarla satılmaktadır.

Fırsattan istifade ediniz

Erdek Belediye Reisliğinden:

Erdek kasabasının 105 hektarlık kısmının hali hazır hartaları işi talib çıkmadığından tekrar ve kapalı zarf usulile eksiltmiye çıkarılmıştır. İşin maktu bedeli «2000» liradır. Eksiltme 7 haziran 939 çarşamba günü saat 15 te Erdek Belediyesindeki Komisyonda yapılacaktır. Muvakkat teminat «150» liradır. Şartnameler bedelsiz olarak Ankarada Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliğinden ve Belediyemizden alınabilir. Tekliflerin tayin edilen günde saat 14 e kadar Erdek Belediyesine verilmiş veya posta ile bu saate kadar gönderilmiş olması lâzımdır. (3643)

Körting

Radyoları UCUZLADI

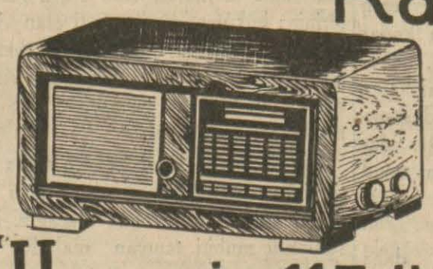

"Honoris»117 lira

NECİP ERSES
SESLİ HAN
ZULFARUZ S.
GALATA

Harb Akademisi Satınalma Komisyonundan:

Harb Akademisinde mevcud 44 kalem ve 23875 metre eski filim satılacaktır.

Bu filimlerin sıkleti 165 kilo 830 gramdır.

Satın almak istiyenlerin 31 mayıs çarşamba günü saat 11 de Harb Akademisi Satınalma Komisyonuna müracaatleri. (3629)

Nezle — Baş — Diş — Nevralji

ve bütün ağrılarına karşı

NEOKALMİNA

Tefrika No. 63

DÜNYA BÖYLEDİR İŞTE...

KEMAL RAGIB

Şimdi de Suad Namıkla ikisinin, böyle pek yakından tanışıp görüştüklerini duyunca, birdenbire kuşkulanmış; hele genc kızın Serencebey yokuşundaki evden de çıkıp gitmesi, onu büsbütün şaşırtmış, altüst etmişti. Öfkesini, kardeşinden aldı:

— Peki ama, dedi, sana ne oluyor?.. Neden bu kadar üstüne düşüyorsun?.. Mademki sana borcları bile yokmuş, neden buraya kadar gelip odacılara, şuna buna sordun?..

— Anlamıyorum ağabey, sen de neden, bu kadar sinirleniyorsun?..

— Kendi işlerim, zaten başımdan aşmış; bir yandan onlara sıkılıyorum. Bir yandan da böyle maskaralıklara insan sinirlenmez mi?

— Maskaralık olacak ne var ortada?..

— Daha ne olsun?.. Ne zamandanberi buraya ayak bastığın bile yoktu.

— Maskaralık dediğin benim buraya gelmem mi?..

— Benim için gelmedin ya... O kız için geldin, onu arıyorsun.

— Ne olur, sanki?.. Bundan sana ne?..

— Bana ne olur mu?.. Yanımda çalışan bir memurun önüne gelenle aşiftelik etmesini ister miyim?..

— Aşiftelik ediyor, diyen oldu mu sana?..

— Nedir öyleyse bu?.. Küçük hanım, anasına bakan hekimle gönlünü eğlendiriyor. Bizim birader bey de, kızın arkası sıra kapı kapı dolaşıyor. Şirketin içinde al sana bir dedikodu, bir rezalet!..

— Ağabey, neden bu kız için bu kadar acı söz söylüyorsun. Ben onun şimdiye kadar hiçbir kötülüğünü görmedim. Ağırbaşlı, kendini bilen bir kız!..

— Şimdi de bana onun avukatlığını mı yapıyorsun?.. Bir daktilo, arkasına şunu bunu takar da şirkete kadar getirirse buna ne derler?..

— Şunu bunu takmış dediğin, benim için mi?.. Ağabeyimsin diye geldim, sana sordum.

— Doğrudan doğruya bana gelmedin ya, ilkönce odacılara gitmiş, sormuşsun. Kendin söylüyordun, şimdi...

— Seni rahatsız etmek istemedim de ondan... Bu kızın başka bir kabahatini gördünse sen onu söyle. Başka bir bildiğin var mı?..

— Böyleleri, yalnız seninle gönül eğlendirmez ya... Sana bu kadar yüz veren bir kız, başkalarile de kim bilir daha neler yapıyor, demektir.

— Ağabey, çok ağır sözler söylüyorsun. Buraya geldim, diye pişman etme beni...

— Benim için gelseydin, başımın üstünde yerin vardı.

— Onun için geldim, diye kovuyor musun?..

— Nesi için geldin bu kızın?.

— Bırakmıyorsun ki anlatayım.

— Anlat bakalım, ne imiş?..

Suad Namık ayağa kalktı. Kapıya doğru bir adım attı:

— Vaz geçtim, dedi. Hiç söylemiyeyim, daha iyi.

Muhtar, kardeşinin yolunu kesti:

— Nereye gidiyorsun?.. Söylemiyecektin neye geldin?..

— Biraz daha konuşursak, birbirimizi büsbütün inciteceğiz. Yarın, öbürgün yüzyüze bakamaz olacaksınız.

— Yüzyüze bakamaz mı olacağız?.. Kiminle?.. Muallâla mı?..

— Öyleya.

— Bir daha bu şirkete gelecek olursa onu alacak mıyım, sanıyorsun?..

— Suçu ne imiş de almıyorsun?

— Orasını ben bilirim.

— Biz de anlıyalım. Hoş, sen alacak olsan bile o da gelip bu şirkette çalışır mı artık?..

— Çalışmayıp da ne yapacak?.. Büsbütün sokaklara düşecek, değil mi?..

— Neden sokaklara düşsün?.. O da kendine göre başını sokacak bir yer bulur, elbet. Yarın, öbürgün yüzyüze bakacaksınız, dediğim de onun içindi. Ne de olsa ağabeyimsin.

— Anlamadım, anlamadım. Nasıl oluyormuş da yüzyüze bakıyormuşuz?.. Başını sokmak için bulacağı yer neresiymiş?.. Söylesene, neymiş, ne oluyor?..

— Söylüyorum, işte: Günün birinde o da ev, bark kuracak. Ondan sonra da artık gelip şirketinizde çalışacak değil ya...

— Peki, bunun seninle ne ilişiği var?.. Sana ne oluyor?..

— Bunda anlaşılmıyacak birşey yok ki... Muallâ ile ben evleneceğim!.. Demindenberi bırakmıyorsun ki söyliyeyim.

— Sen mi?.. Muallâyı sen mi alacaksın?..

Muhtar, kardeşinin üstüne atılacak gibiydi:

— Söyle bakayım bir daha, diye bağırıyordu. İyi anlıyamadım. Bu kızla sen mi evleniyorsun?..

— Ne var bunda bu kadar bağırıp çağıracak?.. Ben evleniyorum, ne olur sanki?..

— Öyle şey yok, küçük bey!..

— Neden ama?.. Sana ne oluyor?..

Muhtarın yüzündeki çizgiler, korkunc bir çatıklıkla kırışmıştı. Baştan ayağa gerildi. Şimdi şuradan, masanın üstünden eline ne geçerse yakalıyacak; kaldırıp kardeşinin kafasına vuracak, sanırsınız.

Suad bile bunu anladı. Ürktü; bir adım geriye çekildi:

— Ne oluyorsun ağabey?..

Muhtar, çarçabuk kendini topladı. Yavaş yavaş masasına doğru yürüdü. Yerine oturdu. Birdenbire yumuşak, üstelik biraz da ısınan, tatlılaşan bir sesle:

— Vaz geç Suad, dedi; senin iyiliğin için söylüyorum. Bu kız sana yaramaz.

Şimdi sarsılmak, atılmak sırası genc doktora gelmişti:

— Neden?.. dedi; nesi var?.. Nesini gördün?.. Söyle ben de anlıyayım.

— Yıllardanberi burada, benim yanımda çalışıyor. Bilmez miyim?..

— Biliyordun da şimdiye kadar neden yanında alıkoydun?..

— Çıkardım işte... Kaç gündür buraya da gelmiyor, görmüyor musun?..

— Ne oldu birdenbire?.. Ne suçunu gördün?..

— Sorma orasını!.. Evlenemezsin. sana yaramaz, dedim ya, işte o kadar. Bana inan!..

— Neden ama?.. Onu da söyle!.

— Bir kere senin dengin değil!..

— Neden olmasın?.. Çok temiz, çok iyi bir ailenin kızı. Bugün biraz düşmüşler; bir eksiği varsa o da bu, işte: Zengin değil!.. Paradı gözüm yok, benim!.. Çalışırım, onu da geçindiririm. Sonra annesi, derlitoplu bir kadın...

(Arkası var)

MUHİM KEŞİF

Bir volkanın indifa zamanı tayin edilebilir mi?

Amerikalı alim Jaggar, fışkıran gazlerin fennî tahlile tâbi tutulması suretile hakikiye yakın bir tahminin elde edileceği kanaatindedir

Volkan tahribatını önlemek maksadile, yanardağı olan memleketlerde tedbir alınması, tasavvur safhasından çıkmış, muhtelif cihetlerden teşebbüs safhasına geçmiştir. Bu mevzuda en ziyade ehemmiyet verilen cihet, yanardağların feveranını önceden tesbit etmek, bir feveran emrivakii karşısında bulunarak şaşırmamaktır. Eğer volkanın hareketi yakından takib edilir de, civarları kaplıyan lâvların sür'atle uzak mesafelere doğru akmasına sıra gelmeden vaziyet belli olursa, o civar ahalisi ve hayvanlar tehlike sahasından zamanında uzaklaştırılacaktır. Bu suretle de lâvlar altında yalnız binalar tahribe uğrıyacaktır.

Diğer taraftan, yanardağlara yakın köy ve şehirlerin etrafına su bendleri gibi yüksek sedler kurmak, köyleri ve şehirleri bunlarla çevirmek, lâvların akınına sed çekmek de hatırlanmıştır. Pek yakında bu tasavvurun da tatbikına geçilebileceği umuluyor.

Volkan feveranını yakından takible önceden keşfetmek, feveran zamanını tarassudla öğrenmek hususunda şimdi ileri bir hamleye girişen, Amerikalı kâşif Jaggar'dır. Bu hamlesinde kendisine Havay adası Üniversitesi destek olarak, işe para, malzeme ve adamlar tahsis etmiştir. Yapılacak ilk iş, Kilauea yanardağının ağzına mümkün olduğu kadar yakın müsaid bir yerde bir lâboratuar kurmaktır. Amerikalı kâşif, yanardağın ağzından fışkıran gazlerin muntazaman ve esaslı bir tahlile tâbi tutulmasının, feveran zamanını evvelden tahmine yetebileceği kanaatindedir. Kurulacak lâboratuarlar Havay Üniversitesi arasında daimî olarak telsizle muhabere cereyan edebileceğinden, sıcağı sıcağına rapor verilerek, böylelikle tehlike daha kendini göstermeden, herkes ikaz olunacaktır. Nasıl Amerika ve Avrupada rasadhaneler gündelik hava raporları neşrederek hava değişikliğini ekseriyetle mutabık olmak üzere evvelden bildiriyorlarsa, yanardağ feveranı da böylece bildirilecektir. Tabiî bu husus, daha ziyade volkana civar yerlerce mühimdir.

Havay adasında Kilauea lâboratuarı, en yeni bir teknik eseri olmak üzere son sistem bir tarzda ortaya konulacak ve dısarıdan görünüşte bir dritnot parçasını andıracaktır. Burada çalışanların yiyecek, içecek şeyleri, muntazam surette gönderilecek, kamaraları ve salonlarile, bu dritnot parçası lâboratuarın içerisi bir seyahat vapurunun içerisine benziyecektir. Mahfuz ve mukavim yerden volkanı tarassud sırasında, icab ettikçe dışarıya da çıkılacaktır. Gaz maskeleri takacak, başlarına miğfer geçirecek ve sırtlarına alev sarmaz elbiseler giyecek olan fen adamları, volkana borular uzatıp gazleri nümune olarak bunların içerisine çekecekler, nümunelik gazler lâboratuarda tahlile tâbi tutulacaktır. O yanardağ ağzına bu yolda tecrübeler yapılmak üzere kafile halinde gidilmiş, hayli yaklaşılmış ve müsaid neticeler alınarak, volkanda ilk lâboratuar teşebbüsile istenilen neticeye varılabileceği hususunda ümidlenilmiştir.

Havay adasında kurulmak üzere olan lâboratuarın tasavvur edilen şekli

Havay adasında kurulmak üzere olan bu müşahede istasyonunun yanısıra, köyleri ve şehirleri sedlerle çevrelemek hususu, halen ikinci plânda yer tutan bu cihet, tatbik sahasına geçince, umulan netice, ne dereceye kadar elde edilebilecektir? İşi sağlama baglamak üzere de, su bendlerini andırır lâv sedlerine çarpıp da oralarda birikecek olan lâvların arta arta yükselmesi, duvarların boyunu aşarak köyleri ve şehirleri istilâ etmesi, hatta sedleri yıkması da hesaba katılıyor. Bunun için, sedler hizasından çorak araziye uzanan kanallar açılacak ve lâvlar, buralardan ta denize kadar yollanacaktır.

Kilis dağ alayına sancak verildi

Kilis (Hususî) — Dağ alayına Orgeneral İzzeddin Çalışlar tarafından merasimle sancak verildi. Merasime orta ve ilk mekteb talebelerile on bini mütecaviz halk iştirak etti. Merasim, kahraman askerlerimizin mükemmel bir resmi geçidile bitti. Akşam Generaller şerefine Belediye tarafından Halkevi salonunda bir ziyafet verildi. Yukarıdaki resim, merasimden bir intıbaı tespit ediyor.

Tannenberg'de yapılan merasim

Almanya — Tannenberg'de devlet abidesinde yapılan bir merasimde, Hindenburg'un mezarına çelenk konulmuştur.

«Türklerin ellerinde tuttukları anahtar»

Bir Fransız gazetesi Türkiye hakkında şayanı dikkat bir yazı neşretti

Paris-Soir gazetesinin sureti mahsusada Türkiyeye gönderdiği muhabiri Filip Bares, bu gazetede «Türkler, mihverle, Londra - Paris - Moskova mümellesi arasında tercihlerini yaptılar» başlığı altında bir makale neşretmiştir. Bu makalede, muharrir, ezcümle diyor ki:

«Türkler, dünyanın kapılarından birini ellerinde tutmakla iftihar edebilirler. Cebelüttarıktaki İspanyollar, Süveyşteki Mısırlılar, Panamada, ayni ismi taşıyan cumhuriyetin çocukları, içinde oturdukları bu kapıların anahtarlarını kaybettiler. Bunları Amerikalılara, İngilizlere verdiler. Türkler ise, kendi anahtarlarını muhafaza ettiler, tarihlerinin sayısız safahatı içinde o kapıları muhafaza, müdafaa etmesini bildiler. Çünkü Türk asker bir millettir ve o sebebledir ki bugün hâlâ Almanya, Türk dostluğunu, İngilterenin ve Fransanın elinden kapmak istiyor.

Beni, Rumeli sahilinden Anadolu sahiline götüren vapur, Karadenizden gelip Akdenize giden gemilerle karşılaşıyor. Boğaziçinin bu meşhur anahtarı, yalnız Avrupanın Asyaya giden karayolu na ve onun sayısız servetlerine değil, ayni zamanda yegâne deniz yolu olan Karadeniz - Akdeniz tarikına da hâkimdir. Karadenizde, herkes gibi, mal satmak, mal almak, hareket etmek, yaşamak istiyen Ruslar, Bulgarlar, Rumenler var. 1911, sonra 1914 harbile sarsılan Türklerin siyasetini, bütün bu amiller tanzim eder.

Türkler, 1918 de beynelmilel hale getirilen Boğazlarına henüz sahib olmuş ve Yunanlılarla yaptıkları 1922 harbinin sarsıntılarını henüz geçirmiş bulundukları bir sırada, Avrupa kavgalarına pek yakından karışmak istemiyorlardı. Fakat mihverin hâkimleri, onları, bitaraflıklarından çıkardılar.

Romanya, Hitler'in ekonomik tazyiki altına girince, Türkiye ilk defa ikaz edilmiş oldu. Bu sadme, İtalyanların Arnavudluğa girmesile on misli arttı. O İtalyanlar ki, Türkiyenin iki adım ötesindeki Oniki adada ve Rodosta sağlam garnizonları vardı. Şimdi, Selâniği, yani Türk ve Yunan denizi olan Egeyi tehdid ediyorlardı.

Türkler, Yugoslavyanın mukabelesini beklediler. Yugoslavya boyun eğdi. O zaman anladılar ki, Almanyaya karşı tarihî sedleri olan Balkan Antantı artık eskisi kadar sağlam değildi. O sırada, Fransa ile İngiltere, şarkî Avrupada tehdide maruz küçük milletleri, ayni sebeblerle takviye etmek istiyorlardı. Bu vaziyetten, Türk - İngiliz anlaşması çıktı. Türk - Fransız anlaşması da buradan çıkacak. Türkiyede, bundan hiç kimse şüphe etmiyor.

Türk devlet adamlarından biri bana dedi ki:

— Ah, bu anlaşmayı daha evvel yapmış olsaydık, İtalyanlar kat'iyyen Arnavudluğa girmiyeceklerdi.

İngiliz - Fransız - Rus anlaşmasına gelince, en salâhiyettar Türkler, bu anlaşmanın yapılacağı ve yapılması icab ettiği kanaatindedir.

Türkler, Rusların Boğazlara doğru istilâ emelinden vazgeçtikleri zamandan beri, onlarla iyi münasebat idame ediyorlar. Yunan harbindeki Rus yardımını da unutmuyorlar. Rusların, kendileri gibi, İtalyanların Oniki adaya sahib bulunmalarına muarız olduklarını da biliyorlar.

Bununla beraber, Türkler şiddetle komünist aleyhtarıdırlar. Fakat, Rusya gibi bir memleketi, gerek sulhta gerek harbde, rabıtasız ve başıboş bırakmakta fayda olmadığı fikrindedirler.

Türkler, Fransız - İngiliz siyasetine iştirak ederken Iraka, İrana veya Kafkasyaya giden petrol yollarını Almanlarla İtalyanlara kapamakta fayda olduğunu da düşünmüşlerdir.

Hulâsa, Türkler, mihverin bugünkü siyasetinin icab ettirdiği düşüncelerle, nekahet rahatını bırakmış, bize iltihak ediyorlar.

Fakat, bu gayreti yaptıktan sonra, umuyorlar ki herkes, bu kararın tam semeresini verebilmesi için, kendisine düşen vazifeyi ifa edecektir.

Le Temps'in bir makalesi

Pariste çıkan *Le Temps* gazetesi, Türk - İngiliz anlaşmasının safahatını anlatan bir Ankara mektubunda, anlaşmanın ne gibi şerait dahilinde imzalandığını anlatarak, muhtelif maddelerin metinleri hakkında malûmat verdikten sonra, Türkiye, İngiltere ve Fransa arasında üç taraflı bir ittifak akdinin de uzak olmadığını yazıyor ve diyor ki:

«Henüz altı ay var ki Atatürk, gözlerini Boğaziçinin altın ışıklarına kapayıp tarihe girdi. 12 mayıs 1939 da, başarılan muazzam işin sebatkâr devamına bir delil olmak üzere, Türkiye, kudretli İngiltere ile, ayni kudrette bir devlet olarak anlaştığını, bütün dünyaya ilân etmiş bulunuyor. İşte, «Hasta adam» harb meydanları kahramanı İnönü tarafından eseri bihakkin devam ettirilen bir dâhinin rehberliği sayesinde, yirmi seneden daha az bir zaman içinde bu mevkie yükselmiştir.

Doktor Şaht

Hind gazeteleri, eski nazıra ihtar ediyor

[Baştarafı 1 inci sahifede]

kurtulmak için Almanyanın yardımını kabul edip etmiyeceğimizi anlamak arzusunu izhar etseydi hakikaten daha ziyade yakınlaşmış olurdu.

«Nazi propagandasının Hindistanda yaptığı tesirler üzerinde doktor Schacht, hayallere kapılmasın» diyen bu gazete, Hitler iktidara gelelidenberi nazi hareket tarzına şiddetli bir lisanla hücum ettikten sonra şöyle yazıyor:

«Hürriyeti bizim bizzat kendi kuvvetlerimizle istihsal etmemiz lâzımdır. Çünkü Almanlar gibi şüpheli bir dostun yardımile istihsal olunacak hürriyet, istihsal edildiğine değmez. Nazilik, zayıf milletlerin Almanya lehine olarak istismar edilmesi prensipine dayanır ve bizim milletimiz Britanya emperyalizminden kurtulmak istiyorsa, bu, Almanyaya kurban olmak için değildir.

Hindistanın Almanya ile olan ticaretine gelince, istatistikleri nazi usullerinin nasıl Hindistanın ihracatını mahvettiğini göstermeğe kâfidir. Bizim iş adamlarımız doktor Schacht'ın icad ettiği takas ve klering usulünün Almanya için ne demek olduğunu pekâlâ bilirler. Başka memleketlerden istediğini almak ve o memleketlere istedikleri parayı ve malı değil, kendisinin kullanmak istediği malları zorla sürmektir. Bu gibi usuller kullananlara karşı ittihaz olunacak en emin hattı hareket onları uzakta bulundurmaktır.»

Denizyolları kooperatifi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

dan dünkü içtimada heyet raporunun okunmasile müzakerata başlanmıştır.

Raporda, kooperatif hesab ve muamelâtının tetkik olunduğu, zararın geçen bir sene içinde 12 bin lirayı da geçtiği, muamelâtın bozuk olduğu zikredildikten sonra bu hallerin sebebleri şöyle sayılmakta idi:

Kooperatifin malları İstanbulda mahdud firmalardan alınmış, bazı mallardan lüzumsuz stoklar yapılmış, esaslı bir sebeb yokken zararda bulunulan su ve gazoz mukavelesi temdid edilmiştir. Muhasebe bozuktur. Yevmiye defterlerinde lüzumlu izahat verilmemiş, defteri kebir kurşun kalemile tutulmuş ve birçok noktalar okunmaz hale gelmiştir. Ortak hesabları karışıktır, kayıdlar muğlâk, hesablar bozuktur. Eşya kayıdları tutulmamış, kooperatif kadrosu milyonlarca liralık bir müessesenin kadrosu gibi geniş tutulmuştur. Birçok paraların nerelere verildiği belli değildir.

Raporda, bundan sonra, kooperatif muhasebesinin, kooperatifin ilk gününden itibaren yeniden kurulması teklif edilmiştir.

Raporun okunmasını müteakib birçok ortaklar söz almış, münakaşalar olmuş, bilhassa kooperatiften büyük memurlara istihkaklarından fazla ve iyi mal verildiği halde küçük memurlara adeta hakaret edildiği söylenmiş ve bir ortak da:

«— Kooperatifi idare edenler, ya liyakatli değillerdi, yahud hüsnüniyetleri yoktu» demiştir.

Bu sırada kooperatif müdürü Ramizin izahat vermesi istenmiş, fakat meclisi idare bu işte kendini mes'ul görerek, müdürün izahat veremiyeceğini bildirmiştir.

Bundan sonra sıra, kooperatifin son idare heyetile bundan evvelki idare heyetinin ibrasına gelmiş, fakat umumî heyet, ibranın, yeni seçilecek heyetin yapacağı tahkikat sonunda icrasına karar vererek intihaba başlamıştır.

İdare meclisine, Sadi, Süreyya, Baha, Şefik, Fethi ve Abdullah; murakıblıklara da Mecdi, Cemal Kalafatoğlu seçilmişlerdir.

Mısırdaki İngiliz filosunun manevrası

Kahire 26 (a.a.) — İskenderiye limanında bulunmakta olan İngiliz filosu, dün, Mısır Millî Müdafaa Nazırının huzuru ve sahilleri müdafaaya tahsis edilmiş olan Mısır hava ordusu ve kıtaatının manevralarına başlamıştır.

İZMİR MEKTUBLARI:

Egede bahar

Yaz mevsiminin, baharın ömründen yaptığı tenzilât, Egeliler arasında hiç bir zaman şikâyet mevzuu olmaz

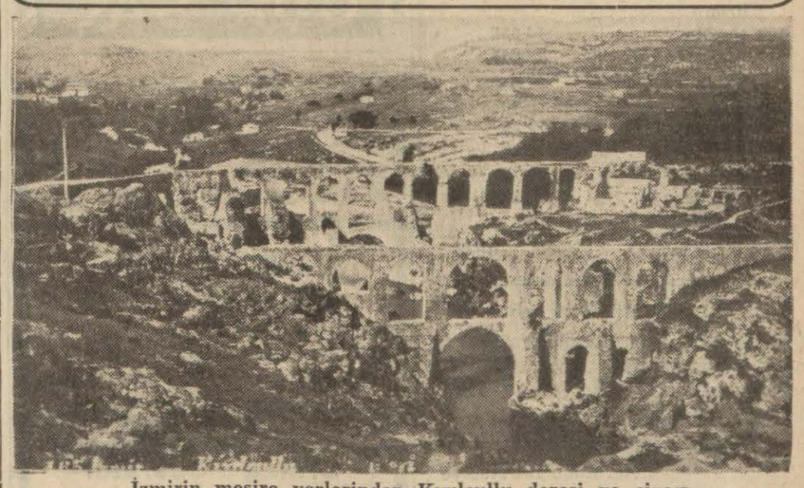

İzmirin mesire yerlerinden Kızılçullu deresi ve civarı

İzmir (Hususî) — Tirşeleşmiş suların üstünde çırpına çırpına esen Akdeniz rüzgârı, İzmir körfezini saran dağların tepelerine tırmanarak, onların arkasında kalan Ege ovalarına doğru akmağa çalışıyor.

Ovalarda bahar, rengârenk ve muhteşem bir halı gibi, fakat kendisine mahsus kokularla havayı doldurmağa başladı. Ne çare ki, Egenin baharı, tatbikatı bozuk bir kanun gibi, kâh kış mevsiminin, kâh yazın menfaat ve hesabına budanır, durur. Burada bahar, ekseriya çok az ömürlüdür. Dağlara, kırlara, bahçelere, en olgun, en parlak güzelliklerile gelir.. Fakat arkasından da, hem de ağustos sıcağını hazirana alarak elinde orağı, dudaklarında harman şarkılarile yaz gözükür.

Galiba bu, bir istihsal mıntakasının, hiç de şikâyet edilmiyecek olan alın yazısı, ve onun zenginliğinin, hususiyetinin güzel bir sırrıdır. Nitekim, yaz mevsiminin, baharın ömründen yaptığı tenzilât, Egeliler arasında hiçbir zaman şikâyet mevzuu olmaz. Fakat bu oyunu, şayed kışın yağmurlu, çamurlu, fırtınalı, berbad havası oynamağa kalkarsa, zavallı bahara, peşin peşin acımamak da imkânsızdır.

Ege şimdi, baharını yaşıyor. Ağaçlıklarının yemyeşil gölgeliklerinde, derin ve esrarlı şırıltılarla akan sular, biraz ileride çimenler arasından gülümsiyen gelincikler, papatyeler, lâleler, konuşur gibi esen ve kımıldıyan dallar, bize:

Esti nesimi nevbehar
açıldı güller subhedem
Açsın bizim de gönlümüz
saki meded sun camü cem

Mısraını hatırlatıyor. Bu hatırlayışta, muhafazakâr bir zevkin, eski hayat, eski şiir ve eğlence telâkkisinin bir izi olsa gerektir. Çünkü bizde eğlenmek, adeta bir şart, bir kat'î zaruret halinde, camü cemi, sakiyi, sohbayı, ney ve meyi de beraber getirir. Biz, içerek eğleniriz. Divan Edebiyatında zevkin terennümünü yapan Nedim, bu eski telâkkinin ve itiyadın şaheser bir mümessilidir. Bence bu, bir nesil hâdisesi olsa gerektir.

Müzikten, bahardan, toplu, müşterek gezintiden başlıbaşına bir zevk alamıyor ve mutlaka havamızın biraz da alkolle karışmasını arayorsak, bu hal daha ziyade, dünkü cemiyetin şu ömrünü tamamlamakta olan nesle bıraktığı bir itiyaddır. Fakat bu psikolojik hâdise içinde, tatmin edilmemiş birçok hislerimizin, içimizde uyuşup kalmış çok eski ihtiras ve melânkolilerimizin de rolü vardır.

Ancak, genc neslin artık eğlence telâkkisinde büyük bir değişiklik olduğu da muhakkaktır. Bu iki tipi, şimdi şu dakikada, İnciraltı plâjının sahillerinde, bütün karakteristiklerile görebilirsiniz.

Birisi, (dünkü) masayı kurmuştur. Bu masa, lebaleb içki ve meze ile doludur. Masada belki ayni yaşta bir iki kadın vardır. Bunlar, birer ailedirler. Erkek içiyor. Kazinonun gramofonu, klâsikleşmiş bir eski parçayı ağır ağır aksettiriyor:

Ehli aşkın neşvegâhı
kûşei meyhanedir
Sakiya uşşakı dilşad
eyliyen peymanedir
Güftügûyu âleme aldanma
hep efsanedir
Sakiya uşşakı dilşad
eyliyen peymanedir

İşte bu şarkı, yani, neşveyi meyhane köşesinde arayan ve âşıkın kalbini ancak peymanenin sevindirebileceğini sanan, hatta ve hatta, bundan ötesinde bir hayat olmadığını ve söylenenlerin hep birer dedikodu olduğunu farzeden eski zevkin, eski ruhun bu parçaları, kendisine aşina, kendisinden gıdalanmış ve kendi cazibesinin, kendi tesirini bulmuş insanı, kazino çardağının altında kolayca buldu. Daha ileride, ağaçlıkların altında, daha yukarıda, dere içlerinde ayni tipler ve hepsi de, kendi havalarında eğleniyorlar. Fakat biraz da denize ve kumsala bakınız; yeniler, yani bir garblı, bir medenî insan zevkile eğlenme terbiyesinin ilk müjdecisi olan genclerin bir kısmı sırtlarında mayolar, sandallara binmişler. kitar ve mandolinlerle, teganni ede ede ilerliyorlar.

Biraz beride, sularda yarış edenler var ve genc bir grup, çığlıklarla, yerlerinden sıçraya sıçraya onları teşvik ediyorlar.

Ötede genc bir kadın, bir portatif sandalyaya uzanmış, elindeki bir kitabın yapraklarını çeviriyor ve arasıra, başını kaldırarak, rengi değişmeğe başlıyan sulara, sandalla teganni ederek geçenlere bakıyor ve dudaklarında, rahat, hulyalı bir gülüş beliriyor.

***

Kırlara, kaynak başlarına, ağaçlıklara giden yollarda bir toz savruntusu içinde sür'atle kaybolup giden otomobiller, otobüsler, motosikletler görüyorsunuz.

Otobüslerin pencerelerinden çocukların şarkıları duyuluyor:

Bahar olsun da seyredin
Nasıl süsler bayırları
Zümrüd gibi çayırları
Yüze gülen o nazenin
Gelin yüzlü papatyaları
Altın gözlü papatyalar.

Bahçeler, sebze bahçeleri yemyeşil.. Su dolabları dönmekte ve ağacların aralıklarından turfanda mahsul için çalışan bahçıvanların hiç durmadan eğilip kalktıkları ve çalıştıkları görülmekte.

Şehrin, Tire, Bergama, Çeşme istikametine giden ana yollarında da, motosikletli, kadınlı, erkekli grupların neşeli, hür akışları var. Hepsi de, bahardan zevk almak için birer eğlence yerine gidiyorlar.

Burnovanın maruf Pınarbaşında, Bucanın Kozağacında bahar sanki bir bayram gibi kutlulanıyor.

Her ne olursa olsun, günden güne, tabiati sevmek, güneşli, bol havalı, gölgeli, suları bol ve temiz yerlerde, gruplar halinde, daha iyi, daha güzel eğlenmek iştiyak ve terbiyesinin teessüs ettiğini görüyoruz. Bu, bir sefihane temayül değil, insanda ruhî ve sosyal olarak uyanan, insanın benliğini, enerjisini artıran, fizikî kudretlerini de yükselten bir şuur hâdisesidir.

İnsan, gülmeğe, eğlenmeğe muhtacdır. Bizim, hayvandan farklı ve üstün taraflarımızdan biri de budur. Bu zevki, mümkün olduğu kadar yapmağa da mecburuz. Bilhassa ve bilhassa, köylüye neşeli olmak, gülmek zevk ve terbiyesini vermeliyiz. Çünkü Türk köylüsü, asırlarca gülmemiş ve tebessümünü kaybetmiştir. Bugünkü ileri hayatın ona vereceği diğer bir hak ve nasib de, neşe ve tebessümdür.

Orhan Rahmi

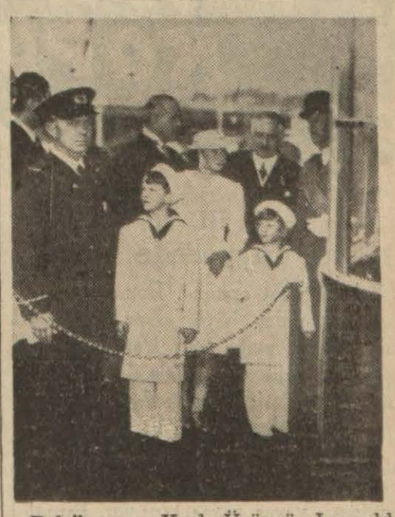

Belçika — Kral Üçüncü Leopold, yirmi bir mayısta Lüttihte «Beynelmilel sergi» yi açmıştır. Gocukları Prenses Jozefin Şarlot, Veliahd Boduen (solda) ve Prensesle Kral arasında sağda Prens Albert von Lüttich sergiye giderlerken.

Ankara Borsası 26/5/939

KAPANIŞI

	Açılış	Kapanış
1 İngiliz lirası		5,93
100 Dolar		126,66
100 Fransız frangı		3,3550
100 Liret		6,66
100 İsviçre frangı		28,5275
100 Holanda florini		68,0525
100 Ravhişmark		50,7925
100 Belga		21,5625
100 Drahmi		1,0825
100 Leva		1,56
100 kronu		
100 Pezeta		14,035
100 Zloti		23,845
100 Pengo		24,8425
100 Ley		0,9050
100 Dinar		2,8925
100 Yen		34,62
100 İsveç kronu		30,55
100 Ruble		23,9025
Esham ve Tahvilât		
1938 % 5 İkra.	19,07	19,08

Zayi — 1936 - 1937 ders yılı sonunda Erenköy Kız lisesinden aldığım 1341 numaralı tasdiknamemi zayi ettiğimden bu kere yenisini alacağım. Eskisinin hükmü kalmadığı ilân olunur.

Erenköy Kız lisesi 9 uncu sınıf talebelerinden 101 Naciye

Urolog - Operatör
Dr.Celâl Dincer
Birinci sınıf idrar yolları ve tenasül hastalıkları mütehassısı
Fakirlere parasız. Hergün saat 3 - 8 e kadar. Beyoğlu Galatasaray Balo sokak No. 8. Sağ apartıman.

Satılık Köşk
Feneryolu ile Kızıltoprak arasında Bağdad caddesi üzerinde 147 numaralı bahçe içinde 12 odalı yeni kârgir köşk satılıktır. Bir katı ayrıca kiraya verilmeğe elverişlidir.
Görmek için cumadan maada her gün saat 13 ten 17 ye kadar içindekilere müracaat.

Saç dökülmesi mi?
Buna karşı yegâne ilâç
GÜR SAÇ

GEBELERDE
Kabızlık tehlikelidir. Günde 1 - 2 aded KİSSİNGA hapı ile kabızlık defedilmelidir. Eczanelerden isteyiniz.

Kiralık yazlık ev
Büyükderede Hançerli sokağı 19 numaradaki ev, kat kat ve ucuz fiatla kiralıktır. Her katta terkos suyu ve elektrik tesisatı vardır. İçindekilere müracaat.

Ürolog - Operatör
Pr. Behaeddin Lütfi Varnalı
Böbrek, mesane, idrar ve tenasül yolları hastalıkları mütehassısı. Beyoğlu - İş Bankası karşısı Emirnevruz sokak 10 Pananiya ap. No. 2 . Telefon: 42203.

BU BEŞ ISTIRABI YALNIZ
DERMAN
DİNDİRİR

GRİP . NEZLE . ROMATİZMA
DERMAN
BAŞ . DİŞ . SİNİR . KIRIKLIK
Derman
TABABETİN SON KEŞFİDİR
HER YERDE DERMAN ARAYINIZ. GÜNDE 1-3 KAŞE KADAR ALINABİLİR

Yeni Gün

FİLEZOF **RIZA TEVFİK**
Hayatını (YENİGÜN) e anlattı.

YENİGÜN Mecmuası şimdiye kadar hiçbir mecmuanın, hatta gündelik gazetelerin göze alamadığı bir fedakârlığa katlanarak, değerli roportaj muharriri KANDEMİRİ CUNYA'ya göndererek FİLOZOF RIZA TEVFİK'ten 17 senelik hayatına aid hatıraları ve fotoğrafları almağa muvaffak olmuştur.

Bu çok kıymetli RÖPORTAJ serisinin birinci yazısını bugün çıkan **(YENİGÜN)** Mecmuasının 12 nci sayısında zevkle üzerinde dura dura okuyacaksınız.

- — Bu yazı ile yakın tarihin meçhul kalmış birçok hâdiselerini ilk defa olarak hikâye eden RIZA FEVFİK bir takım yeni hakikatler ortaya atıyor.
- — Bu yazı zevkle, neş'e ile okuyacağınız yüksek bir dehanın, yurdu, memleketi, vatanı için düşündüklerini, hasretini anlatan bir şaheserdir.
- — Bu yazı FİLOZOF'un 17 sene evvel İstanbuldan nasıl çıktığını anlatıyor.
- — Nihayet bu yazı KANDEMİR'in kaleminden çıkmakla da büyük bir kıymet ve ehemmiyet taşımaktadır.

İstanbul Kız ve Erkek talebelerine:
19 mayıs şenliklerine aid bütün resimlerinizi bugün çıkan **YENİGÜN** mecmuasında görünüz. Sizler için büyük birer hatıra olan bu kıymetli koleksiyonu saklayınız. MAHMUD YESARİ'nin genlçlik bayramı için yazdığı makaleyi muhakkak okuyunuz.

Gelelim **YENİGÜN**'ün bu sayısındaki diğer kıymetli imzaların yazılarına:

Refik Halid - Boğaziçi olduğu gibi
Karadavud - Ali Nacinin Ültimatomu, Amiral Daver Londrada bulunamıyor; Rüştü Kaptan
Nizameddin Nazif - Gülistan sarayında şarkın en muhteşem düğünü
Eski Dost - Ölmek (Ağaoğlunun temiz hatırasına)
Yenigün doktoru - Süt veren ineklerde verem
Naci Sadullah - İstanbul hapishanesinde gördüklerim, işittiklerim.

Bu yazı hapishane hakkında şimdiye kadar yazılanların en güzel ve en şayani dikkat noktalarını inceden inceye göstermesi itibarile yalnız mahkûmların değil, herkesin okuması lâzım bir röportajdır.

Suad Derviş - Eğer dünyayı kadınlar yaratsalardı.
Kandemir - Enver Paşanın peşinde (En mühim kısmına gelmiştir)
İbrahim Hakkı Konyalı - Unutulan Adakale
Esad Mahmud - Kocamı aldatacağım.

Bundan başka Kadınlık, Moda, Viktor Hugo, bol resimler, bilmeceler, hihkâyeler vesâire ile **«YENİGÜN»** memleketin en güzel, en çok okunan bir salon mecmuası olmuştur.

İhmal etmeyiniz, muhakkak bu sayıyı alınız.

Gayrimenkul Satış İlânı

Istanbul Emniyet Sandığı Direktörlüğünden:

Marko Zivkoviçin 15656 hesab numarasile Sandığımızdan aldığı (4000) liraya karşı birinci derecede ipotek edip vadesinde borcunu vermediğinden hakkında yapılan takib üzerine 3202 No.lı kanunun 46 ncı maddesinin matufu 40 ncı maddesine göre satılması icab eden Galatada Sultanbeyazıd mahallesinin Mumhanekapısı sokağında eski ve yeni 15, 17 kapı No.lı (eski Arapyan hanı karşısında) maadükkân kârgir bir hanın nısıf hissesi bir buçuk ay müddetle açık arttırmıya konmuştur. Satış tapu sicil kaydına göre yapılmaktadır. Arttırmıya girmek istiyen (1575) lira pey akçesi verecektir. Milli bankalarımızdan birinin teminat mektubu da kabul olunur. Birikmiş bütün vergilerle belediye resimleri ve vakıf icaresi ve taviz bedeli ve tellâliye rüsumu borçluya aiddir.

Arttırma şartnamesi 2/6/939 tarihinden itibaren tetkik etmek istiyenlere Sandık Hukuk İşleri Servisinde açık bulundurulacaktır. Tapu sicil kaydı vesair lüzumlu izahat da şartnamede ve takib dosyasında vardır. Arttırmıya girmiş olanlar bunları tetkik ederek satılığa çıkarılan gayrimenkul hakkında her şeyi öğrenmiş ad ve itibar olunur. Birinci arttırma 10/7/939 tarihine musadif pazartesi günü Cağaloğlunda kâin Sandığımızda saat ondan on ikiye kadar yapılacaktır. Muvakkat ihale yapılabilmesi için teklif edilecek bedelin tercihan alınması icab eden gayrimenkul mükellefiyetile Sandık alacağını tamamen geçmis olması şarttır. Aksi takdirde son arttıranın taahhüdü baki kalmak şartile 25/7/939 tarihine musadif salı günü ayni mahalde ve ayni saatte son arttırması yapılacaktır. Bu arttırmada gayrimenkul en çok arttıranın üstünde bırakılacaktır. Hakları tapu sicillerile sabit olmıyan alâkadarlar ve irtifak hakkı sahiblerinin bu haklarını ve hususile faiz ve masarife dair iddialarını ilân tarihinden itibaren yirmi gün içinde evrakı müspitelerile beraber dairemize bildirmeleri lâzımdır. Bu suretle haklarını bildirmemiş olanlarla hakları tapu sicillerile sabit olmıyanlar satış bedelinin paylaşmasından haric kalırlar. Daha fazla malûmat almak istiyenlerin 38/1509 dosya numarasile Sandığımız Hukuk İşleri Servisine müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur.

DİKKAT

Emniyet Sandığı: Sandıktan alınan gayrimenkulü ipotek göstermek istiyenlere muhamminlerimizin koymuş olduğu kıymetin nısfını tecavüz etmemek üzere ihale bedelinin yarısına kadar borç vermek suretile kolaylık göstermektedir. (3667)

Taksim PANORAMA bahçesi
MUHTEŞEM BIR HEYETİ MUSİKİYE İLE
Bu akşam açılıyor
Bestekâr Tanburi **Salâhaddin Pınar,** Kemanî **Nobar Tekyay**
ve diğer san'atkâr arkadaşları

	SOLİSTLER
Bestekâr Udî **Mısırlı İbrahim**	Bayan **Melâhat**
Udî bestekâr **Hrant**	„ **Ayda**
Piyanist Bayan **Valantin Tekyay**	„ **Süeda Özgü**
Klarnet ve saksefon **Salih**	„ **Nadire**
Hanende **Ağyazar** ve **Faruk**	

Pek yakında görülmemiş sürprizler, varyeteler
Bu mühim heyeti musikiyeyi bir arada bulundurmak için müessesemiz bir fedakârlıktan çekinmemiştir. Buna mukabil fiatlar ehvendir.

DB DENİZBANK
MUDANYA HATTI
Pazar Günlerine Mahsus Gidiş - Dönüş Tenzilâtlı Tenezzüh ve Kombine Biletleri

Mudanya hattı yaz tarifesinin devamı müddetince geçen sene olduğu gibi yalnız pazar günlerine mahsus olmak üzere Gidiş - Dönüş tenzilâtlı tenezzüh ve kombine biletleri satışa çıkarılmıştır.

1 — Kombine biletler: İstanbuldan Mudanyaya gidiş - dönüş birinci mevki vapur, Mudanya ile Bursa arasında gidiş - dönüş otobüs ve dönüşte vapurda yemek ücretleri dahil olmak üzere (385) kuruştur.

2 — Tenezzüh biletleri: İstanbuldan Armudlu, Mudanya ve Gemliğe gidiş - dönüş birinci mevki vapur ücreti (225), ikinci mevki vapur ücreti (100) kuruştur.

Tafsilât almak istiyenlerin Karaköydeki acentalığımıza müracaat etmeleri ilân olunur. Telefon: 42362.

UMUM MÜDÜRLÜĞÜNDEN:

Yaptırılacağı evvelce gazetelerle ilân edilen beş bin can kurtaran yeleği için teklif edilen bez nümuneleri ihtiyaca uygun görülmediğinden, mevcud nümunemiz evsafı dahilinde yapılmak şartile ve gene açık pazarlık suretile isteklisine ihale edilecektir.

Pazarlık 9/6/939 günü saat on beşte Tophane Deniz hanında Alım Satım Servisinde yapılacağından isteklilerin mezkûr Servise müracaatleri.

İstanbul Üniversitesi A. E. P. Komisyonundan:

Gureba hastanesinde yapılan paviyonların 4431,29 lira keşifli su santralı inşaatı için 25/5/939 tarihinde yapılan açık eksiltmesine istekli gelmediğinden adı geçen iş 5/6/939 pazartesi günü saat 15 te Rektörlükte ayni şartlarla açık eksiltmiye konulmuştur. (3694)

Niğde Belediye Reisliğinden:

1 — 15/5/939 günü kapalı zarf usulile Belediyemiz için satın alınacağı ilân edilen «beş bin beş yüz» lira muhammen bedelli arazöz makinesi için taliblerin şartname hilâfına mütekabil teklifte bulunduklarından ve şartnamede tekrar tadilât icrasına lüzum görüldüğünden arttırma, eksiltme kanununun 12 nci maddesi hükmüne tevfikan 22/5/939 tarihinden itibaren 45 gün müddetle kapalı zarf usulile yeniden eksiltmiye konmuştur.

2 — Eksiltme 6/7/939 tarihine musadif perşembe günü saat 14 te Niğde Belediye Encümeninde yapılacaktır.

3 — Eksiltmiye iştirak edeceklerin muhammen bedelin % 7,5 u nispetinde teminat vermesi mecburidir. İhaleyi müteakib teminat akçesi % 15 e iblâğ edilecektir.

4 — Bu işe aid şartname İstanbul, Ankara ve Mersin Belediyelerine gönderilmiştir. İsteklilerin şartnamesini görmek üzere Belediyemize ve adı geçen Belediyelere müracaatleri ilân olunur. (3723)

— 9 —

III

Tayyarede

Sabahın saat dokuzu. Bourget tayyare istasyonundan, büyük posta tayyarelerinin hareket ettiği saat, Paris - Berlin tayyaresi, ta ileride, şimale doğru semaya dalmış; Paris - Prag seferini yapacak olan tayyare de, uçmaya hazırlanıyor:

Paris - Londra tayyaresi de orada, çimento sahada bekliyordu. Aheste işliyen motörleri, yavaş yavaş kızışıyor, hamallar, asık suratlı bir gümrük memurunun nezareti altında, tayyareye bagajları yüklüyorlardı.

Yolcuların mavi semaya doğru fırlamalarında bir nevi atlama tahtası vazifesi gören, tekerlekli merdiven, tayyareye yanaştırılmıştı. İntizar salonundan çıkan bir yolcu grupu, rüzgârın şiddetli esmesine rağmen, yavaş yavaş ilerledi. Herkes, soğukkanlılığını ve havalara yükselmekten korkmadığını göstermek istiyordu.

Bir elinde valizleri bulunan, diğer elile bir genc kızın kolunu tutan bir delikanlı da bu grupun içinde idi. Tayyareye en sonra binen bu çift, Mizzi ile Andre idi. İngiltereye gidiyorlardı.

Yolcular yerlerine yerleştirildi, hepsine birer kese kâğıdı verildi ve kapılar kapandı. Motörler homurdandı, tayyare yavaş yavaş sağa döndü. Meydanın öteki ucuna doğru ilerledi. Bir iki sarsıntı oldu, sonra, herkes uçuşun tatlı zevkine gömüldü.

Tayyare hareket eder etmez, Andre, Mizzi'ye sokulmuştu. Kolunu beline dolamak için şiddetli bir arzu duyuyor, fakat oturulacak yerin darlığından buna imkân bulamıyordu... Sıranın ta kenarına, gayet rahatsız bir şekilde ilişmiş, hem Mizzi ile daha yakından konuşmak, hem başını tavana çarpmamak için iğilmişti.

Önlerinde oturan bir İngiliz, içi sandviçle dolu, iri bir paket açmış, atıştırıp duruyordu. Yan tarafta, milliyeti pek anlaşılamıyan ellilik bir kadın, kucağına koyduğu tuvalet takımından bir cımbız çıkarmış, aynaya bakmaya lüzum görmeden, sakalını yolmaya başlamıştı.

Andre, ilk olarak söze başladı:

— Cidden hayran oluyorum sana, Mizzi. Öyle anî kararlar veriyorsun ki!

— Evet ama, Andre, evlenmek için babamın müsaadesini bekliyecek vaktimiz var mıydı? Sür'atle evlene bilmemiz ancak Londrada mümkün olabilecekti. Bunu düşündüm ve karar verdim.

Delikanlı, mes'ud ve müteheyyicdi:

— Karım olacaksın değil mi Mizzi? dedi.

— Ben, daha şimdiden sana kocam nazarile bakıyorum.

Ve genc çift, ta aşağılarda akıp giden manzaralara karşı lâkayd, öteki yolcuları kale bile almadan, birbirine sokulmuşlar, sonu gelmez buseler teati ediyorlardı.

Vakit geçiyor, pervaneler dönüyordu.

İngiliz, beri tarafta, hâlâ sandviç yiyor; ihtiyar kadın, hâlâ sakallarını yoluyordu.

Bulutların altından geçiyorlardı. Tayyare kuvvetli bir yalpa yaptı. Mizzi rahatsızlık alâmetleri gösterdi. Andre:

— Nen var yavrum? diye sordu. Miden mi bulanıyor?

— Bilmem, pek iyi değilim.

— Zihnini başka birşeyle meşgul etmeye çalış.

Mizzi, rengi biraz uçmuş, gözlerini, önünde oturan ve gırtlağı durmadan işliyen İngilizden ayıramıyordu.

— Tayyareden ziyade, beni bu adam rahatsız ediyor... Şuna bak bir kere!

Andre döndü. Tayyarenin kamarotu yolcuların haleti ruhiyesini bir bakışta anlayan zeki ve ihtimamlı bir adamdı. Derhal ilerlemiş, doğrudan doğruya Mizzi'nin önüne, kartondan bir tas koymuştu.

Mizzi, kamarota yan yan baktı, sonra Andre'ye döndü:

— Andre, dedi, git şu İngilize söyle, yemesin, artık.

— Terslemez mi?

— Niçin terslesin? Belki kibar bir adamdır.

— Çocuk olma Mizzi.

— Korkuyor musun?

— Peki, gidiyorum.

Andre kalktı. Tayyare, boşlukta yalpalar yaparken, o, kanapelere tutuna tutuna yürüdü, İngilizin yanına kadar geldi ve ona hitaben birşeyler söyledi. İngiliz dinliyor, bir yandan da çenesi işliyordu. Andre'nin sesi, motörlerin birteviye homurtusu arasında kayboluyordu. İngiliz, gülümsiyerek dinliyordu. Andre, sesini yükseltti:

— Lûtfen, yemekten vaz geçerseniz minnettar olurum. Karımın midesi bulanıyor.

İngiliz, hâlâ gülümsüyordu:

— Yes... Açık hava iştiha veriyor...

Andre, sözünü bir kere daha tekrarladı. Beriki gene gülüyordu. Delikanlı, derdini anlatamıyacağını aklı kesince, bu sevdadan vaz geçti ve gene kanapelere tutunarak, Mizzi'nin yanına avdet etti. Andre, İngilizle konuşurken, Mizzi ile onun arasında siper olmuş ve genc kız, tiksindiği manzara gözünün önünden kaybolduğu için, bir müddet mide bulantısından kurtulmuştu.

Fakat, bu sefer de, gözleri, mütemadiyen sakallarını yolan ihtiyar kadına takıldı. Genc kızın gözleri büyüdü, şakaklarında ter damlaları birikti.

Andre, Mizzi'nin yanına gelince, teşebbüsünün boşa çıktığını izaha çalıştı.

— Yavrum, bu adamcağız fransızca anlamıyor, dedi.

— Midem bulanıyor.

— Yerini değiştir.

— Hacet yok. Yan taraftaki kadına baksana! Demindenberi yolunuyor, görmüyor musun?

— Evet. Sahi garib bir manzara.

— Kuzum, Allahaşkına, git söyle de sakalını yolmasın.

Andre kaşlarını kaldırdı:

— Bu biraz müşkül bir iş, dedi.

— Öyleyse kendim gider, söylerim.

— Peki, peki. Telâş etme, giderim.

Andre, ihtiyar kadına doğru ilerledi. Onunla uzun uzadıya konuştu. Mizzi, kulak verecek halde olsaydı bile, ne konuştuklarını işitemezdi. Andre, az sonra avdet etti.

(Arkası var)

Büyük Millet Meclisinde...

(Baştarafı 1 inci sahifede)

ğünün iki sene müddetle o semtte ev yapılamıyacağı hakkındaki kararı üzerine açıkta kaldığını ve sattığı evde 30 liraya kira ile oturduğunu söyledi. Bu sırada Ziya Gevher, eğer madde bu manayi tazammun etmiyorsa, ayrıca bir takrir vereceğini söyliyerek, Ankara İmar Müdürlüğünün lâğvı ile Nafıaya devrini» teklif etti.

Nafıa Vekili General Ali Fuad, söz alarak hakkında gösterilen teveccühe teşekkürle beraber, bunun bir teşkilât kanunu meselesi olduğunu izah etti.

Abdurrahman Naci Demirağ, Ankara İmar Müdürlüğünden şikâtetleri, şahsan müşküllerine maruz kalmış bir insan sıfatile yerinde buldu, fakat işi yalnız şahsî değil, hakikî safhasından tetkik etmek mecburiyetinden bahsederek bunun Ankara Belediyesinin bir şubesi olduğunu, ve bir kararla lâğvedivererek Nafıaya vermektense, mevcud hataları düzelterek halkın tasarrufunu ihlâl eden manasız vaziyetlerinin önüne geçilmesi daha doğru olacağını anlattı.

Bir münakaşa

Refik İnce, alâkadar mes'ul vekillerin izahatı dinlenmeden bir takrirle bir kanunun ilgası gibi vaziyetlerin önüne geçilmesini temenni etti. Muhtar Ökmen (Ankara) usul noktasından da riyaset makamının Dahiliye Vekilinin huzuru olmadıkça bu takriri reye koymaması lâzım geldiğini söyledi. Ziya Gevher, tekrar söz aldı, ezcümle dedi ki:

«— Usul cihetinin halli kolaydır. Biz prensip işi üzerinde konuşuyoruz. İmar, Nafıaya geçerse, Belediyeye tecavüz mü sayılır? İzmirde, Kastamonuda, bu şekilde ayrı bir İmar Müdürlüğü var mıdır? Bu müessese, hususî bir teşekküldür ve belediyeye yanlış olarak tahmil edilmiş bir yüktür. Dahiliye Vekili şu dakikada Mecliste bulunmuyorsa, Başvekil, diğer vekiller, yani hükûmet buradadır. Maamafih, mademki prensip itibarile bütün arkadaşlarla mutabıkız, usule mugayir iş görmek istemem, takriri geri alıyorum. Eğer, buna dair bir lâyiha getirilmiyorsa, ben bir kanun lâyihası teklif edeceğim.»

Neticede madde, encümenin tashih ettiği şekilde reye kondu, kabul edildi.

Nafıa teşkilât kanununun kabulünden sonra, Nafıa bütçesi, müzakere edildi. İlk söz alan Abdurrahman Naci, Cumhuriyet nafıasının kısa senelere sığdırdığı büyük işlerden dolayı teşekkürle sözlerine başladı ve tarihin Milli Şef İnönünü vatan ve millet kurtarıcısı ve ayni zamanda Türkiye şimendiferlerinin banisi olarak ebediyen yâdedeceğini söyledi. Abdurrahman Naci, bizde şimendifer inşaatının kilometre başına isabet eden masrafını izah ederken, ârızalı yollarda bu masrafın artması tabiî olduğunu ve şimdiye kadar yapılmış olan 3000 kilometrelik ferşiyatın düz yolda yapılacak 12,000 kilometreye muadil olduğunu ve şimendifer siyaseti hedefinin yüzde 80 i elde edilmiş olduğunu kaydetti. Yol işlerinden de bahisle, bunun 318 milyona ihtiyac gösterdiğini, hiç olmazsa senevî 20 milyon lira sarfile yollar ve şoseler için 25 senelik bir program tanzim edilmesini temenni etti.

İltica limanı

Rasih Kaplan (Antalya) — Gerek Akdenizde, gerek Karadenizde, kışın seyrüsefri mümkün kılacak iltica limanımız yoktur. Bu yüzdn her sene insanca, malca zayiata uğrarız. Mütehassıslar bunun yerini tespit ettirmeli, fakat siyasî makamlara bu işi bırakmamalıdır».

Rasih Kaplan yurda İzmir ve Adana gibi zengin bir iktısadî mıntaka daha kazandıracak olan Antalya demiryolunun ikmalini istedi.

Mithat (Aaydın) dan sonra, Emin Sazak (Eskişehir), Ulukışla - Kayseri hattı müteahhidi Julius Berger şirketin ötedenberi bütün kabiliyetini memleket menfaatleri aleyhinde işlere sarfettiğini, bu şirketin şimdi de devlet aleyhine 7-8 yüz bin liralık bir dava açtığını işittiğini ve hakem tarikile bugünlerde bir karar alınması muhtemel olduğunu bildirdikten sonra, bu şirketin Türklerin yaptığı yüz kuruşluk işi 250 ye mal ettiğini kaydetti ve sözlerine şöyle devam etti:

«— Duyduğuma göre, bu şirketi dava açmaya tahrik eden de bizim tebeamızdan bir Yahudi imiş. Bu Yahudi İzmir Rıhtım şirketinde para kaçakçılığı yapmış, devlet aleyhinde bir sürü işlere girişmiş bir belâdır. Maalesef Türk milletinin bu kadar insaniyetperver hareketine karşı bilhassa Yahudi cemaatinden bazıları daima millet ve memleket aleyhine fırsat buldukça çalışmaktadırlar.»

Emin Sazak burada bir isim de zikretti. Refik İnce oturduğu yerden bağırdı:

«— Müdafaa hakkını kullanamıyan bir vatandaş hakkında bu kürsüden bu tarzda söz söylenmemelidir.»

Emin Sazak, riyaset makamının ancak bu hususta ihtarda bulunabileceğini kaydetti:

«— Burada reis var» dedi.

Refik İnce — Ben de varım, sen de varsın.

Reis muhavereyi keserek, söz almış olan meb'usa devam etmesini söyledi. Emin Sazak bahsettiği adamı tanımadığını, sadece devlete 15 - 20 milyon lira zarar verdiğini bildiğini, ceza kanunlarımız kâfi değilse, hudud haricine çıkarılmasını kaydettikten sonra :

«— Avukatlıkta herşeye mesağı şer'i varsa, orasını bilmem» dedi.

Ruşeni Barkın, Berc Türker, Dr. Sadi Konuk da söz aldılar. Dr. Sadi Konuk:

«— Bursa, demiryolu beklemektedir.» dedi.

Bir münakaşa daha

Refik İnce söz aldı, biraz evvel Emin Sazağın tenkid şekline temas ederek, Meclise intisab eden her ferdin hiçbir söz mütaleasından mes'ul olmadığını kaydederek bu vaziyete yakışan büyüklüğün de müdafaa hakkını kullanamıyacak olan başkalarının hukukuna, havsiyetine ve serefine vaki tecavüzleri reddetmek olduğunu anlattı.

Rasih Kaplan — Hükûmetten, böyle bir şey var mı? diye soruyor, dedi.

Bu arada Rasih Kaplanla Refik İnce arasında kısa bir münakaşa oldu ve Rasih Kaplan:

«— Böyle giderse, memlekette Yahudi husumetini zorla Almanlar kadar aşılayacağız.» dedi.

Ziya Gevher de Refik İnceye:

«— Meb'us herşeyi söyler, kimse bu parlâmentoya ders veremez!» dedi

İzzet, Emin Yerlikaya da söz aldılar. Emin Yerlikaya, Abdurrahman Naci, İzzet, ve Ruşeninin de bahsettiği Bolu - Adapazarı hattının yapılması lüzumuna iştirak etti. Bu arada dedi ki:

«— Bu hat yapılırsa, İstanbul - Ankara yolu 100 kilometre kısalacak, zayifliği ve zikzaklığı hasebile şimdi 50 kilometreden fazla gidemiyen tren de o zaman 100 kilometre gidecek. (Bu sırada gülüşhalde daha sür'atle gidecek, dedi.

— Arkadaşlar, ben bu rakamları tahminle söylüyorum. Mühendis değilim, her halde daha sür'atle gidecek dedi.»

Nafıa Vekilinin beyanatı

Hatiblerden sonra, Nafıa Vekili General Ali Fuad söz alarak kürsüye geldi, sözlerine başlarken muhterem seleflerile mesai arkadaşları hakkındaki takdirkâr ve teşvik edici sözlere teşekkür etti, ezcümle dedi ki:

«— Huzurunuza gelmiş olan Nafıa bütçesi hemen geçen senenin aynidir. Vekâletimiz gittikçe büyüyen işleri dolayısile tasvibinizle ve hükûmetin kararile iki Vekâlete ayrılmış, bunlardan Nafıaya etüd ve inşaata müteallik işler verilmiştir.»

General Ali Fuad, selefi Ali Çetinkayanın himmetlerile kurulmuş muntazam işler bir idare bulunduğunu kaydettikten ve çok büyük eserler vücude getirmiş olan mühendis ve fen arkadaşlarına güvendiğini ilâve ettikten sonra, Nafıanın ikiye taksimile işlerin azalmamış, bilâkis daha çoğalmış olduğunu, beyan etti. İzahatına devamla:

«— Yüksek mühendis, ve fen memuru yetiştirmekte olan Mühendis Mektebi ile Teknik okulun talebe mevcudlarını arttırıyoruz. Yalnız Yüksek Mühendis mektebi mevcudunu bu sene altı yüze iblâğ edeceğiz.» dedi.

Geçen malî yıl içinde yapılan işleri izaha başladı. Demiryolu inşaatı bahsinde başta Sivas - Erzurum hattı geldiğini, demiryolunun Erzincana vardığını ve Cumhuriyet bayramında Erzuruma varacağını anlatarak bu hattın masrafları hakkında ilk tahminle, son tahmin arasında farklar olduğunu söyleyen hatiblere cevab verdi, bu farkın haklı olduğunu başka memleketlerden ve bilhassa İsviçre gibi dağlık arazisi olan yerlerden misaller alarak izah etti. Şimendifer inşaatına keşif, etüd, arazi tatbikatının takaddüm ettiğini, bu hattın 3 sene daha geri bırakılmaması için etüdü yapılmadığını, ilk keşfin 52 milyon lira iken, bugün bütün masrafın 62 milyon lira olduğunu beyan ederek, etüd için yapılacak masraflar ilâve edilirse, aradaki farkın kalmıyacağını, bu hat üzerinde yalnız Divrik ile Erzurum arasında açılan tünellerin uzunluğu 29 kilometre bulunduğunu, mühendislerimiz ve müteahhidlerimizin bütün kuvvetlerini harikulâde sarfederek pek çetin işleri muvaffakiyetle başardıklarını tebarüz ettirdi. General Ali Fuad, inşa halinde ikinci mühim hat olarak Diyarbakırdan İran ve Iraka gidecek demiryolunu kaydetti. Sene sonunda bunun 60 kilometresi ikmal edilmiş olacaktır. Aydın hattı üzerindeki Azizive tüneli inşaatından da bahseden Nafıa Vekili, beklenmiyen ahval dolayısile bir masraf fazlalığı tahaddüs ettiğini bildirdi.

Demiryolları

Adapazarı - Bolu - Ankara hattı etüdlerini bu sene ne yapıp yapıp bitireceğini, Sarıkamış - Erzurum dar hattının genişletilerek Erzuruma bağlancağını, Antalya şimendiferlerine gelince: inşaatına başlanması için tahsisata dair bir kanun projesinin hazırlanarak Başvekâlete teklif edilmiş olduğunu beyan etti ve inşası mevzuu bahsolan limanlar hakkında izahat verdi. Ezcümle dedi ki:

«— İktısad Vekâletinde Çatalağzı, Nafıa Vekâletinde Ereğli etüdleri vardır. Bu etüdler üzerinde tetkikat yapıyoruz. Bu hususta azamî sür'atle karar verilmesine çalışılacaktır. Tetkikler arasında Zonguldak limanının ıslahı ve Trabzon limanı da vardır. Akdenize gelince, liman hususunda bizim en ziyade nazarı dikkate aldığımız Anadolunun cenub sahilidir.

Biraz da şirket ve müesseseler hakkında malûmat vereyim: Ecnebi şirketlerin satın alınması hakkında hükûmetimizin prensip kararları vardır ki, muhterem selefim Ali Çetinkaya bu nazik meseleyi çok iyi halletmiştir. Biz de baki kalanlar hakkında ayni yol üzerinde yürümekteyiz.»

Millileştirilmiş olan müesseselerle âmme hizmeti gören diğer müesseselerin halkın menfaatine en iyi şekilde çalışması için vekâletçe murakabeye devam olunacağını söyliyen vekil, kara yolları meselesi üzerinde de esaslı izahat verdi. Bu arada geçen yıl içinde İstanbul - Edirne asfaltı, transit yolu inşaatına devam edildiğini, Diyarbakır - Bitlis arasında Sason mıntakasından geçmek üzere 60 kilometrelik yeni yol yapıldığını, 647 kilometre tulünde olan İran transit yolunun 580 kilometresi bitmiş, 64 kilometresinin tesviyei türabiyesinin yapılmış olduğunu kaydetti. Su işleri, yapı ve imar işleri etrafında izahat verdi.

Edirnenin içme suyu

Muhiddin Baha Pars dedi ki:

«— Atatürk Bursa - Karaköy hattının bilâteahhur yapılmasını Ali Çetinkaya emir vermişlerdir. Yeni vekilden bu inşaata karar vermesini rica ederim.»

General Ali Fuad:

«— Atatürkün emirleri daima birinci derecededir. Karar verilmiştir. Tahsisat imkânile yapılacaktır.» dedi.

Doktor Fatma Memik, Meriç nehri güzergâhını su basmasına mâni olunması, Edirneye içme suyu temini hakkında mütalealarda bulundu.

Vekil, bunlara da cevab verdi.

Bundan sonra bütçe fasıllarına geçildi ve Nafıa Vekâleti bütçesi müzakere ve kabul olunduktan sonra celseye 15 dakika fasıla verildi.

İkinci celsede İktısad Vekâleti bütçesine geçilmeden önce, İktısad Vekâleti teşkilât kanununun müstacelen müzakeresi yapıldı. İktısad Vekâleti bütçesi heyeti umumiyesi hakkında ilk sözü, Halil Menteş aldı. Memleketin müterakki gidişinde endüstri faaliyetimizin büyük payı olduğunu, mülâhazalarına başlarken kaydeden Halil Menteş, kısa seneler önceki sınaî vaziyetimizle bugünkü mukayese eden rakamlar söyledi ve 939 da mamul eşya ihtiyacından dahilde yapılmış olanların nispeti, ithalâtımıza nispetle % 80 - 85 i bulacağını, Cumhuriyet devrinde memleketin yeni bir istihsal kaynağına malik olduğunu, fabrikaların ham madde ihtiyacının % 85 ini dahilde temin ettiklerini, dahilî pazarın büyük genişliğe uğradığını, ve nihayet tediye muvazenesi gibi bir davanın da halledildiğini kaydettikten sonra Sümerbankın memlekette büyük bir itibar müessesesi mevkiinde olduğunu, bu cepheden henüz başlangıcda bulunduğu mühim bir vazifesi de olduğunu kaydederek dedi ki:

«— Bu vazife, sanayi kredisini memlekette tevsi ve tanzim etmektir. Binlerce sanayi müessesesinin kredi ihtiyacı için şimdiki 1,5 milyon lira bir mana ifade etmez. İktısad Vekilinden ricam, sanayi kredisi ihtiyacının teminidir. Bunun uzun vadeli ve ucuz olması lâzımdır.»

Devlet fabrikalarının bütün mühim ve ince işlerinin mühendis olsun, usta ve işçi olsun, tamamen Türk çocuklarının elinde bulunduğunu, Sümerbankın bütün fabrikalarında ancak 21 ecnebi mütehassıs olduğunu söyliyen hatib, Türk çocuklarının bu muvaffakiyetlerinden sitayişkâr cümlelerle bahsetti. Ancak, sanayi mamulâtının pahalı olduğunu da ilâve etti.

İşçi vaziyeti

Halil Menteş, yeni kurulan sanayiin her yerde ve daima pahalı olduğunu, işçilerimizin henüz işlerini öğrenmeye başlamış bulunduklarını ve sonra memlekette fabrika kurulurken yalnız iktısadî vaziyetler değil, millî müdafaa zaruretleri de gözönünde bulundurulduğunu, nihayet bazı fakir mıntakalara iş ve refah temini bakımından biraz da rejyonalist düşünüldüğünü kaydederek, bu pahalılığın sebeblerini izah etti. Maden sanayiimiz hakkında da mülâhazalarını söyliyen Halil Menteş, mütalealarının sonunda, her hızlı hamlede biraz da arkaya bakmak için kısa bir vakfe yapılması faydalı olacağını ilâve etti:

«— Acele kuruluştan mütevellid hataları düzeltmek, işletme işini rasyonalize etmek için biraz tevakkuf memleketin menfaatindedir. Görüyoruz ki, hazinenin gelecek senelere sari taahhüd yükü de hayli ağırlaşmıştır.»

Halil Menteş, barem vesilesile de mütaleasını söyliyerek devlet sermayesile işliyen iktısadî müesseseler bareminin devlet memurları bareminden biraz yüksek olması lehinde bulundu.

Besim Atalay, iş aramak için sırtında yorganlarile şuraya buraya giden köylü kafilelerinin taş kovuklarında, yapı yerlerinde gecelediklerinden bahisle hiç olmazsa İstanbul, İzmir, Ankara, Adana ve Samsunda bunlar için şatafatsız, basit birer işçi hanı inşasını istedi ve gene amelenin mütekâsif olduğu şehirlerde ikinci nevi ekmek çıkarılmasını temenni etti.

Kendir fabrikası

Hüsnü Açıksöz (Kastamonu) da beş senelik sanayi programının muvaffakiyetle tamamlandığı halde yalnız kendir fabrikasının yapılmadığından bahsetti. Ve Karabükten Söğüd üzerine gelecek demiryolunun Kastamonu - Taşköprü - Boyabad üzerinden Havzaya gelmesinin muvafık olacağını söyledi.

Başka söz alan yoktu. İktısad Vekili Hüsnü Çakır kürsüye gelerek, hatiblerin bütçe müzakeresi sırasında ileri sürdükleri mütalealara cevablar verdi. Vekil beyanatında ezcümle dedi ki:

«— Hayat pahalılığı, halkın istihlâk ettiği eşyaya, ödediği paranın fazlalığı şeklinde ifade ediliyorsa bunun iktısada taallûk eden kısmı, sanayi mamulâtının ucuz ve sağlam olması noktasında hulâsa edilebilir. Bu da millî fabrikaların, maruf tabirile, rasyonel işlemesile kabildir. Bu iş ise, millî sanayii kurmak kadar, belki ondan zor bir davadır ve esas itibarile sanayi tesisatının iyice hesab edilerek kurulmuş olmasına, ham madde tedarik ve nakil meselelerinin temin edilmiş bulunmasına, nihayet fabrikalar mamulâtının sevkedileceği pazarlara nakil masraflarının nazarı dikkate alınmış olmasına mütevakkıftır.»

Vekil, bu noktalara ve bunlara bağlı bazı cihetlere işaret ettikten sonra Vekâletin elinde, maliyetin kontrolu için bir tedbir olduğunu, çimento, sömikok, hatta son zamanlarda kaputbezile pamuk ipliği fiatlarının tespit edilmiş bulunduğunu, sanayiin tetkik ve kontrolunun ikinci bir tedbir olduğunu, buna dair projenin de hazırlanmış bulunduğunu, gümrük tarifelerini millî sanayiin inkişafına mâni olmıyacak, fakat altında da bırakmıyacak bir tarzda tespitin de tedbirler arasında olduğunu ve dördüncü olarak umumiyetle kalite meselesini kontrol etmek geldiğini söyliyen Vekil, millî mamulleri Avrupa malı imiş gibi, göstermek temayülâtına sed çekecek olan bazı tedbirlerin de etüd edilmekte olduğunu kaydetti. Vekil, beyanatına devamla:

«— Bunun haricinde teşebbüs ettiğimiz diğer bir nokta, kurulmuş ve işlemekte olan fabrikaları bu sahada ilerlemiş memleketlerden celbedilecek bir müteşassıslar grupuna tetkik ettirmektir. Eksikleri bir defaya mahsus olmak üzere tespit etmek istiyoruz. Neticede bu sahada bir faaliyet programı ele geçirmiş bulunacağız. Bu sistematik çalışmalarla ihtisaslar taayyün ettikten sonradır ki, hususî fabrikalara da teknik kontrolumuzu daha ziyade teşmil edeceğiz.

Nakil vasıtaları ve kömür

Memleketin sanayii genişlemekte, deniz ve kara nakliyat vasıtaları çoğalmakta, kömür sarfiyatı seneden seneye artmaktadır.

Arkadaşlar, buhrana maruz kalır mıyız? diye sordular. Filhakika havzada kömür istihsalini artırmak için esaslı tedbirlere başvurmak mecburiyetindeyiz. İstihsali artırmak bahsinde bir iki unsur üzerinde durmak lâzım geliyor. Başlıca işçi meselesi vardır. Madende çalışanlar, Zonguldak civar halkıdır. Bilhassa ziraat mevsimlerinde havzada işçi noksanının yüzde 30 - 45 i bulduğu olur. Bu vaziyet, tabiî istihsali sektedar eder. Henüz havzanın etrafında daimî bir maden işçisi kütlesi teessüs etmiş değildir. Çare olarak bunları yerleştirmek, ailelerile oturacak mesken temini işini ele almışızdır. Fakat en az 4 - 5 bin mesken vücude getirmek lâzımdır ki senelere mütevakkıftır. İstihsali artıracak mihanikî vesait ve bu meyanda kurulacak santralın tetkikleri ikmal edilmiştir.

Sanayi kredisi

Liman meselesi halledilince santralın inşasına teşebbüs olunacaktır. Şimdi haricden ithal edilmesine ihtiyac görülen sadece koktur; taşkömürü değildir. Karabük fabrikasını ağustosta açtığımız takdirde kok ihtiyacının haricden gelmesine de lüzum kalmıyacaktır. İstihsal edilecek koklar, piyasaya arzedilecektir.

Kaput bezile pamuk ipliği üzerinde, birkaç ay evvel, bazı sıkıntılar oldu. Üzerindeki narkı kaldırmak ve haricden gelmesini kolaylaştırmak suretile bu sıkıntı izale edilmiştir. Sümerbank fabrikalarında istiyenlere istedikleri kadar kaput bezi mevcuddur.

Sanayi kredisinden bahsedildi. Vazi-

Ingiliz - Fransız - Sovyet ittifakı

Anlaşma esasları kat'î şekilde tespit ediliyor

Voroşilof, Ingiltereye çağırıldı

Paristen bildirildiğine göre, itilâf, hiçbir güçlüğe tesadüf edilmeden akdolunacak

(Baştarafı 1 inci sahifede)

zareti metni tetkik etmeğe başlamıştır. Yakında kolayca bir itilâfa varılabileceği salâhiyettar mahfillerde söylenmektedir.

Voroşilof Londraya çağırıldı

Londra, 26 (a.a.) — İngiltere hükûmeti, Voroşilof'u eylûlde yapılacak İngiliz manevralarına davet etmiştir. İngiltere ile yardım misakları akdetmiş olan diğer memleketler de bu manevralara davet edileceklerdir.

Molotof'a bildirildi

Moskova, 26 (a.a.) — Sir William Seeds, dün Molotof tarafından kabul edilmiştir. İngiliz büyük elçisi, sanıldığına göre, Sovyet Halk komiserleri meclisi reisi ve Hariciye komiserini İngiliz kabinesinin son kararlarından haberdar etmiştir.

Fransız gazetelerinin mütaleası

Paris, 26 (a.a.) — Bütün Fransız gazetelerinin Londra hususî muhabirleri, İngiliz - Fransız - Sovyet anlaşmasının akdinin pek yakın olduğunu gösterir haberler vermektedir. Gazeteler, başyazılarını da bu anlaşmaya tahsis etmekte, anlaşmadan memnuniyetlerini izhar eylemekte ve anlaşmanın büyük ehemmiyetini tebarüz ettirmektedir.

Petit Parisien gazetesi diyor ki:

«Şurasını kaydedelim ki Almanya ve İtalya, birbirlerine gerek tedafüî ve gerek tecavüzî bir ittifakla bağlanırken, İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği, yapacakları bu anlaşma ile, ancak içlerinden birisi bir hücuma maruz kaldığı zaman hakikî müttefik sayılabilecektir. Bu hususiyet ise, bu üç devletin anlaşmasının hiçbir çemberleme mahiyeti olmadığını göstermeğe kâfidir.»

Justice diyor ki:

«Yapılan anlaşmalar, hiçbir kimseye müteveccih değildir. Bu anlaşmalar, ancak, nutuklarile mütemadiyen bizi harb hareketlerile tehdid eden Hitler ve Mussolininin böyle bir teşebbüse geçtikleri zaman tatbik olunacaktır. Anşlus'tan, Südetler meselesinden, Çeko-Slovakyanın katlinden ve Arnavudluğun menfur bir surette kaçırılmasından sonra, bu ihtiyat tedbirleri tamamile meşrudur. Bu tedbirlerin lüzumsuzluğunu göstermek, Hitler ile Mussolini'ye bağlıdır.»

Epoque diyor ki:

«Bilhassa şurasını iyice zihnimize yerleştirelim ki bugün görüldüğü gibi bütün kuvvetlerile ileri hareketlere başlamış ve bunlara alışmış olan totaliter devletler ancak mecburiyet karşısında durabileceklerdir.»

Anlaşma teyid ediliyor

Londra 26 (a.a.) — Meb'us Alexander, Moskova hükûmetile yapılmakta olan müzakerelerin terakkisi hakkında matbuat tarafından verilen haberlerin doğru olup olmadığını Avam kamarasında sormuştur.

John Simon hükûmet namına verdiği cevabda şöyle demiştir:

«— Hariciye Nezaretinden öğrendiğime göre, gazetelerin verdiği bütün tafsilâtın doğruluğunu garanti etmemekle beraber, gazetelerin yazdıkları yolda umumî bir terakki olduğunu söyliyebilirim.»

Sovyetlerin bütçesi

Moskova 26 (a.a.) — Yüksek Sovyet meclisine 1939 bütçesini tevdi eden Maliye Komiseri Severef, bu bütçenin 154 milyar 937 milyon rubleye baliğ olduğunu, halbuki geçen sene bütçesinin 125 milyardan ibaret olduğunu ehemmiyetle kaydeylemiştir.

Millî müdafaa masrafları, 1938 deki 27 milyar rubleye mukabil bu sene 40 milyar 885 milyondur.

Büyük manevralara hazırlık

Londra 26 (a.a.) — Sovyetler Birliği Millî Müdafaa Komiseri ve Rus orduları Başkumandanı Mareşal Voroşilof eylûlde yapılacak büyük İngiliz manevralarında bulunmak üzere Londraya davet olunmuştur.

Bu manevralarda diğer ecnebi askerî rüesa da hazır bulunacaktır.

İngiliz Harbiye Nazırının seyahati

Londra 26 (a.a.) — Harbiye Nazırı Hore Belisha'nın Moskovaya gideceği hakkında dolaşan şayialar münasebetile resmen bildirdiğine göre, Harbiye Nazırı böyle bir seyahat için hiçbir hazırlıkta bulunmuş değildir.

Çemberlayn'in dünkü nutku

Edimbourg 26 (a.a.) — Çemberlayn İskoçya kiliseleri umumî heyet toplantısında söylediği nutukta demiştir ki:

«— Ötedenberi sarfettiğim bütün gayretler yalnız sulhu pamuk ipliğile bağlı tutmağı değil, bugün milyonlarca insanın yüreklerini ezen harb tehlikesi korkusunu ve emniyetsizliğin izalesini istihdaf eylemiştir.

Bizim gibi bugün ağır mes'uliyetler yükünü taşıyanlar, bu memleketi kendisini müdafaa için silâhlandırmaktan başka bir çare göremiyoruz. Ancak şunu da kaydedeyim ki bugün geçirmekte olduğumuz müşkülâtı ortadan kaldırmak için silâh ve silâhlanma kâfi değildir. Daha fazla yaparak, daha ileri gitmeliyiz ve hiç şüphe etmiyorum ki ricalarımız işitilecektir. Eğer kilise, milletler arasındaki münasebetlere hâkim olması lâzım gelen esas prensipleri milletler önünde izah edecek olursa herhalde onları idare edenler de bu ulvî duygulardan mülhem olacaklar ve komşularile iyi geçinmeğe çalışacaklardır.»

---

yet müsaid olmadığından bu nokta üzerindeki vazife, şimdiye kadar tamamen yapılmış addolunamaz. İşlerin bugünkü inkişaf seyrine göre gerek devlet işletmeleri, gerek hususî sermayeler için ayrıca mütalea edilecek bir mevzudur. Söğüd - özünde Maden Enstitüsü araştırmalar yapıyor. Zengin bir kömür sahası mevcuddur. Bu yeni havzanın serveti şimdilik 100 milyon ton olarak tahmin ediliyor. Daha fazla olması ihtimali çoktur.

Barem, yüksek huzurunuza geldiği zaman bu mevzu üzerinde bittabi ayrıca konuşulacaktır. Ancak Halil Menteş arkadaşımızın bahsettiği gibi bu kadro dar bir kadrodur. Böyle bir dar kadroya istikbalini bağlıyacak kimseye biraz daha fazla avantaj göstererek derece itibarile fark gözetmek lâzım geleceği kanaatini bu vesile ile izhar ederim.»

Petrol aramaları

İktısad Vekili, iktısadî teşekküllerin idare ve murakabesi bahsine temasla bu müesseselere verilecek ismin banka olup olmaması keyfiyetinin işin esasile alâkadar olmadığını kaydederek bunların bünyelerinin istilzam ettiği murakabeyi derpiş etmek yani işin aslı ve zatı üzerinde murakabe yapmak icab edeceği kanaatini izhar etti ve bu meseleye esasen Partice el konmuş olduğundan ana hatlarının yakında kararlaşacağını söyledi. Kendir fabrikasının Kastamonuda behemehal vücude getirileceğini, Sümerbanka sureti mahsusada emir verildiğini anlattı. Petrol araştırmaları hakkındaki suale cevaben de 34 - 36 senelerinde Basbirinde 1327 metreye kadar inen sondaj yapıldığını, bu mıntakanın petrol hususunda Türkiyenin en müsaid yerleri telâkki edildiğini, petrol alâmetlerinin burada ekseriyetle tecelli ettiğini, fakat Basbirin sondajının menfi çıktığını, Hermiste 927 metreye inen ikinci bir sondaj yapıldığını, havagazi ve asfalt emarelerine raslandığını, oradan da netice çıkmadığını, Kermette üçüncü bir sondaj yapılarak petrol - asfalt emarelerine, tatlı, tuzlu, kükürtlü sulara tesadüf edildiğini, Hermiste yapılan küçük bir sondajdan da netice alınmadığını, fakat mütehassısların kuvvetli ümidlerini muhafaza ettiklerini, bir sondaj daha yapmakta olduklarını beyan etti ve Maden Arama Enstitüsünün ne iş yaptığı hakkındaki suale cevaben beyanatta bulundu.

İstifalar hakkındaki tezkere

Vekilin beyanatı alkışlandı. Fasıllara geçildi. İktısad Vekâleti bütçesi de kabul olundu. Bu sırada riyaset makamına gelen ve kabinede iki Vekâlette değişiklik olduğunu bildiren ve istifa eden Gümrük ve İnhisarlar Vekili Ali Rananın yerine Raif Karadeniz (Trabzon) ve Adliye Vekili Tevfik Fikret Sılayın yerine Fethi Okyar (Bolu) nun tayin edildiklerine dair olan tezkere okundu.

Vakit çok gecikmişti. Reis yarın sabah saat 10 da toplanılmak üzere celseyi tatil etti.

Bayan bir hizmetçi aranıyor

Iki kişilik bir aile yanında ufak tefek işlerle meşgul olmak üzere bir hizmetçiye ihtiyaç vardır. Münasib mikdarda aylık verilecektir. Istanbul posta kutusu 246 No. da L. L. adresine mektubla müracaat edilmelidir.

SALACAK KIZKULE KAZİNOSU
ve
BOSTANCI İSKELE AİLE PLAJ KAZİNOSU
28 Mayıs Pazar gününden itibaren Filistin radyosu ses kraliçesi
ZEKİYE HAMDAN
Bestekâr: Kanunî Ahmed - Dabruka: Mısırlı ABDU SELAM ve ayrıca zengin varyete programı . Meşhur Fransız RAYNA DORTUA idaresinde
CAZ - DANS - ATRAKSION ehven fiatlar, mükemmel servis

Ereğli kömürleri işletmesinden:
İşletmemizin Zonguldak civarındaki inşaat işlerinde çalıştırılmak üzere
Mühendis, mimar ve fen memuru işe alınacaktır
Taliblerin kısa hal tercümelerile işletmemizin Zonguldaktaki Umum Müdürlüğüne müracaatları.

Öksürenlere KATRAN HAKKI EKREM

İstanbul Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Semti ve mahallesi	Cadde veya sokağı	No.sı	Cinsi	Muhammen aylığı Lira K.
Aksaray Gurebahüseyinağa	Pertevniyal	10/3	Ev	20 00
Bahçekapıda Dördüncü Vakıf hanın 4	üncü katında	37	Oda	15 00
Silivrikapı, Hancıkaragöz	Emirlertekkesi	53	Siddihatun camii ve bahçesi	4 00
Küçükpazar	Sebzeciler	153	Dükkân	20 00
Unkapanı, Yavuzersinan	Mahmudiye	10-2	»	12 50
Samatya, Hacıkadın	Sarrafagob	5	»	12 00
Beyazıd, Sekbanbaşıyakubağa	Simkeş hanı altında	101-95	»	7 00
Ayvansaray, Atikmustafapaşa	Abdülvedud	20	»	2 50
Kumkapı	İskele caddesi	11-25	Arsa	43 00
Vefa, Mollahüsrev	Evliyamehmedefendi medresesinden müfrez	70-4	»	6 00
Aksaray	Yenikapı	1	Cami arsası	6 00
Kumkapı, Şehsuvarbey	Kulluk	21-1	Arsadan müfrez arsa	5 00

Müddeti icar :
Teslimi tarihinden 940 senesi mayıs sonuna kadar.

	Seneliği Lira
Silihtarağa Kemiklidere mevkiinde (5) ar mahalde metrûk taş ocağı	60
Sayım ocağı : Vakıf arazi dahilinde fundalıktan 1,20 hektar mahalden toprak çıkarılması	Metre mikâbı 10 kuruş

Müddeti :
Teslimi tarihinden 942 senesi mayıs sonuna kadar.
Yukarıda yazılı mahaller kiraya verilmek üzere açık arttırmıya çıkarılmıştır. İsteklilerin 6 haziran 939 salı günü saat 15 e kadar Çemberlitaşta İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğünde Vakıf Akarlar kalemine gelmeleri. (3695)

Sayfiyede
Kiralık Köşk
Beş oda, bir miktar mobilya ve her türlü konfor, büyük bahçe, deniz, telefon ve tenis kortu. Erenköy Bağdad caddesi No. 308, Tel: 52 - 92

Dr. İHSAN SAMİ
GONOKOK AŞISI
Belsoğukluğu ve ihtilâtlarına karşı pek tesirli ve taze aşıdır. Divanyolu Sultanmahmud türbesi No. 113

KARA ÇAM Kolonyasının
Sinirlere, ciğerlere, zafiyete, kanın deveranına faydası doktorlarca da tasdik edilmiştir. Hastalarınızda ve çocuklarınızda KARA ÇAM KOLONYASI kullanınız. Her eczanede bulunur. (KARA ÇAM) ismine dikkat ediniz.

Bursa cer, tenvir
ve kuvvei muharrike Türk Anonim Şirketinden:
20 haziran 1939 salı günü toplanacak olan fevkalâde heyeti umumiye içtimaı hakkında ilân.

Bursa Stadyom caddesi 2 numarada kâin şirket idare merkezinde, 20 haziran 1939 salı günü saat 17 de fevkalâde bir heyeti umumiye içtimaı yapılacağından, şirket hissedarlarının hazır bulunmaları rica olunur.

Ticaret kanununun 385 inci maddesine tevfikan bir hisseye dahi sahib olsa her hissedarın bu içtimaa iştirak etmeğe ve bilâtahdid sahib olduğu hisse senedi kadar rey ita etmeğe hakkı vardır.

Müzakerat ruznamesi

1 — Şirket imtiyaz ve tesisatının hükûmet tarafından satın alınması ve buna aid mukavelenin tasdiki.

2 — Şirketin feshi ve hali tasfiyeye konulması.

3 — Bir veya müteaddid tasfiye memurunun intihabile salâhiyet ve ücretlerinin tespiti.

4 — Murakıb intihabı ve ücretinin tespiti.

İdare Meclisi

Yatak, yemek ve çalışma odalarile salon takımları velhasıl her nevi mobilyalar; BAKER (ESKİ HAYDEN) mağazalarında teşhir edilmekte ve her yerden ucuz fiat ve müsaid şartlarla satılmaktadır.

Sütnine Aranıyor
Talibler, Beşiktaş Serencebey yokuşunda 12 numaralı hanede Aslan Kaptana müracaat.

SAÇ DÖKÜLMESİ
Kapilin ile durdurulmaktadır. Eczanelerden isteyiniz.

ÇUVAL ALINACAKTIR
Malatya Bez ve iplik Fabrikaları
T. A. Ş. idare merkezinden :
Fabrikalarımız iplik paketleri ambalâjında kullanılmak üzere 71 × 123 boyunda on bin çuval alınacaktır.
Nümunelerle beraber tekliflerin en son 1 haziran 1939 tarihine kadar Ankarada Yenişehir Posta kutusu 2 adresine taahhüdlü olarak gönderilmesi

Devlet Demiryolları İşletme U. Müdürlüğünden:

26/5/939 tarihinde Ankaradan ve 27/5/939 tarihinde Haydarpaşadan hareket etmek üzere Haydarpaşa - Ankara ve Ankara - Haydarpaşa arasında 3005 - 3006 numaralı gündelik munzam bir yolcu katarı işlemeğe başlıyacaktır. Bu tren Haydarpaşadan 14,05 te hareketle saat 6,55 te Ankaraya varacak ve Ankaradan saat 16,42 de hareket ederek saat 8,20 de Haydarpaşaya varacaktır. (3635)

Samsun istasyonunda yapılacak istasyon binası inşaatı, fiatlarında tadilât yapılarak yeniden kapalı zarf usulile ve vahidi fiat üzerinden eksiltmiye konmuştur.

1 — Bu inşaatın keşif bedeli 93,500 liradır.

2 — İstekliler bu işe aid şartname vesair evrakı Devlet Demiryollarının Ankara, Sirkeci, Samsun veznelerinden 468 kuruş mukabilinde alabilirler. Bu işe aid evrakı eskiden alanlar Yol dairesine müracaatle vahid fiatlarını değiştirebilirler.

3 — Eksiltme 14/6/939 tarihinde çarşamba günü saat 15 te Ankara Devlet Demiryolları Yol dairesinde toplanacak Merkez Birinci Komisyonunca yapılacaktır.

4 — Eksiltmiye girebilmek için isteklilerin teklif mektublarile birlikte aşağıda yazılı teminat ve vesaiki ayni gün saat 14 e kadar Komisyon Reisliğine tevdi etmeleri lâzımdır.

A — 2490 sayılı kanun ahkâmına uygun olarak 5925 liralık muvakkat teminatı.

B — Bu kanunun tayin ettiği vesikalar.

C — Muhabere ve Münakale Vekâletinden alınmış ehliyet vesikası « Ehliyet vesikası için ihale gününden en az sekiz gün evvel bir istida ile Muhabere ve Münakale Vekâletine müracaat edilmesi ve ehliyet vesikası verilmesine esas olacak belge ve bonservislerin istidaya eklenmesi lâzımdır. »

« 1898 » (3539)

Ziraat Vekâletince imal ettirilip Devlet Demiryolları istasyonlarına tevzi edilen nümunelere uygun standart tip ambalâjlar içinde sevkedilecek, yaş meyva ve sebzelere 1/6/1939 tarihinden itibaren D. D/40 numaralı tarifenin 1 inci kısmındaki ücretlerden ayrıca % 10 tenzilât yapılacak ve bu nakliyatta kullanılan ambalâjlar mevrid istasyonlarında usulü veçhile iade pusulası alınmış olmak şartile boşaldıktan sonra mahreçlerine sökülmeksizin iç içe konarak iade edildiği takdirde tenzilli tarifeler şeraiti tatbikiyesinde muayyen olan teshilâttan istifade ettirilecektir.

Fazla tafsilât için istasyonlara müracaat edilmesi. « 1986 » (3698)

MEMUR ALINACAK
Türkiye Demir ve Çelik
Fabrikaları Müessesesi Müdürlüğünden :
Karabük Demir ve Çelik fabrikalarında istihdam edilmek üzere türkçeden ingilizceye ve ingilizceden türkçeye tercüme yapabilecek kudrette imtihanla memur alınacaktır.

Seçme imtihan; 12 haziran 939 pazartesi günü saat 10 da Ankarada Sümer Bank Umumî Müdürlüğünde ve İstanbulda Sümer Bank İstanbul şubesinde yapılacaktır.

İmtihana girebilmek için isteklilerin birer dilekçe ile Sümer Bank Umumî Müdürlüğüne veya İstanbul Şubesi Müdürlüğüne müracaatle alacakları matbu iş talimatnamesini kendi el yazılarile cevablandırmaları ve icab eden vesaikin asıl veya musaddak suretlerini de ekliyerek 10/6/939 tarihine kadar Umumî Müdürlük veya İstanbul Şubesi Müdürlüğüne tevdi etmeleri lâzımdır.

Lise veya muadili mekteb mezunlarile askerlik ödevini ikmal edenler, büro işlerine vâkıf bulunanlar ve daktilo bilenler tercih edilecektir.

Verilecek ücret imtihan neticesinde alınacak neticeye göre tayin edilecektir.

Bayanlara mahsus 14 ayar altın saatlerin çok zarif yeni modelleri gelmiştir. Fiatları 44 ilâ 68 liradır.
Ayda 3 Lira Taksitle
Sirkecide Liman hanı sırasında Yelkenci han No. 8, saat 9 - 14 te müracaat.

FIRSATTAN İSTİFADE
Müzayede ile fevkalâde
EŞYA SATIŞI
Eski sarayalardan toplanmış emsalsiz eşya, mobilya, biblo, halı, vazo, heykeller ve saire 28 mayıs pazar günü saat 10 da Şişlide Bomonti tramvay istasyonunda 289 No. lı Kâzımpaşa apartımanında müzayede ile satılacaktır.

İLÂN

Eskişehir Vilâyetinin Mihalıççık kazası dahilinde Sekiören köyünde şimalen ve şarken Garanti tepesinden başlayıp Çal namı diğer Yansar tepesinden geçerek Yelken tepesine hattı münkesir, cenuben ve garben Yelken tepesinden başlayıp Sarımeşe tepesinden geçerek hudud başlangıcı olan Garanti tepesine hattı münkesirle mahdud 831,74 hektar arazide Hüseyin Münir Dostalla Biçer alçı fabrikası sahibi Osman Senai tarafından 23/3/1936 tarihli ve 5/48 numaralı ruhsatnameye müsteniden bit - taharri meydana çıkarılan krom madeni 60 yıl müddetle adı geçenler uhdesine ihale olunacağından maadin nizamnamesinin 36 ve 37 nci maddeleri mucibince buna itirazı olanların 10/5/939 tarihinden itibaren iki ay içinde Ankarada İktısad Vekâletine ve mahallinde Valilik makamına bir istida ile müracaat eylemeleri ilân olunur.

DEVREN SATILIK
İşlek ve piyasanın müsaid bir mevkiinde kâin bir elektrik levazımatı mağazası devren terkedilecektir. Mevcud malların kıymeti (7000) lira kadardır. İsteklilerin (7001) rümuzile İstanbul 176 posta kutusu adresine yazmaları.

Şerik Aranıyor
Mühim bir kâr temin eden radyo ve mümasil malzemeye aid bir işin tevsii için 10 - 15 bin liralık sermayedar bir şerik aranıyor. İsteklilerin «Ar. P.» rümuzile İstanbul 176 numaralı posta kutusu adresine yazmaları.

Açık artırma ile
fevkalâde satış
Mayısın 28 inci pazar günü sabah saat 10 da Bomontide, Bulgarçarşısında Sen Mişel Fransız mektebi (eski Jan d'Ark) ittisalindeki Arpasuyu caddesinde solda birinci gelen Bilgiç sokağında 20 numaralı hanede mevcud gayet zarif asrî eşyalar açık arttırma ile satılacaktır.

5 parçadan mürekkeb gayet zarif ceviz kaplama yatak oda takımı, gene ceviz kaplama en son model 9 parçadan mürekkeb yemek oda takımı, gayet zarif 1 kanape 2 koltuk, pomiye ve pantozot, tül ve kumaş perdeler, elektrik avizeler, şifoniye, hayli biblolar, vazolar, tablolar ve sair ev eşyaları. Anadolu ve İran halıları.

Anadolu Tüccarlarının Nazarı Dikkatine :
Her türlü kadın saçlarını beş saniyede kıvıran yeni icad
Otomatik Buklör
Saç aleti için Anadoluda halen acentamız bulunmıyan yerlerde
ACENTA ARANMAKTADIR
taliblerin Beyoğlu Galatasaray Tütüncü çıkmazı No. 3. S. Şenyüz müessesesine müracaatleri

Satılık Motosiklet
937 model az kullanılmış Ariel marka bir motosiklet acele satılıktır. Görmek istiyenlerin Parmakkapıda Lüks garajına müracaatleri.

Satılık Kotra
Altı metre boyunda ve çok iyi vaziyette yelkenli bir kotra satılıktır. İstinyede Nuri ustaya müracaat

Sahib ve Başmuharriri: Yunus Nadi
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: Hikmet Münif Ülgen

Cumhuriyet matbaası

TER
Kadın zarafetinin en büyük düşmanıdır.
DANSTA,
SPORDA,
GEZMEDE
Ter sizi sevdiklerinizin yanından uzaklaştırmaya mecbur eder.
SUDORONO PERTEV
SUDORONO PERTEV koltuk altı terlemesine mâni olur. Teri kesmez, sadece mecrasını değiştirir, elbiselerinizi, iç çamaşırlarınızı çürümekten, vücudünüzü ter kokusundan korur

İktısad Vekâleti Maadin Umum Müdürlüğünden:

Edirne vilâyetinin Uzunköprü kazası dahilinde Çavuşlu köyü civarında şimalen Palamud deresile Seferova deresinin birleştiği noktadan bed ile Başçeşme tepesine hattı müstakim, şarkan Başçeşme tepesinden Yassıhöyük tepesine hattı müstakim, cenuben Yassıhöyük tepesinden Çavuşlu köyü camiine hattı müstakim, garban Çavuşlu köyü camiinden hudud başlangıcı olan Palamud deresile Seferova deresinin birleştiği noktaya hattı müstakimle çevrilmiş 581 hektar arazide Tikveşli Yusuf Ziya tarafından 18/7/932 tarihli ve 1/9 numaralı ruhsatnameye müsteniden aramakla meydana çıkarılan Liğnid madeninin 99 yıl müddetle mumaileyh uhdesine ihalesi icra olunacağından maadin nizamnamesinin 36 ve 37 nci maddeleri mucibince buna itirazı olanların 27/5/1939 tarihinden itibaren iki ay müddet içinde Ankarada İktısad Vekâletine ve mahallinde Vilâyet makamına istida ile müracaat eylemeleri ilân olunur. (2579)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden :

I — Şartname ve nümunesi mucibince 120 ton siklop çemberi (kapalı zarf usulile) eksiltmiye konmuştur.

II — Muhammen bedeli beher tonu sif İstanbul 123 lira hesabile 14760 lira, muvakkat teminatı 1107 liradır.

III — Eksiltme 29/5/939 pazartesi günü saat 15 te Kabataşta Levazım şubesi müdiriyetindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartname ve nümune hergün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — İstekliler mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek kapalı zarfları ihale saatinden bir saat evveline kadar Komisyon Başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (3166)

Cinsi	Miktarı		Muhammen B. Lira K.	% 7,5 temniatı Lira K.	Eksiltme Şekli	Saati
Molenzkâğıdı	50	top	500,—	37,50	Pazarlık	14
Alâtı fenniye	60	kalem	1515,53	113,66	»	15,30
Teknik alâtı	20	»	1758,10	131,85	»	16
Sarma kâ. (kırmızı)	300	top	4350,—	326,25	Açık Ek.	16,30

I — Şartname ve nümunesi mucibince yukarıda cins ve miktarı yazılı (4) kalem malzeme hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli, muvakkat teminat akçeleri, eksiltme saatleri hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 29/V/939 pazartesi günü Kabataşta Levazım Şubesi Müdürlüğündeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartname, liste ve nümuneler hergün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen günde % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri. (3358)

Cinsi	Miktarı		Muhammen B. Lira K.	% 7,5 teminatı Lira K.	Eksiltme Şekli	Saati
Eczayı tıbbiye	67	kalem	533 46	40 —	Açık E.	16
Lâstik çizme	840	çift	4794 —	359 55	» »	16,30

I — Liste ve şartnamesi mucibince yukarıda cins ve miktarı yazılı « 2 » kalem malzeme açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli, muvakkat teminatları, eksiltme saatleri hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 30/V/939 salı günü Kabataşta Levazım Müdiriyetindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Liste ve şartnameler hergün parasız, sözü geçen şubeden alınabilir.

V — Lâstik çizmeye iştirak edecekler fiatsız tekliflerinin münakasa gününden üç gün evveline kadar Tuz Fen şubesine vermeleri lâzımdır.

VI — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatlerde % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri. (3379)

I — « 192,000 » takım likör etiketi müteahhid hesabına pazarlıkla eksiltmiye konmuştur.

II — Pazarlık 5/VI/939 pazartesi günü saat 16 da Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

III — Şartnameler hergün sözü geçen şubeden parasız alınabileceği gibi nümuneler de görülebilir.

IV — İsteklilerin pazarlık için tayin olunan gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri ilân olunur. (3631)

I — Şartnamesi mucibince «125» metre bakır boru teferruatile birlikte açık eksiltmeye konmuştur.

II — Muhammen bedeli sif İstanbul «740» lira, muvakkat teminatı 55,5 liradır.

III — Eksiltme 8/6/939 perşembe günü saat 14 te Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesindeki Alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte %7,5 güvenme paralarile mezkûr komisyona gelmeleri. (3477)

Cinsi	Miktarı		Muh. B. Lira K.	% 7,5 teminatı Lira K.	Eksiltmenin Şekli	Saati
Sömikok	50	ton	1137,50	85,31	Açık eksiltme	15
Maden kömürü	60	»	840,—	63,—	» »	16
Muh. Eb'adda yassı kayış	400	metre	890,—	66,75	» »	16,30

I — İdaremizin Çamaltı ve Yavşan tuzlaları için şartnameleri mucibince yukarıda cins ve miktarı yazılı 3 kalem malzeme hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

II — Muhammen bedelleri, muvakkat teminatları, eksitlme saatleri hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 8/VI/939 perşembe günü Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler hergün sözü geçen şubeden parasız alınabileceği gibi kayış nümunesi de görülebilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin olunan gün ve saatlerde % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri ilân olunur. (3586)

CAFER MÜSHİL ŞEKERİ

Tesiri kat'î alımı kolay en iyi müshil şekeridir.
Bilûmum eczanelerde bulunur.

Her akşam Harbiyede

BELVÜ BAHÇESİ

Alaturka kısmında

Arab muganniye ve rakkasesi SEMİRA MUHAMMED

ve Arab hanende *MUHİDDİN* **Ayrıca:**

MAHMURE, SUZAN, AFİTAB, MELÂHAT, BİRSEN, MUKADDER bayanlarla Kemanî **NECATİ**, Kemençe **ALEKO** ve **SOTİRİ**, Piyanist **YORGO**, Klarned **ŞÜKRÜ** ve **ŞEREF**, Cümbüş **CEMAL** ve **ABDİ**, Kanunî **AHMED**, Neyzen **NİHAD**, Darbukacı, **HASAN TAHSİN**, Okuyucular: **YAŞAR, HAMİD, AGYAZAR, YAHYA** ve **MUSTAFA** gibi memleketimizin en namdar san'atkârlarından mürekkeb 30 kişilik fevkalâde saz heyetini dinleyiniz.

Nafıa Vekâletinden:

8/6/939 perşembe günü saat 11 de Ankarada Nafıa Vekâleti binası içinde Malzeme Müdürlüğü odasında toplanan Malzeme Eksiltme Komisyonunda 12500 lira muhammen bedelli ve mahallinde monte edilmiş olarak teslim şartile bir aded asfalt makinesi ve yedeklerinin kapalı zarf usulile eksiltmesi yapılacaktır.

Eksiltme şartnamesi ve teferrüatı bedelsiz olarak Malzeme Müdürlüğünden alınabilir.

Muvakkat teminat 937 lira 50 kuruştur.

İsteklilerin teklif mektublarını, muvakkat teminat ve şartnamesinde yazılı vesaikle birlikte ayni gün saat 10 a kadar mezkûr Komisyona makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. «1905» (3542)

GÜNÜN EN MÜHİM KİTABLARI

HÜSEYİN CAHİD YALÇIN: Cihan Harbinin Şarka aid kaynakları, 75 Kr. — FAİK SABRİ DURAN: İnsanlar alemi. 350 resmi ihtiva eder, 150 Kr. — FALİH RIFKI: Taymis Kıyıları, 60 Kr. — GALİB KEMALİ SÖYLEMEZOĞLU: İnsan ve Totaliter Devlet, 50 Kr. — ABDÜLHAK HÂMİD: Makber, 50 Kr. — JÜL VERN: Ay etrafında seyahat, 50 Kr. — JÜL VERN: Arz'dan Ay'a seyahat, 50 Kr. — MİDHAD TUNCEL: Tercüme nasıl yapılır, 25 Kr. — M. BEHÇED YAZAR: Edebiyatçılarımız ve Türk Edebiyatı, 150 Kr. — HALİD FAHRİ OZANSOY: Edebiyatçılarımız geçiyor, 50 Kr. — MİDHAD SADULLAH SANDER: Tatbikatlı Gramer, orta mekteblerin bir ve ikinci sınıfları için beheri 50 Kr.

KANAAT KİTABEVİ

KELEPİR SATILIK HARMAN MAKİNESİ

105 santimetre baraban genişliğinde pirinç ve buğday tertibatlı İngiliz markalı mükemmel işletme halinde bütün teferrüat ve kayışlarile ve 25 beygir kuvvetinde bir lokomobilile satılıktır.

Müracaat yeri: Bursada Hisarasker sokak No. 6 ya.

Gayrimenkul Satış İlânı

İstanbul Emniyet Sandığı Direktörlüğünden:

Delfo Seminatinin 10374 hesab numarasile Sandığımızdan aldığı (4000) liraya karşı birinci derecede ipotek edip vadesinde borcunu vermediğinden hakkında yapılan takib üzerine 3202 No.lı kanunun 46 ncı maddesinin matufu 40 ncı maddesine göre satılması icab eden Beyoğlunda Feriköy mahallesinin eski Kâğıdhane yeni Cabi en yeni Rumeli caddesinde eski 2 Mü. yeni 50050/1 en yeni 138. 140 No.lı dükkânı olan kârgir bir evin tamamı bir buçuk ay müddetle açık arttırmıya konmuştur. Satış Tapu sicil kaydına göre yapılmaktadır. Arttırmıya girmek istiyen (575) lira pey akçesi verecektir. Millî bankalarımızdan birinin teminat mektubu da kabul olunur. Birikmiş bütün vergilerle Belediye resimleri ve Vakıf içaresi ve taviz bedeli ve tellâliye rüsumu borçluya aiddir.

Arttırma şartnamesi 2/6/939 tarihinden itibaren tetkik etmek istiyenlere Sandık Hukuk İşleri Servisinde açık bulundurulacaktır. Tapu sicil kaydı vesair lüzumlu izahat da şartnamede ve takib dosyasında mevcuddur. Arttırmıya girmiş olanlar bunları tetkik ederek satılığa çıkarılan gayrimenkul hakkında her şeyi öğrenmiş ad ve itibar olunur. Birinci arttırma 10/7/939 tarihine musadif pazartesi günü Cağaloğlunda kâin Sandığımızda saat 10 dan 12 ye kadar yapılacaktır. Muvakkat ihalesi yapılabilmesi için teklif edilecek bedelin tercihan alınması icab eden gayrimenkul mükellefiyetile Sandık alacağını tamamen geçmiş olması şarttır. Aksi takdirde son arttıranın taahhüdü baki kalmak şartile 25/7/939 tarihine musadif salı günü ayni mahalde ve ayni saatte son arttırması yapılacaktır. Bu arttırmada gayrimenkul en çok arttıranın üstünde bırakılacaktır. Hakları tapu sicillerile sabit olmıyan alâkadarlar ve irtifak hakkı sahiblerinin bu haklarını ve hususile faiz ve masarife dair iddialarını ilân tarihinden itibaren yirmi gün içinde evrakı müspitelerile beraber dairemize bildirmeleri lâzımdır. Bu suretle haklarını bildirmemiş olanlarla hakları tapu sicillerile sabit olmıyanlar satış bedelinin paylaşmasından haric kalırlar. Daha fazla malûmat almak istiyenlerin 38/1411 dosya numarasile Sandığımız Hukuk İşleri Servisine müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur.

DİKKAT

Emniyet Sandığı: Sandıktan alınan gayrimenkulü ipotek göstermek istiyenlere muhamminlerimizin koymuş olduğu kıymetin nısfını tecavüz etmemek üzere ihale bedelinin yarısına kadar borç vermek suretile kolaylık göstermektedir. (3665)

Satılık Tabı Makinesi

Hali tasfiyede Gazetecilik ve Matbaacılık Türk Anonim Şirketi Tasfiye Memurluğundan:

Hali tasfiyedeki şirkete aid olup «TAN» idarehanesinde muhafaza edilmekte bulunan (Frankental) markalı bir rotatif makinesi pazarlıkla satılağa çıkarılmıştır. Mezkûr makineyi görmek istiyenler «TAN» matbaası idaresine müracaat edebilirler. Pazarlık 9 haziran 939 tarihine musadif cuma günü saat 10 da tasfiye merkezi olan Yenicami civarında kâin İş hanında 2 No.lı yazıhanede icra edilecektir. Talib olanların müracaati ilân olunur.

Nafıa Vekâletinden:

Eksiltmiye konulan iş:

1 — Susurluk çayının sulaması hafriyat ve sınaî imalâtı, keşif bedeli «447,341» lira «45» kuruştur.

2 — Eksiltme 19/6/939 tarihine raslıyan pazartesi günü saat 11 de Nafıa Vekâleti Sular Umum Müdürlüğü Su Eksiltme Komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — İstekliler eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, fennî şartname ve projeleri (22) lira (40) kuruş mukabilinde Sular Umum Müdürlüğünden alabilirler.

4 — Eksiltmiye girebilmek için isteklilerin 21,643 lira 66 kuruşluk muvakkat teminat vermesi ve eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel ellerinde bulunan vesikalarla birlikte bir dilekçe ile Nafıa Vekâletine müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı ibraz etmeleri şarttır. Bu müddet içinde vesika talebinde bulunmıyanlar eksiltmeye iştirak edemezler.

5 — İsteklilerin teklif mektublarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Sular Umum Müdürlüğüne makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.

Postada olan gecikmeler kabul edilmez. «1838» (3402)

Beyoğlunda SAKARYA sinemasının karşısındaki

MOTOLA

Gömlek ticarethanesi

şimdiki dükkânının terki münasebetile yapmakta olduğu

TENZİLÂTLI SATIŞININ

Son günleri yaklaşıyor

En iyi cins bütün mallarını

%25-45 tenzilâtile

elden çıkarmaktadır.

Yeni çıkan **Muhtasar frengi**

Frenginin uzviyette oynadığı rolleri; dahilî, haricî bütün ihtilâtlarını; nesle intikal tarz ve alâmetlerini fennî yeniliklerile gösteren, herkese lâzım bu eser muharriri C. Z. Müt. Dr. HÂZIM PEKİN'in Beyoğlu, Meşrutiyet Cad. 26 No. muayenehasinde 2 liradır. Taşraya gönderilir.

Yazlık Ayakkabıları

en son Yenilikleri İsviçre

BALLY

ve yerli

PAÇİKAKİS

Kundura mağazalarında

BAYANLAR:

YAZLIK ROBLARINIZI

İsmarlamadan evvel lûtfen, Beyoğlunda Galatasaray lisesi karşısındaki

DAVİD: Ticarethanesini ziyaret ediniz.

Getirdiği en son model ipekli bluz, rob ve tayyörlerin müntehab çeşidlerini rekabet kabul etmez fiatlarla satmaktadır.

SATILIK

Müfrez arsalar

Kalamış deniz kıyısında, müracaat Kızıltoprak, Rüştiye sokak 47 No. da Miço delâletile.

Zayi — Güneş kulübünden aldığım bonservisimi zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Millî takım atletlerinden Melih

SAĞLIĞINIZI KORUYUNUZ:

KANZUK MEYVA TUZU

En hoş ve tabiî meyva usarelerinden yapılmıştır.

Taklid edilmesi kabil olmayan bir fen harikasıdır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
BEYOĞLU - İSTANBUL

A. KLAVERİ

Müessesesinden getirilen son moda GEN ve 4 telli SKANDALLAR ve dünyaca tanınmış KESTOS sütyen gorjlar Paristen gelmiştir.

AMERİKADAN gelen SATEN LASTEKS korseler büyük rağbet görüyor. İsmarlama korseler dikkatle yapılır.

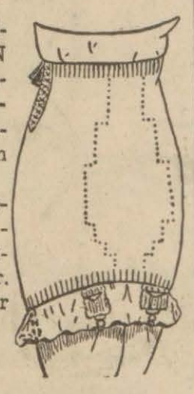

ALETUAL

L. Hovagimyan
437 Beyoğlu

Kiralık yazıhaneler

Münferid odalar, şirketlere müsaid denize nazır 4 - 5 - 12 odalı daireler, bir kat üzerinde 1080 metre murabbaı mesahasında 37 oda, üst katta 300 metre mesahada tek salon haline kabili ifrağ denize nazır üç salon ve alt katta mağazalar. Galatada Karamustafapaşa caddesinde 155 No. da Denizbank 7 No. lı antreposu karşısında Veli Alemdar hanı.

Saç Bakımı

Güzelliğin en birinci şartı.

PETROL NİZAM

Kepekleri ve saç dökülmesini tedavi eden tesiri mücerreb bir ilâcdır.

P. T. T. Umum Müdürlüğünden:

1 — Ankara merkez P. T. T. binası yanında inşa edilecek «262285» lira «19» kuruş keşif bedelli P. T. T. Umum Müdürlük binası inşaat ve tesisatı kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur.

2 — Muvakkat teminat «14241» lira «41» kuruştur.

3 — Eksiltme 6 haziran 939 tarihine rastlıyan salı günü saat 16 da P. T. T. Umum Müdürlük binasında toplanacak arttırma, eksiltme komisyonunda yapılacaktır.

4 — Şartname, plânlar ve teferrüatı «1311» kuruş bedel mukabilinde Ankarada P. T. T. Levazım Müdürlüğünden alınacaktır.

5 — İsteklilerin:

A — Kanunî vesaikten maada Muhabere ve Münakale Vekâletinden bu iş için alınmış ehliyet vesikası ibraz eylemeleri.

B — Şantiyede inşaatın devamı müddetince bir mühendis veya mimar ve ayrıca bir fen memuru veyahud inşaat kalfası bulunduracağını evvelden Noterlikçe tasdikli bir taahhüdname ile taahhüd etmeleri lâzımdır.

6 — Talibler «5» inci madednin «A» fıkrasında mezkûr ehliyet vesikasını almak için eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel bir istida ile Muhabere ve Münakale Vekâletine müracaat edeceklerdir. Bu müddet zarfında vesika talebinde bulunmıyanlar eksiltmeye giremiyeceklerdir. Bu vesikayı almak için yazılacak dilekçelere bir kalemde en az yüz elli bin liralık bu işe benzer iş yaptıklarına dair işi yaptıran idarelerden alınmış vesikanın da raptı lâzımdır.

7 — Talibler teklif mektublarile muvakkat teminat makbuzunu veya banka teminat mektubunu ve diğer kanunî vesaiki ihtiva edecek kapalı zarfları yukarıda 3 üncü maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Ankarada P. T. T. Umum Müdürlüğü binası içinde toplanacak olan eksiltme komisyonu reisliğine makbuz mukabilinde tevdi edeceklerdir. «1746» (3278)

Siird Belediyesinden:

1 — İkinci defa olarak bir ay temdid edilen Siird şehrine isale edilecek suya aid eksiltmeye bu defa da talib zuhur etmediğinden işin bir ay müddetle pazarlığa çıkarılmasına Belediye Encümenince karar verilmiştir.

2 — Keşif bedeli yüz yirmi bin liradır. Pazarlıkla işi yapmağa talib olacakların 24 haziran 939 cumartesi günü saat 11 e kadar Siird Belediyesine müracaat etmeleri lâzımdır.

3 — Şartnameler altı lira mukabilinde Siird Belediyesinden ve Ankarada Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliğinden alınabilir. (3595)

ŞEKER SATIŞLARI

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketinden:

Toptan şeker satışlarımız İstanbulda bir tona kadar indirilmiştir. En az bin kilo kristal veya kesme şekeri almak istiyenler, İstanbul, Bahçekapı, Taş handaki satış Bürosuna doğrudan müracaat edebilirler.

KRİSTAL ŞEKER KİLOSU: 25
KESME » » : 28 kuruştur

Ekmek Eksiltmesi

Afyon C. M. Umumiliğinden:

Afyon hapishanesinin 1 haziran 939 tarihinden mayıs 940 sonuna kadar şartname mucibince bir senelik ekmek ihtiyacı için beher çifti 960 gram itibarile günde 600 aded fabrikada öğüdülmüş ikinci nevi safi Anadolu buğday unundan imal edilmiş ekmek, kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur. Teminatı muvakkate 900 liradır. Eksiltmesi C. M. Umumiliğinde müteşekkil Komisyonda 15 haziran 939 tarihine musadif perşembe günü saat 15 te yapılacaktır. Şartnameyi görmek istiyenlerin Komisyona müracaatleri ilân olunur. (3620)

PAZAR GÜNÜ NEREYE GİDECEKSİNİZ?

Büyükdere **BEYAZ - PARK** açıldı

CAZ ve EĞLENCELER

DİKKAT: 10 hazirandan itibaren meşhur caz kralı **GREGOR** 10 kişilik arkadaşlarından mürekkeb **STRİNG - SWİNG** cazını, **BEYAZ PARKTA** Fransız yıldızı **EVA MAYİN** iştirakile takdim edecektir.

Nafıa Vekâletinden:

Eksiltmiye konulan iş:

1 — Adala regülâtörü inşaatı keşif bedeli «376,027» lira «62» kuruştur.

2 — Eksiltme 17/6/939 tarihine raslıyan cumartesi günü saat 11 de Nafıa Vekâleti Sular Umum Müdürlüğü Su Eksiltme Komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — İstekliler eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, fennî şartname ve projeleri «18» lira «80» kuruş mukabilinde Sular Umum Müdürlüğünden alabilirler.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin «18791» lira «10» kuruşluk muvakkat teminat vermesi ve eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel ellerinde bulunan vesikalarla birlikte bir dilekçe ile Nafıa Vekâletine müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı ibraz etmeleri şarttır. Bu müddet içinde vesika talebinde bulunmıyanlar eksiltmeye iştirak edemezler.

5 — İsteklilerin teklif mektublarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Sular Umum Müdürlüğüne makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.

Postada olan gecikmeler kabul edilmez. «1841» (3405)

Türk Hava Kurumu

BÜYÜK PİYANGOSU

27. nci TERTİB

İKİNCİ KEŞİDE: 11 HAZİRAN 939 dadır

Büyük İkramiye: 45,000 liradır

Bundan başka: **15.000, 12.000, 10.000** liralık ikramiyelerle (**20.000** ve **10.000**) liralık iki aded mükâfat vardır.

Yeni tertibden bir bilet alarak iştirak etmeyi ihmal etmeyiniz. Siz de piyangonun mes'ud ve bahtiyarları arasına girmiş olursunuz.

Ankara Valiliğinden:

1 — Ankara — Kayaş yolunun 7 + 500 — 12 + 500 üncü kilometreleri arasındaki şosanın esaslı bir surette tamir ettirilmesi 12/6/939 pazartesi günü saat 15 te Vilâyet Daimî Encümeninde ihalesi yapılmak üzere kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur.

2 — Keşif bedeli «15,739» lira «20» kuruştur.

3 — Muvakkat teminatı 1180 lira 44 kuruştur.

4 — İsteklilerin teklif mektublarile Ticaret Odası vesikası. teminat mektub veya makbuzile ihale tarihinden en az 8 gün evvel Vilâyet makamına müracaatle alacakları ehliyet vesikalarile birlikte yukarıda adı geçen günde saat 14 e kadar Vilâyet Daimî Encümeni Reisliğine vermeleri.

5 — Bu işe aid keşif, şartname Vilâyet Nafıa Müdürlüğünden 79 kuruş mukabilinde alınabilir. «1938» (3622)

Caddebostan Gazinosu

Bayan *AYTEN* idaresinde

Pazar Matine Dansan

Muhabere ve Münakale Vekâleti

İstanbul Elektrik İşleri Umum Müdürlüğünden:

1 — Muhammen bedeli «21700,35» yirmi bir bin yedi yüz lira otuz beş kuruş tutan 8 aded muhavvile merkezi inşası kapalı zarf usulile eksiltmiye konmuştur.

2 — Muvakkat teminat «1627,53» bin altı yüz yirmi yedi lira elli üç kuruştur.

3 — Eksiltme 9/VI/939 «cuma» günü saat 16 da Metrohan binasının beşinci katında toplanacak olan Arttırma ve Eksiltme Komisyonunda yapılacaktır.

4 — Bu işe aid şartnameler idarenin merkez veznesinden 109 kuruş mukabilinde tedarik edilebilir.

5 — Taliblerden Nafıa Vekâletinden alınmış ehliyet vesikası aranılacaktır.

6 — Teklif mektublarının şartnamedeki tarifat dairesinde hazırlanarak saat 15 e kadar 7 nci kattaki Komisyon Kâtibliğine imza mukabilinde verilmiş bulunması lâzımdır. (3637)

Bir Plasye aranıyor

İyi tanınmış büyük bir çelik fabrikasının mamulâtını piyasada satmak için ciddî, çalışkan ve işten anlar bir Plâsyeye ihtiyac vardır. Referans verilerek 1055 No.lı posta kutusuna tahriren müracaat ediniz.

Kocaeli Vilâyetinden:

Vilâyete aid bir numaralı ekskavatör makinesi ve dizel motörü tamiratına talib çıkmadığından mayısın 31 inci çarşamba günü saat on beşte ihalesi yapılmak üzere açık eksiltme müddeti uzatılmıştır.

Tamiratın muhammen bedeli iki bin liradır. İsteklilerin yüz elli liralık muvakkat teminat ve Ticaret Odası kayıd vesikasile o gün zikredilen saate kadar Vilâyet makamına, şartnamesini görmek istiyenlerin de Vilâyet Nafıa Müdürlüğüne müracaatleri. (3721)

AİLENİZİN SIHHATINA
dikkat etmeniz lâzımdır

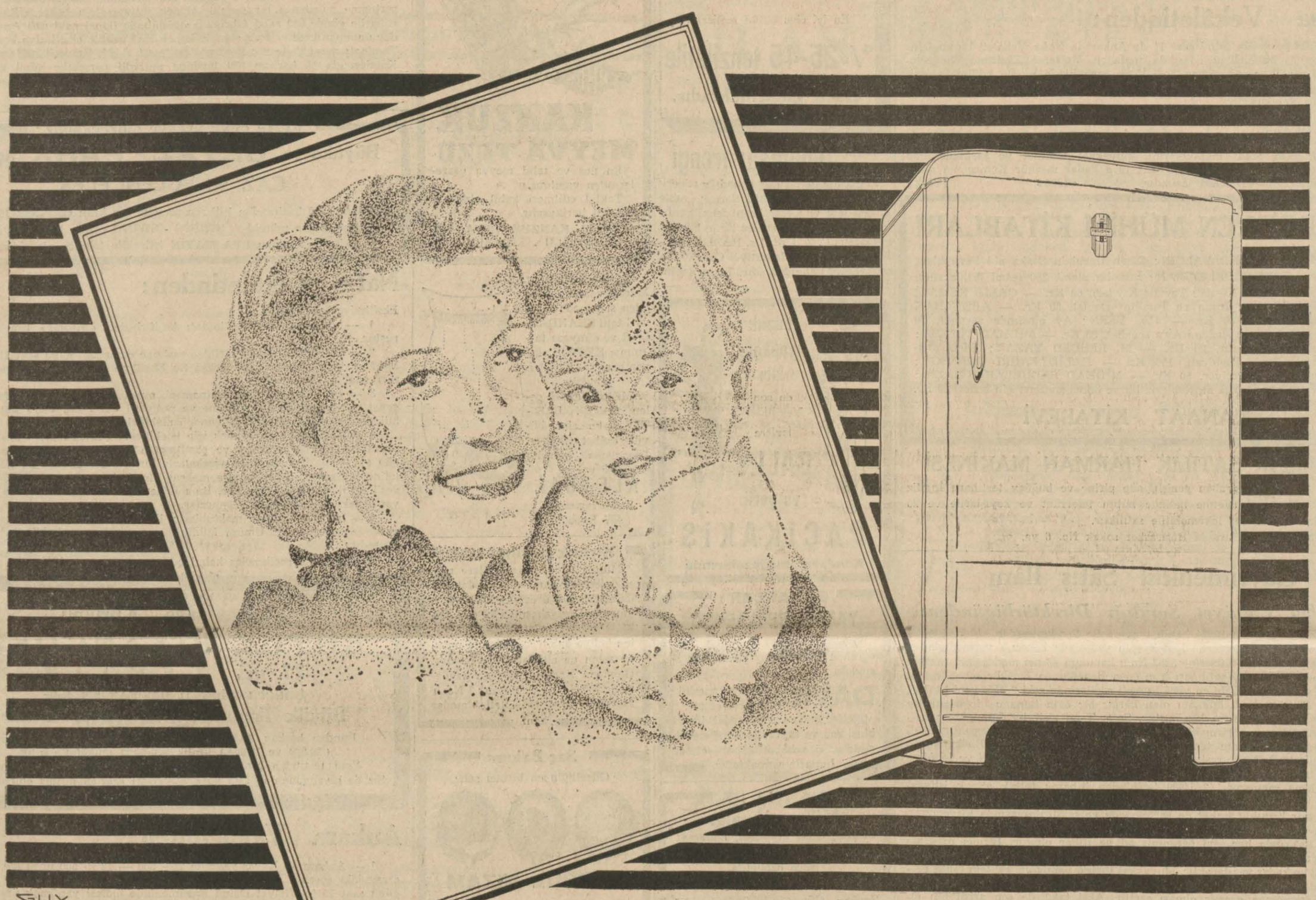

Gıdalarınızın sıhhî bir tarzda muhafazasının en cezrî tarzı bir Frigidaire'e sahip olmaktır.

Frigidaire, soğutma tevlit eden en sağlam bir cihaz olan "EKOVAT„ ile mücehhezdir.

EKOVAT 5 sene için teminatlıdır.

Frigidaire'i satın almakla en mütekâmil olan bu dolabın sarfettiği asgarî cereyan dolayısile hakikî bir tasarruf temin edersiniz.

Geç kalmayınız, Frigidaire'inizi hemen alınız.

FRIGIDAIRE
MADE ONLY BY GENERAL MOTORS

FRIGIDAIRE

BOURLA BİRADERLER İSTANBUL ANKARA İZMİR